

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 26. AVGUSTA 1976

ŠTEVILKA: 34. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

KADROVANJE, IZOBRAŽEVANJE IN KADROVSKA EVIDENCA V HLADNI VALJARNI BELA

Živimo v izredno razgibanem času, v katerem vsaka nova tehnologija vnaša celo vrsto sprememb. Teorije o komparativnih prednostih danes ne veljajo več. Dovoljene tehnološke naprave ne zahtevajo samo spreminjanje tehnologije, temveč tudi razvoj proizvodnih sil, izobraževanje delavcev oziroma nujno in imperativno drugačne odnose med delavci in proizvajalnimi orodji. Po drugi strani pa ustava in novi zakon o združenem delu spreminjata družbeno ekonomske odnose ter hkrati spreminjajo medsebojne odnose do dela na raven samokontrole.

Na osnovi tega je bil določen cilj, okvir, kako naj poteka izobraževanje in sprejem delavcev v novi obrat, v novo hladno valjarno Bela. Izdelan je bil začetni program usposabljanja z namenom, da se odstranijo začetne ovire in vse ostale, ki se bodo še pojavile. S tega vidika pa je bilo in bo potrebno angažirati vse strokovne kadre v novi hladni va-

ljarni, kakor tudi v Železarni, da vso vzgojo novega kadra izoblikujejo ne le na zapovedanih pravilih, ampak tudi na spremembi odnosov, predvsem spremembi miselnosti. Pri tem pa bomo morali premagati globoko zakoreninjeno mezno miselnost, ki je posebno toga v psihologiji posameznih grupacij, konzervativni pritisk nekvalificiranega dela, ki se kaže v odporu do nove tehnologije in izobraževanja.

Zavedamo se, da je učinkovitost nove hladne valjarne Bela, kot delovne organizacije kot celote, odvisna predvsem od kvalitete proizvodnih oziroma poslovnih rezultatov in od stopnje njihove medsebojne usklajenosti. Med potrebnimi dejavniki, potrebnimi za doseganje zastavljenih ciljev kakršnekoli organizirane dejavnosti, zavzemajo kadri v vsaki TOZD čedalje pomembnejšo vlogo, lahko celo rečemo, da nam predstavljajo v sodobnem svetu kadri osnovo, na kateri so bolj ali manj uspešno naloženi vsi drugi dejavniki organizacije.

Da bi pravilno zastavili pot, smo morali v prvi vrsti proučiti vse želje, potrebe in možnosti, da bi na teh viti, da je bila ta mesec že nižja. Julija meseca 1973 je znašala 57.464

(Nadaljevanje na 3. strani)

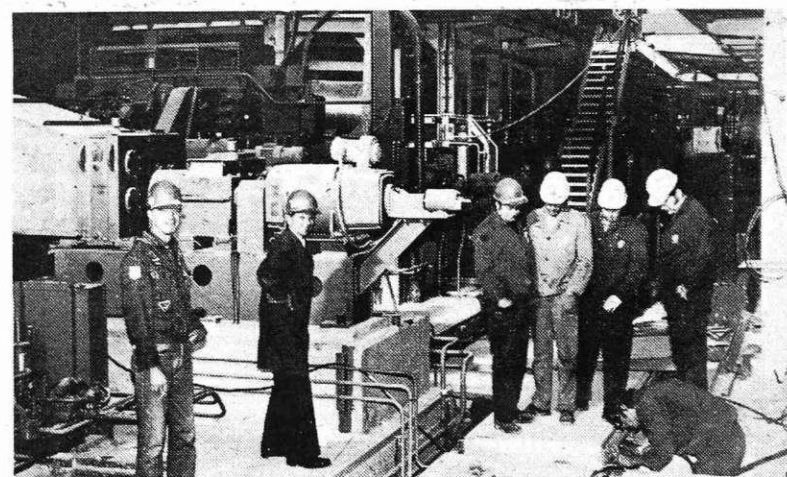
(Nadaljevanje na 7. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSKEH ŽELEZARN V MESECU JULIJU

Konec meseca avgusta, po enomesečnem deževnem obdobju, se še komaj spominjamo, kako vroče je bilo julija. V mesecu vročine in dopustov so bili že običajno proizvodni rezultati pod letnim mesečnim povprečjem. Letošnji podatki so slabši kot nekaj let nazaj, dotok naročil pa še vedno ne kaže na večjo potrebo oživljanja proizvodnje, vsaj v juliju ne, medtem ko se stanje v avgustu popravlja.

Proizvodnja surovega železa, razen februarja letos, že dolgo ni bila pod 16.300 ton. Vzrok je treba iskati v slabi kvaliteti rude iz Ljubije in pri vseh posledicah, ki vsled tega nastopajo v jesenskih plavžih. Leta 1975 je bila julijska proizvodnja ena boljših mesečnih dosežkov in je bila za okoli 1.250 ton večja od letošnje. Zbirni podatek kaže, da je v sedmih mesecih proizvodnja surovega železa še vedno dva odstotka nad načrtovano, čeprav je bil julijski načrt dosežen samo 98 %.

Za proizvodnjo jekla, ki je bila že prejšnji mesec po dolgem času prvič pod 60.000 ton, moramo žal ugotoviti,

Testiranje lužilno žarilne linije v novi hladni valjarni na Beli

PSIHOLOŠKA SVETOVALNA SLUŽBA V ŽELEZARNI

Že v prejšnji številki Železarja je bilo objavljeno, da nameravamo v Železarni uvesti psihološko svetovalno službo za otroke naših sodelavcev in sodelavcev. Naše bralce smo tudi že na kratko seznanili s področji svetovalnega dela, oziroma pri kakšnih težavah bi bilo psihološko svetovanje lahko koristno.

Ker nas samo še nekaj dni loči od novega šolskega leta, se nam zdi najumestnejše, da najprej spregovorimo o težavah, ki se pojavljajo pri šolskih novincih in posredno lahko prizadenejo tudi njihove starše. Pravzaprav je tako, da so starši ob teh problemih včasih bolj prizadeti od samih otrok, ker ti še niso sposobni dojeti vse teže dane problematike.

Vstop v šolo predstavlja za slehernega otroka pomemben korak na poti k njegovemu splošnemu razvoju. Včasih, ko še ni bilo male šole pa tudi vrtcev ne, je ta prehod od brezskrbne igre k dokaj resnemu šolskemu delu predstavljal zaradi kopice teh in še drugih sprememb za

(Nadaljevanje na 3. strani)

PRED SEJO ZBORA ZDRUŽENEGA DELA SKUPŠČINE SRS

V zadnji številki Železarja smo na 3. strani pod istim naslovom poleg dnevnega reda seje objavili še del povzetka obvestila Ustavnega sodišča SR Slovenije o nekaterih pojavih in problemih uresničevanja ustavnosti in zakonitosti. Ta del povzetka se je nanašal na področje uresničevanja skupnih interesov delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti. V tem nadaljevanju pa si bomo ogledali, s kakšnimi problemi se ustavno sodišče sooča na področju:

SAMOUPRAVNO UREJANJE ZDRUŽENEGA DELA

Eno osrednjih področij, na katerih se delavci v združenem delu soočajo

z neposrednim uresničevanjem ustavnosti in zakonitosti, je urejanje medsebojnih razmerij v združe-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Z GRADBIŠČA HLADNE VALJARNE

Samo še dvanajst tednov nas loči od slavnostne otvoritve, ki bo v prazničnih dneh za dan republike. Do tega dne mora biti tisti del opreme, ki je predviden za proizvodnjo mehkih jekel, že v normalnem poizkusnem obratovanju.

Trenutna situacija na gradbišču in stanje montaže ter »hladnega« testiranja to tudi zagotavlja. Še več. Tudi večji del opreme za naslednjo proizvodnjo t.j. za dinamno pločevino in nerjavne trakove bo takrat v končnem stadiju testiranja.

V letu 1973 postavljen plan za proizvodnjo 21.000 ton mehkega jekla sicer ne bo dosežen zaradi že vsem znane zakasnitve dokončanja montaže lužilne linije št. 1. Ker bodo vse ostale naprave v predvidenem roku sposobne začeti s poizkusno proizvodnjo in bo tudi lužilna linija št. 1 konec oktobra dokončno pripravljena za delo, smo se na podlagi sedanjega stanja odločili, da sprejemamo naročila za 5.000 ton hladno valjanih trakov mehkih jekel za zadnji kvartal 1976. Do usposobitve lastnih lužilnih naprav bomo pošiljali naše trakove na luženje v železarno Smederevo. Prva količina ca 5000 ton je že izlužena in vrnjena v Železarno. Naslednjo pošiljko ca 1.800 ton pa bomo dobili nazaj do konca septembra. S temi trakovi računamo, da bomo pokrili vse potrebe za nemoteno testiranje in da bomo vsaj polovico trakov dokončali za potrebe kupcev. Za naročila, predvidena za november in december, pa bomo ves postopek proizvodnje od začetka do opreme lahko že izvršili doma na lastnih napravah.

Rešitev luženja v Smederevo sicer za nas ni ekonomsko ugodna, vendar je v sedanjem trenutku opravičljiva predvsem s stališča uvajanja posadk. Višji stroški proizvodnje za te kolobarje se bodo krili iz fonda, ki je predviden za uvajanje delavcev.

Sedanja situacija je sledeča:

Na Sendzimir ogrođu se je začelo tehnološko testiranje. Testiranje je začasno prekinjeno zaradi tega, ker se sproti urejajo kontrole in druge drobne stvari, ki jih brez obremenitve ni mogoče dokončno nastaviti. Predvidevamo, da bo to delo končano v tem tednu. Potem bomo nadaljevali z valjanjem za naročila. Strah, da bo ogrođe predstavljalo najbolj kritično točko, po sedanji situaciji kaže, da je bil odveč. Kljub zelo kratkemu času od začetka valjanja se je posadka izkazala nepričakovano dobro, pa tudi ogrođe ne dela prevelikih težav. Tudi strokovnjak Armco gospod Sigris, ki je prišel na uvajanje posadk, deli z nami tako mišljenje.

Zvonaste peči za žarjenje mehkih jekel po valjanju so trenutno v fazi sušenja. Osušenih je že prvih 6 baz in se nadaljuje z naslednjimi. Predvidevamo, da bomo v naslednjih dveh tednih začeli kot uslugo žariti HVT za HV Jesenice, ker jim manjka žarilnih kapacitet. To žarjenje zaradi malih tež kolobarjev ne bo najekonomičnejše, vendar bo s stališča priučevanja posadk opravičljivo.

Dresirno ogrođe je v končni fazi testiranja. V prisotnosti nemškega monterja firme Siemens morgoll s preizkusili ležaje. Čakamo samo še na ležaj reduktorja iz ZDA in ogrođe bo lahko začelo s tehnološkim testiranjem.

Naslednja linija, ki je potrebna za mehko jeklo, je razrezovalna linija. Na njej izvajajo zadnja testiranja s trakom. Rezanje še ni preizkušeno, ker morajo biti predhodno s trakom na liniji izvedene meritve, potrebne za električno kontrolo linije. Računamo, da bomo z razrezovalnjem pričeli v prihodnjem tednu.

Kljub ugodni situaciji pri opremljenosti pa je mnogo težav, sicer sekundarnega izvora, vendar imajo lahko močan vpliv na začetek proizvodnje. Tako iz uvoza ne dobivamo v rednih rokih naročenega materiala in pomožne opreme.

V halah je položenih že ca. 5000 kvadr. metrov trakov, pa še sedaj nimamo pometalnega stroja, čeprav je bil pravčasno naročen. Tudi druge naročene stvari iz uvoza prihajajo zelo počasi. Težave je povzročila prekategorizacija delovnih mest, pri čemer so bila nekatera delovna mesta popolnoma spregledana. V sodelovanju s sektorjem za ekonomiko to napako popravljamo in upamo, da bo rešitev ugodna. Zaradi prekategorizacije imamo težave tudi pri kadrovanju.

Drug zelo resen problem je sprejemanje naročil. Prodajni sektor še do danes ni imenoval referenta, ki bi odgovarjal samo za HV Bela. Prav bi bilo, da bi ta delavec preživel nekaj časa z nami in se spoznal z možnostmi prodaje. S tem bi vsem odgovornim za proizvodnjo prikrajšal čas, ki ga bi lahko bolj koristno uporabili za našo osnovno zadolžitev: pripraviti vse potrebno za začetek proizvodnje.

Kljub precejšnjim težavam in obsežnim nalogam lahko z zaupanjem pričakujemo začetek poizkusne proizvodnje, ki se mora začeti z oktobrom, če hočemo zadovoljiti prvim sprejetim naročilom.

KAKO DO KONSTITUIRANJA NOVIH TEMELJNIH ORGANIZACIJ IN DELOVNIH SKUPNOSTI

V prejšnjih štirih številkah železarja ste lahko prebrali zasnovano za našo bodočo samoupravno organiziranost z organizacijskega, dohodkovnega, premoženjskega in ožjega samoupravnega stališča. Prav gotovo pa marsikoga zanima tudi to, kakšen je nadaljnji postopek do konstituiranja novih temeljnih organizacij in delovnih skupnosti oz. kaj vse moramo še pripraviti predno bomo volili samoupravne organe za nove dele železarne.

Osnova za organiziranje so sklepi, ki so jih delavci po novih delih sprejeli na svojih zbiorih. V njih so se izjavili za ime, sedež, dejavnost in pooblaščenega podpisnika nove temeljne organizacije ter delegata, ki bo v primeru usklajevanja zastopal njihova stališča. Ker so se delavci delovnih skupnosti in družbene prehrane šele pred kratkim odločili za nov predlog organiziranosti, je pravkar v teku izmenjava sklepov med vsemi bodočimi deli, potem pa nastopi enomesečni rok mirovanja, v katerem lahko delavci katerega koli dela sprožijo spor, če menijo, da posamezen del, ki se hoče organizirati kot temeljna organizacija, za to ne izpolnjuje pogojev. Velja pa tudi obratno: osnova za spor je lahko tudi sklep delovne skupnosti, ki po mnenju drugih ima pogoje za teme-

ljno organizacijo, pa so se delavci kljub temu odločili za delovno skupnost kot obliko bodoče organiziranosti.

Predno postanejo sklepi o organiziranju pravomočni, lahko poseže vmes tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja ali občina prek svojih organov, če predvidevajo, da delavci niso na pravi poti pri uresničevanju ustavnih in zakonskih določb glede pogojev za novo organiziranost.

Sledi razdeljevanje sredstev, pravic in obveznosti na nove temeljne organizacije, za kar pripravi predlog posebna komisija, ki jo sestavljajo delegati vseh novih temeljnih organizacij.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V ŽELEZARNI 63 NOVIH VPISNIKOV POSOJILA ZA CESTE

V minulem tednu je v Železarni vpisalo posojilo za ceste 63 delavcev v skupnem znesku 53.200 dinarjev ali povprečno 844 dinarjev na vpisnika. Skupaj je doslej v Železarni vpisalo posojilo za ceste 5.327 delavcev, kar pomeni 85 % v odnosu na stavež dne 31. maja 1976. Doslej smo vpisali 8.916.500 dinarjev posojila, kar pa je le 67,1 % moralno prevzete obveznosti, da bomo vpisali polovico aprilskih osebnih dohodkov.

Največ novih vpisnikov v minulem tednu so zabeležili ponovno v TOZD VET in sicer 36 (od tega samo na transportu 31), v TOZD VALJARNE je bilo 11 novih vpisnikov, v TOZD HLADNA PREDELAVA 9, v DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB 5 in v TOZD TALILNICE samo 2. Kljub tem novim podpisnikom, ki so povprečno vpisali majhno vsoto, se odstotek povprečnega zneska vpisa ni zboljšal in še vedno znaša le okroglo 40 % od povprečnega aprilskega osebnega dohodka.

Zaradi odsotnosti članov občinskega štaba vam tokrat podatka za občino Jesenice ne moremo posredovati.

Naslovne misli izhajajo iz določil ustave SR Slovenije, ki med temeljnimi načeli poudarja da »Za graditev družbe kot svobodne skupnosti proizvajalcev razvijajo delavski razred in vsi delovni ljudje socialistično samoupravno demokracijo kot posebno obliko diktature proletariata in to zagotavljajo« med drugim »z obveščanjem delovnih ljudi o vseh vprašanjih, ki so pomembna za njihov družbenoekonomski položaj in za kar najbolj popolno in kvalificirano odločanje pri opravljanju funkcij oblasti in upravljanja drugih družbenih zadev« in dalje »z javnostjo dela vseh organov oblasti in samoupravljanja ter nosilcev samoupravnih, javnih in drugih družbenih funkcij«.

Čeprav smo o tem v našem glasilu že mnogo pisali, mnogo manj pa je bilo o tem žive besede, se bomo k tem vprašanjem morali še in še vračati. Vračati prav tako, kot se bomo morali vračati k zakonu o združenem delu in njegovi realizaciji v praksi. Še prav posebno, ker se neredko srečujemo z nekim podzavestnim odporom do informiranja, kakor tudi z miselnostjo, da je samoupravno informiranje naloga samo tistih, ki so neposredno, poklicno zadolženi za to. Ravno zato ne bo odveč, če nekatere dolžnosti s področja informiranja oziroma samoupravnega obveščanja, osvetlimo z določili, ki so vsebovana v osnutku zakona o združenem delu.

V osnutku zakona o združenem delu se z obveščanjem srečujemo na več mestih, povsod pa so zelo nedvoumno in konkretno navedene naloge in nosilci nalog. Tako je že v temeljnih določilih v 20. členu navedeno:

»Organi temeljne organizacije in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti morajo v skladu s smernicami, ki jih dajejo delavci, zagotoviti obveščanje delavcev o poslovanju organizacije združenega dela oziroma druge samoupravne organizacije in skupnosti, o njenem materialnem in finančnem stanju, ustvarjanju in delitvi dohodka, uporabi sredstev in drugih vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in kontrolo.«

Neposredno obveščanje se tiče tudi 122. člena v petem oddelku osnutka, kjer je govora o izkazovanju dohodka. V tem členu je navedeno:

»Da bi delavci smotno in racionalno gospodarili z dohodkom, imajo v svojem osebnem, skupnem in splošnem družbenem interesu pravico in obveznost, da stalno spremljajo rezultate svojega dela in poslovanja temeljne organizacije, in sicer na podlagi kazalcev, ki jih določijo samostojno ali skupaj z delavci v drugih temeljnih organizacijah, s katerimi so sklenili samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev ali samoupravni sporazum o temeljih plana, v skladu z osnovnimi kazalci, določenimi z zakonom ali na podlagi zakona.«

ODNOS DO INFORMIRANJA, JE TUDI ODNOS DO SAMOUPRAVLJANJA

S kazalci iz prvega odstavka tega člena izkazujejo delavci rezultate svojega dela in poslovanja temeljne organizacije tako, da:

1. primerjajo rezultate, dosežene v tekočem obdobju, z rezultati, ki so jih dosegli v ustreznem obdobju prejšnjih let, ter s cilji in nalogami, določenimi v planu temeljne organizacije;
2. primerjajo dosežene rezultate z rezultati, ki so jih dosegle temeljne organizacije, s katerimi so združili delo in sredstva, temeljne organizacije, ki opravljajo iste ali sorodne dejavnosti, ali samoupravne organizacije in skupnosti, s katerimi so sklenili samoupravni sporazum ali dogovor o temeljih plana samoupravnih organizacij in skupnosti oziroma družbenopolitičnih skupnosti.

S kazalci iz prvega odstavka tega člena izkazujejo delavci tudi rezultate dela in poslovanja delovne organizacije ali druge organizacije, v katere sestavi je temeljna organizacija. Zelo natančno pa so določeni kazalci, s katerimi se morajo izkazovati rezultati dela delavcev in poslovanja temeljne organizacije, ki so:

— dohodek na delavca; dohodek v primerjavi s povprečno porabljenimi sredstvi; čisti dohodek na delavca; akumulacija v primerjavi z dohodkom; akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom; akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi; osebni dohodek in sredstva za skupno porabo na delavca in čisti osebni dohodek na delavca. Rezultati dela delavcev in poslovanja temeljne organizacije, ki opravlja družbeno dejavnost, se morajo izkazovati z dohodkom na delavca, s čistim dohodkom na delavca, z osebnim dohodkom in sredstvi za skupno porabo na delavca ter čistim dohodkom na delavca.

Po osnutku zakona morajo biti delavci vsaj vsakih šest mesecev obveščeni o rezultatih dela pri uporabi sredstev, ki jih na podlagi zakona ali samoupravnega sporazuma združujejo v bankah ali drugih finančnih organizacijah oziroma v druge samoupravne organizacije in skupnosti. Obveščeni morajo biti tudi o periodičnem obračunu oziroma zaključnem računu temeljne organizacije.

Zelo konkretno je opredeljeno obveščanje delavcev v združenem delu v tretjem poglavju, v katerem je v členih 521, 522, 523, 524 in 525 zelo natančno opredeljeno kako in o čem morajo organi organizacije združenega dela obveščati delavce.

Vse to kaže, da se bomo tako v temeljnih organizacijah, kakor tudi v delovnih skupnostih in Železnari, pa tudi na nivoju sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne, morali začeti bolj konkretno in odgovorno dogovarjati tudi o tem, kako bomo oziroma v kakšni obliki in s kakšnimi sredstvi bomo obveščali delavce o vsem tem, o čemer imajo po zakonu pravico in dolžnost biti obveščeni. Dogovarjati tudi o enotni metodologiji zbiranja podatkov, o poenotenju kazalcev, ki jih zahteva zakon in še o čem. Seveda pa bo vse to potrebno še bolj konkretno opredeliti v internih samoupravnih aktih.

V razpravah, ki bodo o vsem tem tekli v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, pa bomo še posebno morali poudarjati, da imajo delavci pravico, da so o vsem tem o čemer je bilo govora, obveščeni, da pa imajo tudi dolžnost, da zaradi kar najbolj kvalificiranega odločanja pri opravljanju funkcij oblasti in upravljanja drugih družbenih zadev, te informacije tudi koristijo. Kajti nemalokrat smo se doslej srečevali tudi s tem, da smo govorili o neobveščenosti tudi zato, ker se obstoječih informacij nismo dovolj posluževali. Seveda pa bomo pri obravnavanju vseh teh vprašanj morali izhajati iz tega, da je odnos do informiranja tudi odnos do samoupravljanja.

KAKO DO KONSTITUIRANJA NOVIH TEMELJNIH ORGANIZACIJ IN DELOVNIH SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ves nadaljnji postopek, kot ga predvideva Osnutek zakona o združenem delu, pa je vezan na pripravo samoupravnih aktov, ki imajo osnovo v samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v temeljni organizaciji. Posebna delovna grupa, ki jo je za to področje imenoval odbor za uresničevanje ustav, je z delom že začela in bo predvidoma do srede septembra pripravila najprej osnutek omenjenega sporazuma (uvaja ga šele osnutek zakona o združenem delu, njegovo vsebino pa zelo okvirno opredeljuje, tako da pred grupo ni lahko delo), do sredine oktobra pa mora slediti še osnutek statuta temeljnih organizacij. Računamo, da bomo zaradi lažje izvedbe oba akta posredovali v javno razpravo istočasno, kajti Osnutek zakona o združenem delu predvideva za njun sprejem referendum.

Delovna grupa bo za zdaj pripravila enako besedilo statuta za vse temeljne organizacije in delovne skupnosti, kasneje pa jih bodo posamezni deli lahko prilagodili svojim potrebam in specifičnostim. Vendar pa bi bilo prav že zdaj poudariti, da bi morali težiti k čim večji enotnosti tudi na tem področju, ker bi veliko število različnih samoupravnih aktov samo oteževalo usklajeno delovanje.

Javno razpravo o samoupravnem sporazumu o združevanju dela in statutu moramo vsi zelo odgovorno sprejeti, ker bo to čas, ko se bomo temeljito pogovorili o vseh predlaganih rešitvah in bodočih odnosih v novih delih. Če bodo odnosi slabo ali

celo napačno opredeljeni v samoupravnih aktih, potem bo slabo tudi naše ravnanje ali pa bomo morali akte prepogosto popravljati, kar ni niti malo lahko in enostavno delo.

Že zdaj je marsikdo vprašal, kdaj bodo delavci lahko dali pripombe oz. izrazili svoje mnenje o zasnovi nove organiziranosti. Naj po tej poti odgovorim, da bo celotna zasnova vtkana v nove samoupravne akte in da bo javna razprava o njih še vedno dovolj zgoden čas, da s skupnim dogovorom predvidimo, kje bomo morali sedanje odnose spremeniti in kako. Zato tega ne vzemimo kot formalnost, ampak razmišljajmo o predlogu vsi, da bomo res lahko rekli, da smo se za take ali drugačne rešitve zavestno odločili.

Sele po zaključnem referendumu o teh dveh sporazumah lahko razpišemo volitve v delavski svet in ostale samoupravne organe s tem pa so izpolnjeni vsi pogoji, da se nove temeljne organizacije in delovne skupnosti konstituirajo. Če v pripravi ne bomo zamudili niti dneva več, potem volitve še vedno lahko izvedemo konec novembra.

Novi deli se bodo v delovno organizacijo železarno povezali s sklenitvijo samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, kamor bomo morali točno določiti odnose med temeljnimi organizacijami in delovnimi skupnostmi — torej tisto področje, zaradi katerega smo imeli največ pomislekov pri oblikovanju temeljnih organizacij iz sedanjih skupnih služb — ter tudi odnose med temeljnimi organizacijami samimi. Povezano in usklajeno delo med tolikimi sestavnimi deli žele-

zarne bo namreč uspešno samo, če se bomo disciplinirano držali dogovorjenih odnosov.

Delovna organizacija pa bo konstituirana z izvolitvijo delavskega sveta železarne in njegovih izvršnih organov ter kolegijskega poslovnega organa, če se bomo zdaj izjavili. To fazo bomo po predvidevanjih zaključili v začetku prihodnjega leta.

Albina Tušar

Železarski globus

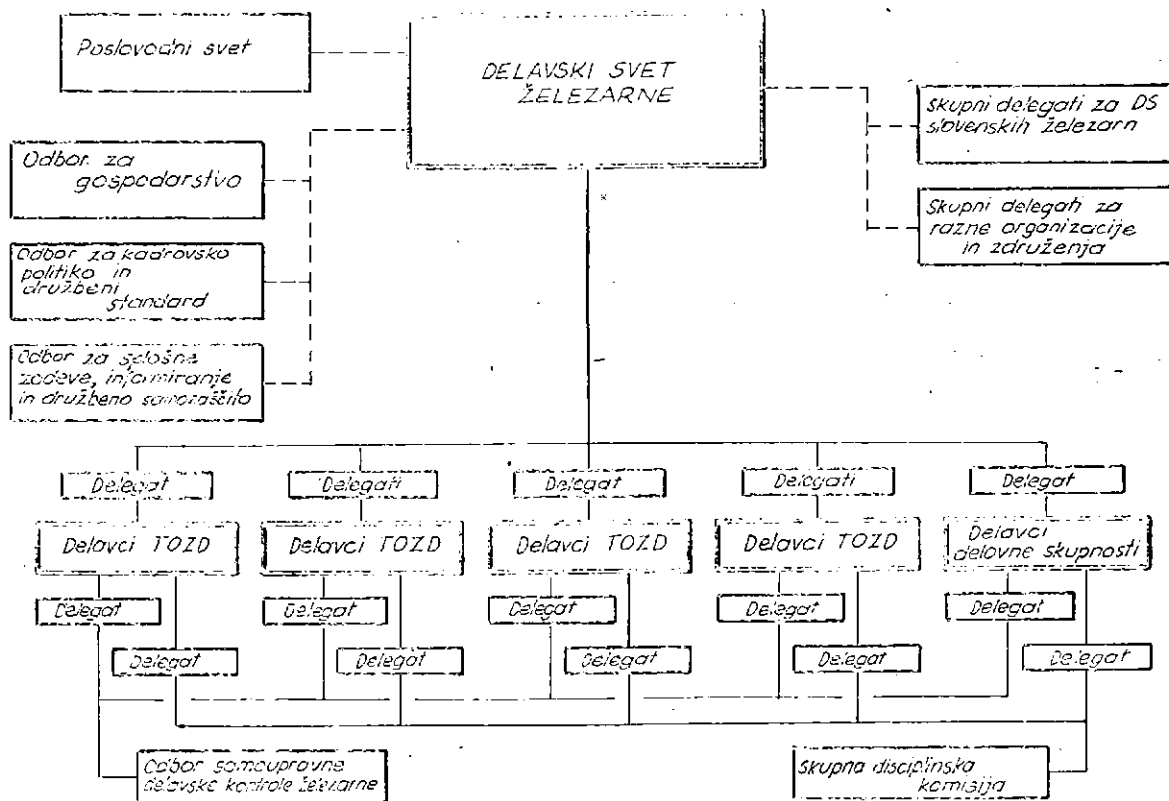
BRAZILIJA

Tri železarske družbe — italijanska Finsider, japonska Kawasaki Steel Co. in brazilska Siderbras — so se načelno sporazumele o financiranju in gradnji nove integralne železarne v brazilskem mestu Tubarao. Železarna bo imela začetno proizvodno zmogljivost tri milijone ton surovega jekla, ki jo bo kasneje možno eventualno podvojiti. V prvi fazi bodo investirale 2,1 milijarde dolarjev.

MADŽARSKA

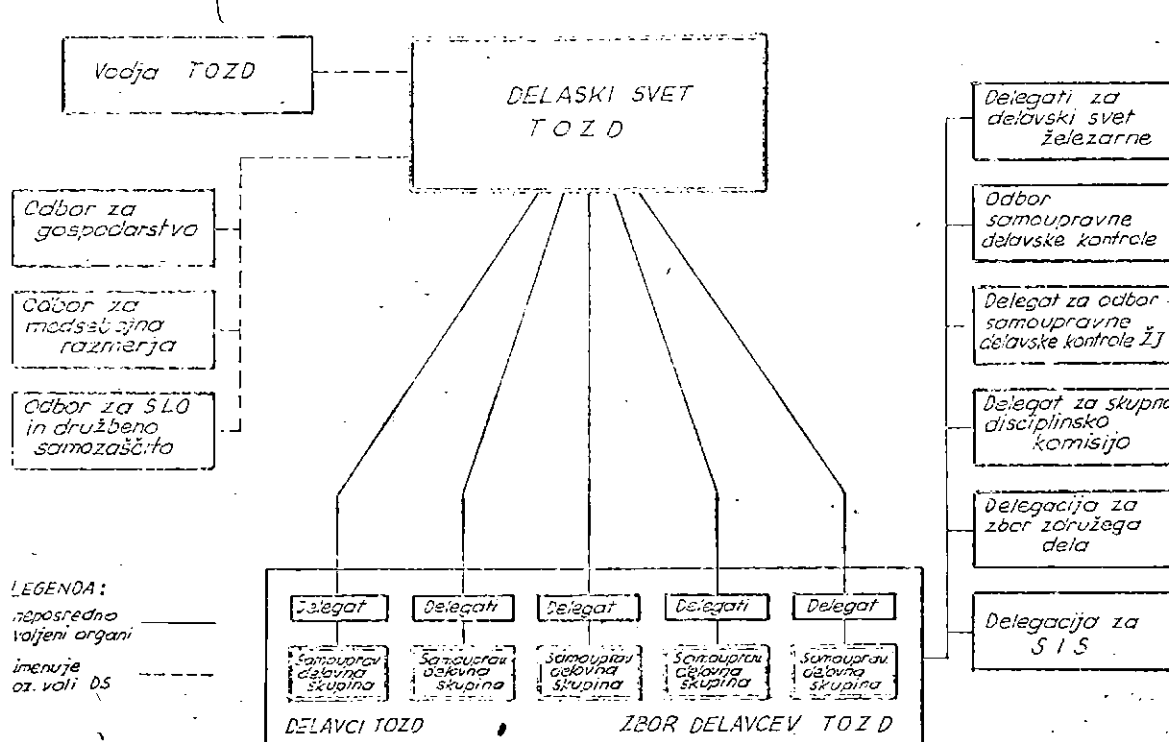
Po zadnjih poročilih bodo v naslednjih petih letih povečali proizvodnjo madžarskih železarn za skoraj milijon ton surovega jekla letno. S tem bodo dosegli številko 4,5 milij. ton surovega jekla letno. Da pa bodo to lahko uresničili, bodo v tem času zgradili nekaj novih železarskih obratov, ki bodo skupno lahko proizvedli več kot tri milijone ton surovega jekla letno.

SHEMA URESNIČEVANJA SAMOUPRAVLJANJA NA RAVNI ŽELEZARNE JESSENICE

(Kot je predvideno v osnutku nove samoupravne organiziranosti)

SHEMA URESNIČEVANJA SAMOUPRAVLJANJA V TEMELJNIH ORGANIZACIJAH ŽELEZARNE

(Kot je predvideno v osnutku nove samoupravne organiziranosti)

PROIZVODNJA SLOVENSKE ŽELEZARNE ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

ton, 1974. leta je bila 61228 ton, lanske leto 64.895 ton in letos 55.934 ton. Ob koncu sedmega meseca so znašale zaloge ingotov in gredic odnosno vložka za valjarne okoli 48.000 ton ali samo 8.000 ton manj kot je znašala proizvodnja jekla v preteklem mesecu. Izvršitev mesečnega plana je razumljivo odvisna predvsem od potrebe vložka za valjarne. Pri tolikšni zalogi vložka je bila proizvodnja jekla zadrževana in znaša samo 84 % linearno načrtovane mesečne količine.

V železarni Jesenice je mesečna izvršitev 89 %, v železarni Ravne 56 % in v železarni Store 96 %.

V železarni Jesenice so obratovali ves mesec s štirimi SM pečmi in med njimi je obratovala tudi najmanjša peč. V železarni Ravne je stala 40-tonska električna peč. V železarni Store pol meseca ni obratovala SM peč in je bil kolektiv na letnem dopustu.

Mesečni načrt blagovne proizvodnje ni bil dosežen v nobeni železarni in znaša skupna izvršitev 86 %. Količinsko je bila blagovna proizvodnja lani julija skoraj enaka kot letošnja, le da je bila praktično vsa proizvodnja tudi odpremljena iz železarn, letos je pa okoli 5 % ostalo v skladiščih.

Zbirni načrt v sedmih mesecih izvršujemo 96 % in v primerjavi z lanske blagovno proizvodnjo ob koncu meseca julija, je letošnja za 3 % nižja.

Pri delovnih organizacijah, predelovalci žice, je mesečni podatek o izvrševanju načrta blagovne proizvodnje še slabši in znaša 66 %, od tega je 6 % neodpremljena. Nobena delovna organizacija ni dosegla načrtovane proizvodnje, le v Plamenu so odpremlili celo več kot so proizvedli. Za zbirnim načrtom zaostajajo predelovalci 15 % in letošnja proizvodnja je 10 % manjša, kot je bila v enakem obdobju lani.

Za SOZD Slovenske železarn je bilo doseženo v mesecu juliju 85 % mesečno načrtovane količine blagovne proizvodnje. Za zbirnim načrtom znaša zaostanek 5 %, kar je

3 % manj, kot je bilo v prvih sedmih mesecih lani proizvedeno za prodajo.

Pri slabi možnosti prodaje na domačem tržišču vsi iščejo možnosti za povečanje izvoza in vsled tega ne preseneča ugotovitev, da je količinski mesečni načrt izvoza presežen skupno in pri večini delovnih organizacij. Dosežene cene na zunanjih tržiščih pa občutno znižujejo ta uspeh, saj znaša razlika med količinskimi in vrednostnimi izvrševanjem 12 %.

Pri vsem, kar je že navedeno za proizvodne rezultate in odpremo v mesecu juliju, ne moremo pričakovati, da bi bili ugodnejši podatki za eksterno realizacijo. Železarn so dosegle 88 % načrtovane vrednosti in to vse tri skoraj z enako uspešnostjo. Predelovalci so skupno realizirali 67 % načrtovane vrednosti in skupno Slovenske železarn 86 %. Po sedmih mesecih zaostajamo zbirno 14 %

za načrtom in letošnja eksterna realizacija je 7 % nižja, kot je bila v enakem obdobju lani.

O poslovnem uspehu v prvem polletju je razpravljala delavski svet TOZD Slovenske železarn na svoji seji, 29. julija in opozoril na kritično stanje ter zahteval, da vse delovne organizacije takoj ukrepajo, da bi v drugem polletju popravili poslovne rezultate. Podatki o dosežkih v mesecu juliju nič ne kažejo na izboljšanje. Po vesteh, ki prihajajo iz delovnih organizacij v avgustu, se stvari le postopno izboljšujejo in lahko pričakujemo že za tekoči mesec ugodnejše podatke. V zadnji tretjini leta bi se moralo stanje docela normalizirati in še več, da ne bi leto zaključevali z negativnimi poslovnimi rezultati, bi morali mesečne načrte istočasno presežati.

Milan Marolt

IZPOLNJEVANJE OPERATIVNEGA PLANA POPRAVIL V MESECU JULIJU

V operativni plan popravil za mesec julij smo zaradi objektivnih razlogov vnesli več večdnčnih popravil proizvodnih naprav, kot smo jih za ta mesec predvidevali s planom. Osnovni vzrok za to je bil, da smo v prvem polletju nekatera večdnčna popravila odlagali. Tako smo morali v juliju vključiti v operativni plan nekaj važnih popravil, kot so: kisikarna z vodikarno, štiridnevno popravilo valjarne žice, zaradi kolektivnega dopusta v valjarni profilov smo morali v juliju izvesti tudi popravilo valjavniških naprav, turbine in strojne peči, nadalje delno popravilo druge faze aglomeracije in zaradi okvare peči popravilo valjarne štelke. Vsa ta popravila niso bila predvidena z letnim planom v mesecu juliju.

V juliju je bilo z ozirom na povečanje koriščenja letnih dopustov, v letnem planu zajetih najmanjše število večdnčnih popravil. Toda zaradi zgoraj navedenega, je bilo v operativnem mesečnem planu zajetih kar 18 večdnčnih popravil, ali kar šest več kot smo jih predvidevali z letnim planom za ta mesec. Razen tega smo, kakor vsak mesec, na zahtevo proizvodnje dodatno vnesli v operativni plan še pet večdnčnih popravil. Seveda pa zaradi povečanja števila dopustov nismo bili v stanju, da vsa popravila tudi zaključimo. Tako smo v juliju, predvsem

zaradi pomanjkanja ključavničarjev, odložili kar štiri večdnčna popravila, poleg tega pa smo odložili še tri zaradi potreb proizvodnje. V mesecu avgustu nadaljujemo popravila na štirih napravah.

Tako smo v mesecu juliju od 24 predvidenih večdnčnih popravil strojnih naprav, zaključili dela na štirinajstih, v avgustu pa nadaljujemo dela na SM peči 03 in 02, na parnem kotlu št. 4 in na Demag Bagru, če bomo dobili potreben prostor. Dela na obnovi SM peči 03, kljub vsem težavam zadovoljivo potekajo, čeprav bi vsi skupaj želeli, da jih čimprej zaključimo in to iz dveh važnih razlogov in sicer, da damo jeklarni na razpolago eno izmed treh večjih peči, da bi lahko uspešno izpolnjevali proizvodni program, kar je za doseg planirane količine jekla v letu 1976 zelo važno. To je tudi bistveni vzrok, da s potekom obnovitvenih del nismo v celoti zadovoljni. Drugi razlog pa je v tem, da bomo z dokončanjem del na tej peči sprostili precejšen del montaže in jih zaposlili na drugih popravilih. Vendar pa je treba povedati, da bomo z dokončanjem obnove te peči opravili veliko večje delo, kot pa smo mislili, ko smo se odločili za obnovo peči.

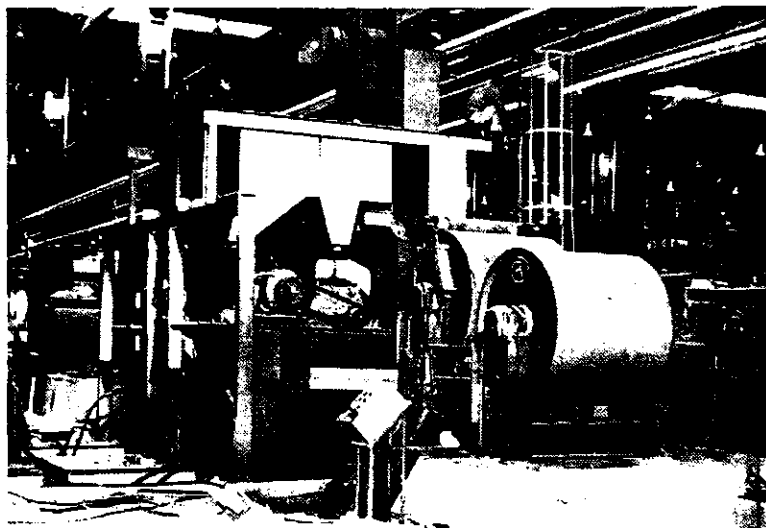
V pogledu enodnevni popravil naprav pa tudi v tem mesecu nismo izpolnili predvidenega števila. Tako smo od predvidenih 48 enodnevni popravil izvedli samo 32. V tem mesecu je bilo odloženih enodnevni popravil največ na plavžih, deloma tudi zaradi pomanjkanja vzdrževalcev, deloma pa zaradi večdnčnih popravil na prvi in drugi fazi aglomeracije. Nekaj težav pa smo imeli v pogledu prekoračitve roka na dveh 24 urnih popravilih električnih peči, v glavnem zaradi večjega obsega del, delno pa zaradi okvare na iskopalnem stroju.

Tudi pri enodnevni popravilih so bile težave s pomanjkanjem vzdrževalcev, predvsem strojnih ključavničarjev. Pomanjkanje ključavničarjev se opaža že nekaj mesecev, posebno v tistih dneh, ko imamo enodnevna popravila v valjarnah, kajti popravila valjarne bluminge, valjarne žice in valjarne debele pločvine, zahtevajo večje število strojnih ključavničarjev iz centrale. V glavnem pa se vedno vsa popravila, razen gradbenih del, izvajamo z lastnimi vzdrževalci, kar je v skladu z akcijskim programom.

Referent za remonte
Stane Torkar

Gradnja vročevoda skozi Jesenice

Montaža peskarskega stroja na SSAP liniji v novi hladni valjarni na Beli

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KC

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 30. 8.	MENCINGER STANE	DROLC MARJAN
TOREK – 31. 8.	GMAJNAR JANEZ	NOČ BRANKO
SREDA – 1. 9.	BURJA ANTON, ml.	SVETINA JOZE
ČETRTEK – 2. 9.	ROZMAN JANEZ	SELJAK VINKO
PETEK – 3. 9.	ENIKO VANDA	ULČAR MARJAN
SOBOTA – 4. 9.	ZUPAN MIRKO	FALETIČ JANEZ
NEDELJA – 5. 9.	PRAPROTIK NIKO	RAVNIHAR PETER

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je:

358

vezni telefon je:

410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni

od 14.00 do 18.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

od 18.00 do 6.00 ure

dnevni dežurni

od 6.00 do 18.00 ure

nočni pa

od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 30. avgusta do 4. septembra bosta delali naslednji obratni ambulanti:

dopoldan: IV. obratna ambulanta

popoldan: II. obratna ambulanta

V soboto, 4. septembra, samo dopoldan II. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:

dopoldan: II. zobna ambulanta

popoldan: I. zobna ambulanta

V soboto, 4. septembra, samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu septembru bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji naši sodelavci: Hasan VOJNKOVIČ – plavž – 10. septembra, Janez DEŽMAN – valjarna 2400 – 11. septembra, Franc FRELIH – hladna valjarna – 16. septembra, Matija HORVAT – hladna valjarna – 16. septembra, Peter FRELIH – žičarna – 20. septembra, Franc BERGANT – strojno vzdrževanje – 21. septembra, Anton SMOLEJ – valjarna 2400 – 23. septembra, Zdravko NOČ – VEN – 26. septembra in Miha ZALOKAR – strojne delavnice – 28. septembra.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

OBVESTILO O PRIČETKU POUKA

Učence vseh šol Železarskega izobraževalnega centra Jesenice obveščamo, da bo pričetek pouka za vse redne oddelke v sredo dne 1. septembra ob 8. uri.

Večerni oddelki TSS imajo pričetek pouka v ponedeljek dne 13. septembra; delovodska šola pa 14. septembra ob 15. uri.

LETOŠNJE SREČANJE BORCEV NOV SLOVENSKE ŽELEZARNE BO V BEGUNJAH

Skladno s sklepom koordinacijskega odbora ZB NOV SOZD Slovenske železarn, aktiv ZB NOV železarn Jesenice obvešča vse aktivne delavce, borce NOV, aktiviste, internirance in izseljence, ki jim je to svojstvo priznано, da bo v soboto, 11. septembra 1976 v Begunjah na Gorenjskem

SREČANJE BORCEV NOV SLOVENSKE ŽELEZARNE

Letošnje srečanje borcev NOV SOZD Slovenske železarn organizirajo OZD Veriga Lesce, Plamen Kropa, Žična Celje, Tovil Ljubljana in Metalurški inštitut Ljubljana.

Organiziran bo prevoz z avtobusi, o čemer pa bodo udeleženci srečanja pravočasno obveščeni.

Vse udeležence srečanja borcev NOV Slovenskih železarn v Begunjah prosimo, da izpolnijo prijavnico in jo oddajo najkasneje do 28. avgusta 1976 sekretariatu Železarn.

Vsak upravičenec-udeleženec srečanja borcev NOV lahko vzame s seboj enega ožjega svojca, ki ga prav tako vpiše v prijavnico.

odreži

PRIJAVNICA

za udeležence srečanja borcev NOV v Begunjah

Ime in priimek

leto rojstva

stanovanje

obrat

TOZD

DS Skupne službe

sektor

svojec

ime in priimek

leto rojstva

stanovanje

Koordinacijski odbor ZB NOV
SOZD Slovenske železarn
Aktiv ZB NOV železarn Jesenice

PSIHOLOŠKA SVETOVALNA ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

otroka nekakšen pretres ali celo pravcati psihološki šok. Posebno pri razvijenih otrocih in otrocih, ki so živeli preveč izolirano, je tedaj prihajalo do številnih motenj. Le s težavo so se prilagodili velikim spremembam, ki jih je prinesel njihov vstop v šolo. Z uvedbo vrtec in male šole se je ta prehod v šolo bistveno omilil, ker so se otroci na ta način postopoma privajali na skupinsko igro in delo. Prišlo je do pospešenega razvoja socialne zrelosti oziroma socializacije, včasih pa tudi do hitrejšega intelektualnega razvoja, kar vse je predstavljalo prav dobro startno osnovo za kasnejšo uspešno šolsko dejavnost.

Zal vsi otroci še vedno nimajo možnosti, da bi obiskovali vrtec in podobne vzgojno-varstvene ustanove, ker je teh ustanov še vedno premalo, nekateri starši pa tudi ne zmorejo plačevanja vrtec. Vsi ti starši imajo sedaj možnost, da se posvetujejo z našimi psihologi, kako čim hitreje zapolniti vrzel, ki je nastala pri razvoju tistih otrok, ki jim ni bilo dano, da bi obiskovali vzgojno-varstvene ustanove. Največkrat se ta vrzel kaže prav v nezadostni socialni zrelosti, ki pa je poleg primerne intelektualne zrelosti eden izmed najvažnejših pogojev za uspešno delo.

Socialna zrelost otroka se kaže v tem, da se je ob točno določenem času sposoben posvetiti določenim šolskim aktivnostim in v tej vztrajati, kolikor se od njega zahteva. To vsakega predstavlja neko novo skvaliteto v otrokovem vedenju, ki jo omogoča intelektualno obvladovanje, primerna motiviranost in nekatere osebnostne poteze, med katerimi na prvem mestu navajamo sposobnost odpuščanja. Socialna zrelost se kaže tudi v sposobnosti vključevanja v kolektivno delo in v samostojnosti pri opravljanju številnih drobnih opravil (n.pr. pri oblačenju, pri jedi, da otroka ni treba spremljati na poti v šolo, itd.).

Pomanjkanje socialne zrelosti se poleg otrok, ki niso obiskovali predšolskih vzgojno-varstvenih ustanov, pojavlja posebno pogosto pri mlajših otrocih, torej tistih, ki še niso dopolnili sedmih let, ko vstopijo v šolo. Velikokrat je tako, da so ti otroci intelektualno dovolj nadarjeni, medtem ko socialno še niso dovolj zreli. Za vstop v šolo so kljub zadovoljivi inteligentnosti še neprimerni, ker zaradi svoje socialne nezrelosti ne bi bili kos šolskim zahtevam, ali pa bi bil doseženi šolski uspeh daleč pod njihovimi intelektualnimi zmognostmi. Vse to bi

lahko imelo usodne posledice za njihov nadaljnji razvoj, morda pa bi negativno vplivalo tudi na njihovo življenjsko pot v celoti. Vendar starši dostikrat ne pripisujejo dovolj pomena omenjeni socialni zrelosti in se vse preveč sklicujejo samo na otrokovo razumnost, kakor da je samo od te odvisen uspeh v šoli.

Otrokova zrelost je dejansko manj poznan pojav, teže jo je tudi pravilno opredeliti in staršem razložiti. To pa še ne pomeni, da posvetovanje s psihologom o teh vprašanjih ne bi bilo koristno. V tej zvezi lahko rečemo, da se je psihološko obravnavanje šolskih novincev v zadnjih letih tudi pri nas že razvilo do take stopnje, ko je že večini slovenskih otrok zagotovljeno preizkušanje (testiranje) njihovih inteligentnih sposobnosti. Kljub temu občutimo v tovrstni psihološki dejavnosti še veliko pomanjkljivosti. Običajno je tako, da se še vedno pretežno omejujemo samo na IQ (inteligentni količnik ali kvocient) otroka in samo na osnovi tega sodimo o njegovi primernosti za šolo. Nekateri poskušajo sicer tudi z ocenjevanjem socialne zrelosti, vendar če pomislimo, da se s tem ukvarjajo večinoma vzgojiteljice in socialne delavke, ki se med sabo mnogo razlikujejo po ocenjevalnih kriterijih, potem njihovih ugotovitev ne moremo sprejeti brez rezerve, oziroma jim ne moremo pripisati večje veljave.

Zato smo mnenja, da bi se tako stanje bistveno izboljšalo z uvedbo testiranja socialne zrelosti otrok s priznanim Winelandsovo lestvico socialne zrelosti. Tovrstna testiranja pa ni mogoče izvesti skupinsko, temveč le individualno (posamezno) ob pomoči otrokovih staršev in včasih dodatno še s pomočjo vzgojiteljice ali učiteljice iz male šole. Ti potem odgovarjajo na vprašanja, ki se nanašajo na posameznega otroka, iz tako dobljenih informacij pa more strokovnjak dokaj točno ugotoviti stopnjo otrokove socialne zrelosti. V primeru preizkizih rezultatov otrok kljub povprečni ali celo nadpovprečni inteligentnosti še ne bi bil sprejet v šolo. Ob tem se tudi pojavila potreba, da staršem take odločitve še bolj podrobno razložimo in jih na ta način pomirimo, istočasno pa jih pridobimo za to, da takega otroka še ne pošljejo v šolo. Ob tej priložnosti bi staršem tudi svetovali, kako naj ravna, da bi pospešili razvoj otrokove socializacije, pri čemer bi poudarjali neprecenljiv pomen same družine, oziroma ustreznih družinskih odnosov pri formiranju otrokove zrelosti in osebnosti v celoti.

Miloš Svetina

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

USPEŠNO DELO ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Na 51. seji odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET je bila obravnavana analiza opravljenega dela. Iz analize je razvidno, da je odbor za kadre in medsebojna razmerja na dosedanjih petdesetih sejah opravil naslednje delo:

- objavil 32 prostih delovnih mest,
- premestil 790 delavcev,
- razporedil 721 delavcev na delovna mesta,
- obravnaval 339 predlogov za ukinitev odbitkov, od katerih je bilo 250 potrjenih, 80 jih je bilo zavrnjenih, 9 pa so bili odbitki zmanjšani,
- reševal 379 prošelj, od katerih jih je 219 ugodno rešil, ostalih 160 pa zavrnil, ker niso bile sprejemljive,
- obravnaval 82 odpovedi lastnosti delavca TOZD VET,
- obravnaval 28 pritožb na sklep odbora za kadre in medsebojna razmerja, od tega je deset sklepov sprejeto, ostali pa so ostali nespremenjeni,
- sprejel 28 pripravnikov s srednjo ali višjo izobrazbo,
- na delovna mesta pa je bilo imenovanih šest delavcev.

Na seji odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET

51. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET Ignac Juran, je 13. julija sklical 51. sejo odbora, na kateri so sprejeli en sklep iz 50. seje ter sklenili, da se izprazni delovno mesto delovodja konstrukcijske delavnice objavi. Nadalje so sprejeli naslednje število razporeditev in premestitev ter ukinili odbitke:

Obrat	razporeditve	premetitve	ukinitve odbitkov	skupno	upokojencev
strojno vzdržev.	5	2	2	9	11
strojne delavnice	3	3	—	6	9
gradbeno vzdrž.	—	—	1	1	1
strugarna valjev	2	—	—	2	1
el.-topl. energ.	1	—	—	1	8
transportni obrati	1	5	1	7	3
RTA	4	—	—	4	38
HV Bela	4	5	1	10	
el. vzdrž.	4	11	—	15	
PIV	1	1	5	3	
			pa se zmanjšajo	10	
	25	27	13	65	

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulem tednu je bilo nekaj več sestankov samoupravnih delovnih skupin, saj so se sestale skupine hladne valjarne Jesenice in žičarne, ki se za razliko od drugih samoupravnih delovnih skupin v železarni redno mesečno sestajajo. Tako redno se sestajajo le še samoupravne delovne skupine **adjustazhe bluming in strugarne valjev**.

HLADNA VALJARNA JESENICE

V hladni valjarni Jesenice so se sestale tele samoupravne delovne skupine: **hladna valjarna 1 in 3, skladišče vložnega materiala, žarilnica 1 in 2, lužilnica, karisti in odprema**. Vse te samoupravne delovne skupine so obravnavale: plan in proizvodnjo, problematiko, akcijski program in prekatégorizacijo.

V **hladni valjarni 1** so k problematiki proizvodnje pripomnili, da bodo dobro delali, če bodo imeli kvaliteten vložek, po količini pa tako naredijo toliko, kolikor imajo vložka.

Tudi v **hladni valjarni 3** so imeli pripombo na kvaliteto vložka, ki je pogoj za izpolnjevanje akcijskega programa. Imeli so pripombo na slabo vzdrževanje razsvetljave v obratu.

V **lužilnici** se tako lužilci kot žerjavovodje pritožujejo na slabo previte vezane kolobarje, na težave pri pokanju bobna, na neučinkovita popravila vmesnih plošč in sponk kakor tudi na pravočasno delo plastikarjev na lužilnih bobnih.

Karisti so mnenja, da se vozne poti preslabo vzdržujejo. Vse samoupravne delovne skupine so imele pripombe na kvaliteten vložek in večina meni, da bo treba zaostri kontrolo kvalitete toplovaljanih trakov. Pripombe so imeli tudi na poročilo o izvršeni prekatégorizaciji, ki pa jih v tem sestavku posebej ne obravnavamo, temveč jih bomo zbrali in uredili ter posredovali komisiji za kategorizacijo.

Poleg tega je odbor sprejel še 96 sklepov, ki so bili obravnavani na skupnih sejah z ostalimi odbori in razne informacije.

Obravnaval je tudi drugo problematiko, kot na primer:

- poslovnik in načela kadrovanja v TOZD VET,
- problematiko delovne sile,
- preglede izvajanja sklepov,
- kadrovske nepravilnosti,
- osnutek družbenega dogovora o kadrovski politiki,
- problematiko nagrajevanja poklicnih delavcev,
- pravilnik o napredovanju višje in visokošolskega kadra,
- delovno silo za novo hladno valjarno,
- akcijske programe kadrovske politike,
- problematiko kategorizacije nekaterih delovnih mest,
- vprašanje turnusnega dela vzdrževalcev,
- nadomestovanja,
- stanovanjska vprašanja delavcev,
- brezplačno letovanje socialno-zdravstveno ogroženih delavcev,
- odobril je nekaj izredno plačanih dopustov za izobraževanje delavcev,
- obravnaval je tudi nočno delo žena,
- sprejel je nekaj soglasij za odobritev male obrti za delavce TOZD VET

ter še nekaj drugih problemov, ki zadevajo kader in njegovo problematiko.

Odbor za kadre v TOZD, ki ima 2253 normativna, staleža pa poprečno 1940, je od tedaj opravil zares obširno delo.

NZ

preti novo delovno mesto strojnika vročevodnega kotla z avtomatsko termično komando na Jesenicah.

Obravnavali so poročilo kadrovskega o potrebah po delavcih glede na stopnjo in smer izobrazbe po obratih TOZD VET za obdobje 1976–1980, kakor tudi z ukinitev nočnega dela žena.

Ob koncu je odbor sprejel poročilo o svojem delu, ki ga je opravil v tej mandatni dobi do 17. junija 1976, to je do svoje 50. redne seje.

NZ

POŠKODBE V JULIJU

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah na delovnih mestih ter na poti v službo za mesec julij. Iz podatkov je razvidno, da smo imeli na delovnih mestih 29 poškodovanih delavcev in smo zaradi tega izgubili 516 delovnih dni.

V TOZD Talilnice je bilo enajst poškodb in 190 dni, v TOZD Valjarne pet poškodb 124 dni, TOZD Hladna predelava pet poškodb 107 dni, TOZD VET sedem poškodb devetdeset dni in v delovni skupnosti Skupne službe ena poškodba 5 dni.

Na poti v službo smo imeli eno poškodbo z 82 izgubljenimi dnevi. Poškodbo na poti v službo so imeli le v TOZD Talilnice in so zato izgubili devetnajst dni. Zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev so izgubili 40 delovnih dni v TOZD VET in 23 dni v delovni skupnosti Skupne službe.

ŽIČARNA

V žičarni so se sestale samoupravne delovne skupine: **obratovodstvo, žičarna I/3, žičarna II/1, 2 in 3, patentirnica 1 in 3, votličarna**. Vse te samoupravne delovne skupine so obravnavale: informacijo o proizvodnih rezultatih v juliju, plan za avgust, izpolnjevanje akcijskega programa, kvaliteto problematiko, informacijo o prekatégorizaciji in akcijo za vpis posojila za ceste.

V **žičarni I/3** predlagajo, da se v II. polju žičarne I. montira še en žerjav, ker je polje popolneno s stroji in ob polnem obratovanju vseh strojev en žerjav ne more zadovoljiti vseh potreb preskrbe in nakladanja, zaradi česar trpi proizvodnja.

Vse ostale samoupravne delovne skupine k obravnavanim vprašanjem dnevnega reda niso imele bistvenih pripomb, so pa ugotovili, da akcijski program dobro izpolnjujejo, da je dosežen ali presežen v vseh točkah razen pri patentirni žici, kjer zaostajajo za 850 ton, pri zmanjšanju zaloga čistega cinka in svinca. Glede kvalitete problematike so bili enotnega mnenja, da jo bo treba zboljšati in s tem zmanjšati število reklamacij. Na informacijo o prekatégorizaciji nekaterih delovnih mest niso imeli posebnih pripomb in so se z njo večinoma strinjali. Zanimalo jih je, kdaj bodo prekatégorizirana delovna mesta z nižjimi kategorijami, v **votličarni** pa so bili mnenja, da bi bilo potrebno v njihovi skupini in v vsem obratu ponovno analitično oceniti vsa delovna mesta. Ne bi se smela upoštevati analitična ocena, ki velja že 18 let, ker so se v teh letih pogoji in način dela na delovnih mestih na eni strani mnogo spremenili, po drugi strani pa se je v tem času porušilo tudi ravnotežje, dobljeno z analitično oceno, zaradi sprememb med posameznimi delovnimi mesti. Mnenja so, da je celotna skupina za eno kategorijo prenizko ocenjena.

PROFILARNA

V profilarni so imele sestanek samoupravne delovne skupine **obratovodstvo, profilarna 3 in predelava profilarne**. Obravnavali so: proizvodno problematiko (kvaliteto, reklamacijo, proizvodnost), akcijski programi (izvrševanje in rezultati) in posojila za ceste.

(Nadaljevanje s 1. strani)

nem delu. Pri izdelavi ustreznih samoupravnih splošnih aktov se pojavljajo številne dileme in rešitve, ki so v nasprotju z ustavnimi principi in normami. Vsekakor razreševanje teh dilem ter oblikovanje ustreznih normativnih rešitev v samoupravnih splošnih aktih, ki bi upoštevale specifične razmere in delovne pogoje v vsaki temeljni organizaciji združenega dela, zahteva od delavcev v združenem delu visoko stopnjo samoupravne osveščenosti in samostojne ustvarjalnosti za končne oblikovalce samoupravnega sprejetega rešitev pa tudi ustrezno strokovno usposobljenost in povezanost z institucijami, ki se v okviru svoje dejavnosti ukvarjajo s proučevanjem te problematike. V marsikateri organizaciji združenega dela pa so to odgovorno nalogo poenostavili tako, da so v svoje splošne akte enostavno prepisali določbe iz raznih vzorcev, ne da bi pri tem upoštevali specifičnosti v svoji organizaciji, marsikdaj pa so še celo nekritično prepisali tudi tiste določbe iz vzorca, ki sploh niso v skladu z ustavo. Zaradi takega položaja prihaja na ustavno sodišče vse več nalog, v katerih prizadeti delavci dajejo pobudo za oceno posameznih določb samoupravnih splošnih aktov organizacij združenega dela, ki urejajo njihova medsebojna razmerja v združenem delu.

Ustavno sodišče ugotavlja, da so samoupravni splošni akti v določbah o delitvi osebnega dohodka marsikdaj pomanjkljivi, saj se pri tem omejujejo le na oceno delovnega mesta, zapostavljeno pa je določanje osnov in meril za ugotavljanje dejanskih rezultatov dela in delavčevega prispevka k tem rezultatom. Tako se delo, ki se ga predpostavlja za določeno delovno mesto, enostavno enači z opravljenim delom, osnove in merila imajo značaj fiksno določenih postavk na podlagi katerih se določa delež posameznega delavca v celotni masi osebnega dohodka. Zato delavci v svojih pobudah na ustavno sodišče ugovarjajo zoper mehanično uporabo osnov in meril za delitev osebnega dohodka, ki ne upoštevajo dejanskega opravljenega dela, spet drugi delavci pa menijo, da jim pripada določen osebni dohodek že samo zaradi tega, ker delajo na nekem delovnem mestu, ne glede na njegov dejanski delovni prispevek. (V železarni Jesenice lahko ugotovljamo, da smo s samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka osebnega dohodka in osebnega dohodka ter še posebej s pravilnikom o napredovanju na delovnem mestu dopolnili oceno delovnega mesta tudi z dejanskim prispevkom delavca, ki upravlja delo na določenem delovnem mestu).

V konkretnih pobudah se pogosto izpodbijajo tudi tiste določbe samoupravnih splošnih aktov, ki obravnavajo šolsko izobrazbo oziroma strokovno usposobljenost kot eden izmed kriterijev pri določanju osebnih dohodkov. Marsikje obstaja premočna ali še celo izključna odvisnost osebnega dohodka od izpolnjevanja formalne šolske izobrazbe. Praksa ustavnih sodišč pa je enotna v tem, da ocenjuje, da strokovna izobrazba brez povezave z rezultati dela, ter drugimi elementi za ugotavljanje delavčevega prispevka ne more biti edini kriterij za delitev osebnega dohodka.

Ustavno sodišče se pri svojem delu sooča tudi s problemi, ki so povezani s trajanjem delovnega časa. Predvsem gre pri tem za problem delovne službe kot trajne oblike obveznega dela, ki je daljše od polnega delovnega časa in se v praksi pogosto vzdržuje v nasprotju z ustavnimi in zakonskimi predpisi.

Prizadeti delavci izpodbijajo v svojih pobudah tudi nekatere določbe samoupravnih splošnih aktov, ki opredeljujejo kršitve delovne dolžnosti ter določajo ukrepe za te kršitve. Ustavno sodišče je ocenilo, da določbe, ki štejejo ponavljanje lažjih kršitev za težjo, niso v neskladju z zakonom. Pač pa je v neskladju z ustavo ter v nasprotju z zveznim zakonom določbe samoupravnega splošnega akta po kateri se šteje za dokončnega ukrep, ki ga v postopku zaradi kršitve delovne dolžnosti izreče delavski svet na prvi stopnji.

Ustavno sodišče je ocenjevalo tudi določbe samoupravnih sporazumov, po katerih se šteje, da je delavec samovoljno prenehal z delom, če ga brez opravičila ni na delo več kot tri dni. Vendar iz zveznega in republiškega zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu izhaja, da takšna ugotovitev ni mogoča samo na podlagi golega dejstva, da delavca ni na delo brez opravičila več kot tri dni.

V nekaterih organizacijah združenega dela se še vedno nadaljuje praksa, da se določene pravice in dolžnosti delavcev urejajo s splošnim aktom, ki ga niso sprejeli delavci neposredno, marveč ga je sprejel delavski svet. S tako sprejetimi splošnimi akti so bile urejene pravice delavcev do strokovnega usposabljanja, pogoji za razporejanje delavcev na drugo delovno mesto zaradi kršitev delovnih obveznosti, v več primerih pa se celo merila za delitev dohodka in osebnih dohodkov.

Ustavno sodišče pa je obravnavalo med drugim tudi:

- določbe samoupravnih splošnih aktov, ki pooblašajo izvršilne in poslovodne organe, da odločajo o zadevah, o katerih po ustavi in zakonu odločajo le delavci osebno ali po organu, ki ga neposredno izvolijo ter

- nekatera vprašanja, ki se nanašajo na uresničevanje ustavnih principov o minulem delu.

V prihodnji številki Železarja pa se bomo seznanili še z oceno ustavnega sodišča o uresničevanju samoupravljanja v samoupravnih interesnih skupnostih.

N. D.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V mestu Emden, ki leži ob obali Severnega morja, bodo zgradili novo tovarno za proizvodnjo železove gobe. Imela bo tri naprave za direktno redukcijo tipa Midrex z letno proizvodno zmogljivostjo 1,2 milijona ton. Potrebno železovo rudo bo dobavljala Norveška, zemeljski plin za redukcijo pa bo dobila z nahajališč v Severnem morju. To lokacijo so izbrali zaradi bližine nahajališč zemeljskega plina in dobro opremljenega pristanišča.

ELEKTRO VZDRŽEVANJE

V obratu elektrovzdrževanje se je sestala le samoupravna delovna skupina **elektro vzdrževanje Bela 3**, ki je obravnavala delovno disciplino in izvajanje predpisov iz varstva pri delu, možnost boljše organiziranosti znotraj skupine in problematiko, ki se pojavlja v vsakodnevnem vzdrževanju.

Glede izvajanja predpisov iz varstva pri delu in delovne discipline so ugotovili, da je zadovoljivo pa vendar ga bo treba še izboljšati. Kritično so ocenili preskrbo z rezervnimi deli, ki bi za naprave ključnega pomena za železarno morali biti vedno na razpolago. Menili so, da s takšnim številom delavcev, kot jih sedaj šteje skupina, ne morejo več posegati v večja popravila ali remontna dela, ker se naprave starajo in je vedno več okvar. Poleg tega mora skupina vzdrževati vso progo štekla, bronx skarje, linijo rezanja in tri žerjave v bluming hali. Večkrat se dogodi, da vse te naprave stojijo istočasno in poleg rednega vzdrževanja ne morejo priti vse naenkrat na vrsto za remontna dela, posledica tega pa je ne najboljše vzdrževanje. Želijo tudi, da se vzroki zastojev realno in objektivno ocenijo, ker se sedaj večkrat krivda vali na vzdrževalce, v resnici pa je zastoj zaradi napake valjavca alaslabege vložka.

TRANSPORT

Na transportu sta se sestali samoupravni delovni skupini **delavnica motornih vozil in vzdrževanje prog in cest**. Obe samoupravni delovni skupini sta obravnavali akcijski program, ki vsebuje 5 točk in se čisto določeno nanaša na njihovi skupini.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Milan Polak

KOORDINACIJSKI SVET ZSMS NI OPRAVIČIL ZAUPANJA MLADIH ŽELEZARJEV

V zadnjem času večkrat slišimo kritične pripombe glede delovanja zveze socialistične mladine v naši železarni. Hkrati s tem pa tudi vprašanja, zakaj v naši mladinski rubriki tako malo prostora namenimo sestavkom o mladinski problematiki med članstvom ZSMS v kolektivu, oziroma ali so kritične pripombe glede (ne)delavnosti mladih železarjev utemeljene ali ne.

Z današnjim sestavkom bomo skušali prikazati resnično sliko sedanje stanja mladinske organizacije v našem kolektivu. Ta ocena, če jo sploh lahko tako imenujemo, ni podana zato, da stvari začnemo dramtizirati, je le objektivna (upamo si to skoraj v celoti trditi) pogled na sceno, kjer »glavni vlogi« igra koordinacijski svet ZSMS Železarne, organ, ki povezuje med seboj več kot 1500 mladih delavcev, ki so v posameznih obratih in oddelkih organizirani v osnovnih organizacijah ZSMS.

Oktober bo poteklo leto dni, ko se je tudi železarska mladina dokončno prilagodila novi organizacijski shemi, načrtani na 8. kongresu ZSMS v Moravcih. Z ustanovitvijo koordinacijskega sveta je bila ta naloga izpolnjena le polovično, kajti predvsem je bilo treba misliti na to, da se najde izhod iz krize, ki je takrat lep čas pestila tovarniško konferenco mladih. Revolucionarnih sprememb ni bilo moč pričakovati čez noč na tistem pa je bilo le upati, da se bo stanje popravilo, se pravi, da organizacija mladih kot najmlajša družbenopolitična organizacija spet najde v kolektivu tisto mesto in vlogo, kakršno se od nje tudi pričakuje. Predvsem imamo v mislih tisto mladostno zagnanost, svežo moč in elan, da se loti slehernega vprašanja in problema mladega železarja, pa naj si bo to na njegovem delovnem mestu, pri delu v drugih organizacijah, pri izkoriščanju prostega časa – skratka povsod. Prvi rezultati so bili spodbudni, o njih smo se razpisali tudi v naši rubriki, optimistične misli smo podkrepili z že dokazanimi rezultati. To je bilo neke v začetku letošnjega leta, kaj pa danes...?

Žal moramo kar takoj zapisati, da je začetniška vna novoizvoljenega vodstva koordinacijskega sveta ZSMS kaj hitro splahnela in danes je stanje enako tistemu pred letom dni. Se pravi, da so člani koordinacijskega sveta spet podlegli stari praksi, ki je ni moč drugače imenovati kot neodgovornost do vseh članov ZSMS, ki so jim zaupali, da v imenu njih opravljajo naloge, da predstavljajo svojo organizacijo v kolektivu, izven njega, v naši samoupravni socialistični družbi, ki v mladi generaciji vidi granitni kamen, na katerem bodo varni temelji prihodnjega razvoja naše družbe.

Nimamo namena danes zgolj kritizirati, čeprav je objektivna kritika povsod dobrodošla, seveda če jo posameznik pravilno dojame. Neizvrševanje operativnega programa dela koordinacijskega sveta ZSMS, nedelavnost komisij, pasiven odnos do pomembnih družbenih akcij, to so resnične napake in pomanjklivosti, ki se z njimi ni šaliti. Predsedstvo, ki bi praviloma moralo biti udarna moč v sleherni akciji, dopušča, da se te napake bohoto. Še več, s svojim neodgovornim odnosom bistveno prispeva k temu, da so te napake še bolj očitne.

Tudi o delu osnovnih organizacij ZSMS v obratih in oddelkih ne mo-

remo zapisati pohvalnih besed, čeprav so nekatere po ustanovitvi koordinacijskega sveta zelo povečale aktivnost. Žal je bila ta aktivnost skoraj povsod le »muha enodnevnica«. Od posameznih članov ZSMS v osnovnih organizacijah je tudi slišati, da si želijo več pomoči oziroma smernic za delo od koordinacijskega sveta, kajti člani imajo prav gotovo več izkušenj kot komaj ustanovljene osnovne organizacije ZSMS. Torej spet napaka, ki se ne bi smela dogajati. Člani so očitno v tem enoletnem obdobju premalo obiskovali OO ZSMS v obratih in oddelkih, mladim in neizkušenim članom ZSMS pa nudili premalo pomoči.

Očitki, ki tako letijo na koordinacijski svet ZSMS, so vse prej kot prijetna stvar, vendar resnici je treba enkrat pogledati v oči (kolikokrat že?) ter dojeti spoznanje, da tako ne gre več naprej. In rešitev iz tega »nezavirljivega« položaja?

Pred nami so volitve novih članov v organe ZSMS, kajti prvi mandat po 9. kongresu ZSMS se izteka z oktobrom. To je morda (vendar žal zelo pozna) priložnost, da se končno nameni več pozornosti kadrovske politiki, s katero so najodgovornejši mladinci v Železarni očitno že več let sprti. Šibka kadrovska baza je odraz neaktivnosti na tem področju, vendar je ob tem treba reči, da med 1500 člani ZSMS v Železarni so mla-

di, ki so pripravljeni delati in izvrševati naloge. Potrebna je le dobro organizirana akcija, seveda z obveznim sodelovanjem vodstev OO ZSMS iz tistega obrata ali oddelka, kjer so taki perspektivni kadri. Tudi k izobraževanju teh kadrov je treba pristopiti kontinuirno in poskrbeti, da bo posameznik resnično osvojil znanje, ki ga bo s pridom uporabljal na slehernem koraku pri vsakdanjih zadolžitvah v zvezi socialistične mladine.

Ni naš namen »soliti pameti« mladim tovarišem, ki delajo na tem področju. Želimo le povedati svoje mnenje, ugotovitve oziroma ocene, saj navsezadnje redno (in upamo tudi uspešno) spremljamo akcije mladih v našem kolektivu. S tem kritičnim zapisom upamo, da smo vendarle »zagreli« peresa tudi drugih, ki se redno ali občasno srečujejo z delom zveze socialistične mladine v Železarni (seveda upamo, da tudi tistih, ki se karkoli čutijo prizadete ob našem razmišljanju, ne bodo ostali brez besed). Rubrika »v glasilu Železar« je odprta vsem mladim, ki delajo v kolektivu, zato brez bojazni, da bi polemičen ali kakršen koli tehten prispevek o danes načeti temi romal v koš.

Morda ob koncu še besedo dve o pripombi glede premajhne pozornosti prispevkov o delu in življenju, problemih in težavah mladih železarjev. Kritike smo veseli, saj nam je najlepši kažipot o tem, kje smo uspešni in kje neuspešni. Janko Rabič

VEDNO BOLJŠE SODELOVANJE MLADIH PLANINCEV Z ORGANIZACIJO ZRVS

Na povabilo Planinskega društva Jesenice sta se odzvala predstavnika komisije za družbenopolitično delo in obrambno vzgojo pri občinskem odboru ZRVS v alpinističnem taboru v Erjavčevi koči na Vršiču.

Z uspešnim delom, ki ga je ZRVS pričela s planinci ob Dnevu mladosti, je komisija za družbenopolitično delo in obrambno vzgojo organizirala celodnevno usposabljanje mladih planincev. Teoretični del sta vodila predsednik komisije B. Iskra in rezervni starešina F. Caf s pomočjo planinskih vodnikov V. Stojana in Ančke Stojan. V dopoldanskem delu, ki je obsegal šest teoretičnih ur, so se planinci uvajali v orientacijo in spoznavanje terena brez posebnih pripomočkov. V nadaljevanju pouka so spoznali topografsko karto 1:50000 in se naučili z njo ravnati ter uporabljati posebne tehnične pripomočke – predvsem busolo. Predavanja so bila popestrjena s shemami, ki so mlade popeljale v svet narave in njenih zakonitosti.

Rezervni starešini sta skušali prikazati, kaj vse se lahko uporabi in kakšni so načini orientacije, ko je

človek odvisen od svojega znanja in situacije na zemljišču.

Za mlade planince so bile zelo zanimive teme ocenjevanja razdalj, optične prevare ter določanje strani neba. Višek zanimanja pa je bilo, ko smo obravnavali namen in uporabo busole – to je priprave, ki združuje vse dobre lastnosti kompasov. S teoretičnim delom smo zaključili ob 13. uri, po kosilu pa smo organizirali orientacijski pohod v bližino Erjavčeve koče. Pohod je bil združen s streljanjem z zračnimi puškami.

Zanimivost tekmovanja je bila v tem, da tekmovalne trojke niso potrebovale nikakršne pomoči pri orientaciji in so vsi prišli skozi kontrolne točke srečno na cilj.

Po končanem tekmovanju je komisija ocenila uspešnost dela in tekmovanja. Po oceni pa sta rezervni starešini podala osnovno SLO in družbene samoznašite. Lahko smo zadovoljni, ne samo rezervne starešine Jesenic, temveč vsi občani, da je med planinci dovolj zavzetosti in moči, da bodo tudi v težjih situacijah tako zbrano in natančno izpolnjevali dane naloge.

za ZRVS ISKRA – CAF

Sodelavka v elektrodnem obratu pri kontroli elektrod

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

NENEHNA KREPITEV VARNOSTNE KULTURE IN SAMOZAŠČITE

Vendar pa smo dolžni že v dobi miru, ob neposredni vojni nevarnosti storiti vse, kar je nujno potrebno na področju lastne zaščite, t.j. zaščite svojih najbližjih ter zaščite družbenega premoženja.

V zvezi s tem je treba nujno storiti naslednje: napraviti ali kupiti pripomočke za osebno zaščito, prvo pomoč, dezinfekcijo in dekontaminacijo; pripraviti opremo in druge potrebščine, ki jih moramo ob alarmu vzeti s seboj v zaklonišče; pripraviti vse, kar je potrebno za evakuacijo, da bi se po potrebi lahko takoj vključili vanjo; zatemniti stanovanje in gospodarska poslopja ter vsa osebna in druga vozila; izvesti vse potrebne protipožarne ukrepe v stanovanju in na domačiji; zatesniti okna in vrata v stanovanju, hlevih in kokošnjakih, da vanje ne bi mogli prodirati radioaktivni prah in bojni strupi; zgraditi zaklonilnike za vse tiste ljudi, za katere ni dovolj prostora v zakloniščih; preskrbeti manjšo zalogo hrane (zlasti konzervirane) in manjšo zalogo vode; ob zračnem alarmu se kar najhitreje zateči v zaklonišče ali v zaklonilnik itd.

Med pripomočke za osebno zaščito, prvo pomoč, dezinfekcijo in dekontaminacijo spadajo: tovarniško izdelana ali zasilna zaščitna maska; zaščitni plašč iz plastičnega ali gumiranega platna; primerne zaščitna obutev (najprimernejši so gumijasti škornji), gumijaste ali usnjene rokavice; povoj za prvo pomoč; pralni prašek ali milo, soda bikarbona; čisti alkohol, vata in papirni robec. Vso to opremo lahko kupimo v obliki ustreznih kompletov ali pa postopoma tudi v posameznih delih, ki pa jih kaže potem kompletirati.

V zaklonišče ali zaklonilnik moramo vzeti s seboj plašč, odejo, pribor za osebno higieno, žepno svetilko, knjigo ali karkoli drugega za razvedrilo, osebno zaščitno opremo, konzervirano hrano in vodo za več dni, ležalno blazino in po možnosti tranzistorski sprejemnik. Vse to moramo imeti že vnaprej pripravljeno na primernem kraju, da nam je vedno pri roki.

Vsi tisti prebivalci, za katere je predvideno, da bodo evakuirani, si morajo ob neposredni vojni nevarnosti pripraviti potrebno opremo, da jo vzamejo s seboj, ko bo evakuacija ukazana. Ta oprema vsebuje: ustrezno obleko (primerno letnemu času), trpežne ter udobne čevlje, odejo, dežni plašč ali dežnik, rezervno perilo in nogavice, pripomočke za osebno zaščitno opremo, hrano za nekaj dni in po možnosti tudi tranzistorski sprejemnik. Najbolje je, da vso to opremo hranimo v nahrbtniku, tako da nam je vselej takoj pri roki.

Stanovanjske hiše, gospodarska poslopja, osebna in druga vozila je treba takoj zatemniti, čim je bil izdan ustrezen odlok. Pri tem naj bi ravnali po navodilih, ki jih tedaj izdajo stabi za civilno zaščito ali upravni organi za ljudsko obrambo.

Okna in vrata na stanovanjskih hišah in drugih stavbah, v katerih živijo ali delajo ljudje, nadalje v hlevih in kokošnjakih je treba zatesniti z ustreznimi tesnilnimi trakovi ali s trakovi iz sukna in drugega priročnega blaga oziroma materiala. Zatemenitev je treba opraviti čim temeljiteje, ker le tedaj lahko pričakujemo, da radioaktivni prah, delno pa tudi bojni strupi ne bodo prodrli v prostore.

V okviru protipožarnih ukrepov je treba odstraniti iz stanovanjskih hiš in njihove neposredne bližine, kolikor je to mogoče, pa tudi iz gospodarskih poslopij in njihove bližine vse lahkovnetljive tekočine in drug vnetljiv material.

Lesene dele hiš oziroma stavb je treba premazati s sredstvi za zaščito pred požarom ali vsaj z apnenim oziroma cementnim mlekom. Prav tako je treba v stavbah namestiti (na primernih in dostopnih krajih) preproste pripomočke za gašenje začetnih požarov. Med te pripomočke prištevamo predvsem zaboje in vreče s peskom, sode z vodo, vedra, lopate in požarne metle.

Za vse tiste občane in delovne ljudi, za katere ni na voljo zadosti zaklonišč, bi morali glede na to, ali živijo v mestih, v industrijskih središčih ali pa na podeželju, ob neposredni vojni nevarnosti ali v vojni zgraditi zaklonilnike.

Z zaklonilniki so mišljeni tisti zaščitni objekti, ki jih zgradimo na hitro ali preuredimo z adaptacijo kakšnega naravnega objekta, ki je primeren za zavetje. To so pokriti rovi, podkopi (zemljanke), razni montažni zaklonilniki in cevasti zaklonilniki ter razne, v zaklonilnike preurejene kleti.

Zaklonilniki dajejo, čeprav jih gradi nestrokovna delovna sila s preprostimi pripomočki, zelo dobro zaščito in lahko, kot to dokazujejo številni primeri iz vojne, v veliki meri zmanjšajo žrtve ob zračnih in drugih napadih.

Zato bi morali ob neposredni vojni nevarnosti ali v začetnem obdobju vojne pri graditvi zaklonilnikov sodelovati prav vsi za delo sposobni prebivalci. To bi bila v omenjenem obdobju pravzaprav zelo pomembna naloga celotnega prebivalstva.

Zaščitne ukrepe, ki smo jih navedli za stanovanjske hiše in gospodarska poslopja, naj bi izvedli tudi na proizvodnih in poslovnih objektih organizacij združenega dela in drugih organizacij. Zaščitne ukrepe v teh stavbah morajo izvesti oziroma opraviti delovni ljudje, ki so zaposleni v teh organizacijah.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

AVTOMATIZACIJA ŽELEZARN

Nadaljevanje

V nizozemski železarni Ijmuiden tudi uporabljajo procesni računalnik za kontrolo in vodenje procesa v LD konvertorjih. Že leta 1973 so začeli z analizo dimnih plinov kot eno izmed možnosti za kontrolo obratovanja LD konvertorja. S tem so dobili možnost hitrega določanja vsebnosti ogljika v jeklu pred zaključkom procesa. Tako je bilo mogoče določiti količino ogljika v talini v zadnjih 2–3 minutah pihanja z odklonom samo 0,011 %. To seveda pod pogojem, da v tem času ni bil dodan za hlajenje jeklen odpadki in da je bila nespremenjena količina vpihanega kisika in oddaljenost kisikovega kopja do taline.

V jeklarni so uporabili PDP-8L procesni računalnik, ki ima tudi »alarmni pisalnik«. Ta označi vse nepravilnosti, ki nastanejo med potekom procesa. Vhodno-izhodni pisalnik uporablja, da v računalniku pripravijo vse podatke o tehnološkem procesu za določeno kvaliteto jekla.

V letošnjem letu bodo v isti železarni instalirali 300-tonski LD konvertor, obenem z njim pa tudi procesni računalnik PDP-11. Z njim bodo uravnavali količino vpihanega kisika, ki je potreben pri procesu. S kontrolo poteka razogljčenja in prehoda kisika v žlindro, lahko ugotovijo trenutek, ko je treba pihanje kisika ustaviti, ker je že dosežena zaželena vsebnost ogljika v talini. Informacija računalnika o poteku razogljčenja

je zelo koristna v obeh tehnološko možnih slučajih: pri hlajenju taline z jeklenim odpadkom in kadar hlajenje ni potrebno.

V železarni Gary Works, ki pripada železarski U. S. Steel, proizvajajo jeklo v Q-BOP konvertorju. Pri tem postopku pihajo kisik namesto s kisikovim kopjem z vrha, skozi dno konvertorja. Za doseganje čim boljše produktivnosti je potrebna pri Q-BOP postopku visoka stopnja avtomatizacije. Vzrok za to je kratek čas pihanja kisika in spreminjanje metalurških pogojev z vpihavanjem potrebnih talil. Praksa s prvimi velikimi Q-BOP konvertorji je pokazala, da običajni sistem z releji za ta proces ni primeren. Za vsakega izmed treh konvertorjev bi potrebovali po 200 relejev. To bi bilo zelo drago in za sam potek procesa bi bilo potrebno preveč časa. Zato so raje uporabili procesni računalnik z ustreznimi terminali in dosegli z njim odlične rezultate.

Dva enaka sistema imajo tudi v jeklarni železarne Fairfield Works, ki pripada isti družbi. Tudi tu so dosegli lepe uspehe. Sistem je začel obratovati v avgustu 1974 in zaenkrat z njim še niso imeli nobenih težav. Procesni računalnik kontrolira vložek in potrebne dodatke, delo konvertorja v zvezi s kemičnimi analizami, porabo in pritisk kisika, temperaturo grodlja in jekla ter količino in kemično sestavo dimnih plinov.

Avtomatizacija procesa postaja vedno bolj pomembna tudi pri kontinuirnem vlivanju. Strokovnjaki švicarske družbe Concast AG so prepričani, da je možno doseči pri kontinuirnem vlivanju, vodenim s procesnimi računalniki, neprimerne boljše rezultate. Dokler je bila naprava za kontinuirno vlivanje – kot je bilo v preteklem obdobju običajno – dodana v že obstoječo jeklarno, je bilo mogoče vzporedno vlivati jeklo tudi v kokele.

Zato možnost stalne uporabe naprave za kontinuirno vlivanje in njena proizvodna propustnost ni bila tako zelo važna. Toda ko so pričeli graditi nove jeklarne, ki so bile opremljene samg z napravo za kontinuirno vlivanje, je postala njena avtomatizacija osnova visoke stopnje uporabe in produktivnosti. To je še posebno važno takrat, kadar si sledijo šarže, ki jih je treba oditi na tej napravi zelo hitro. Brez avtomatizacije s procesnim računalnikom, ki izravna napajanje naprave za kontinuirno vlivanje z raztaljenim jeklom in manjše težave na sami napravi, imajo lahko za posledice drage proizvodne zastoje.

Računalniška kontrola oziroma avtomatika je možna pri koordinaciji med proizvodnjo v jeklarskih agregatih in kontinuirnim vlivanjem jekla, kontrole višine jekla v kokilah med vlivanjem in njene oscilacije ter avtomatska regulacija sekundarnega hlajenja s količino brizgane vode v odvisnosti od hitrosti vlivanja in kemične sestave jekla. Vendar s tem še niso izčrpane vse možnosti za uporabo procesnega računalnika na področju kontinuirnega vlivanja.

Vsi zgoraj navedeni primeri uporabe procesnih računalnikov v železarski industriji kažejo, da bodo le-ti v bližnji prihodnosti posegli v vse stopnje tehnološkega procesa pri proizvodnji železarskih izdelkov. Njihova uporaba pripelje k znižanju proizvodnih stroškov in kvalitetnejšim železarskim izdelkom. To pa sta dve stvari, ki sta za vsakega proizvajalca železarskih proizvodov najvažnejši.

N. K.

DELO SEKRETARIATA ŽELEZARNE V I. POLLETJU

CENTER ZA PROUČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA IN INFORMIRANJE

Center je bil izredno angažiran pri sprejemanju številnih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov še posebej zato, ker so delavci Železarn v tem času odločali o temeljnih srednjeročnih razvojnih planov, družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti. V te namene so bile organizirane in spremljane javne razprave v samoupravnih delovnih skupinah ter sejah samoupravnih organov in delegacij. Iz posameznih gradiv za seje zbora združenega dela in skupščin samoupravnih interesnih skupnosti je center pripravil krajše informacije, se vključeval v razlago teh gradiv, organiziral sestanke delegacij ter sodeloval pri pripravi sej in na sejah DS, TOZD, delovne skupnosti Skupne službe in Železarn.

Na začetku leta je center izvedel javno razpravo o pogojih za novo samoupravno organiziranost v Železarni ter kasneje sodeloval pri pripravi novega predloga. Sem sodi tudi študij osnutka zakona o združenem delu in spremljanje javne razprave o njem. Center je bil vključen v ustanavljanje kluba samoupravljalcev, izdelal je predlog samoupravnega sporazuma o družbeni samozasčitni in o njem izvedel javno razpravo, analiziral je delo in sestajanje vseh samoupravnih organov v Železarni ter pripravil nekaj širših razgovorov o delovanju delegatskega sistema in samoupravnih delovnih skupin v Železarni.

Poleg rednega, sistematičnega dela s samoupravnimi organi in delovnimi skupinami je center uvažal na tem področju tudi vse pripravne in visoko izobrazbo. Azurirali so register samoupravnih aktov, ki so bili sprejeti v tej mandatni dobi samoupravnih organov.

V tem obdobju je izšlo 24 števk Železarnja (1 dvojna) v skupnem obsegu 392 strani, povprečno pa 16,3 strani na številko, medtem ko je planiran obseg povprečno 16 strani. Za ta obseg je bilo treba pripraviti, obdelati in pretipkati 2.961 razprto tipkanih strani gradiva. Povprečno je v eni številki Železarnja sodelovalo 27 avtorjev iz Železarn in 18 izven Železarn. V letu 1976 so se tiskarski stroški povečali povprečno za 2,5 odstotka, avtorski honorarji pa so se po sklepu odbora korigirali za 25 odstotkov.

PRAVNA SLUŽBA

V prvem polletju sta bili proti poslovnim partnerjem vloženi dve tožbi v skupni vrednosti 4.201.182,60 dinarjev in šest izvršb v vrednosti 4.022.995,20 din.

V ostalem pa je pravna služba reševala še ostale pravne zadeve kot so odškodninske, štipendijske, zemljiškoknjižne in kazenske. V komercialne namene pa je bilo sklenjenih 94 kratkoročnih in osem dolgoročnih pogodb.

TEHNIŠKI MUZEJ Z ODDELKOM DELAVSKEGA GIBANJA

Delo v muzeju je potekalo ustaljeno. Vršilo se je redno muzejsko delo s tekočim sprejemanjem in urejanjem novega muzejskega gradiva in z dopolnjevanjem dokumentacij že obstoječih zbirk.

Sodelovali smo pri dveh priložnostnih razstavah: o delovnih akcijah mladinskih brigad in o prihodu vlaka bratstva in enotnosti na Jesenice. Izdelan je bil spominski album za jeseniško-bohinjski odred. V maketarski delavnici je v delu maketa Pantzove žičnice na Begunjsčici, ki ponazarja prevoz manganove rude.

Precej se je povečala tudi paleontološka zbirka, obogatila se je za pet novih fosilnih vrst, ki še niso poznane, dobile so naša krajevna imena — literatura je v tisku. Vso pomoč, arhivsko, tehnično in administrativno se je nudilo strokovnim sodelavcem, ki delajo na zbiranju dokumentarnega gradiva za monografski pregledni uris. NOB v jeseniškem okrožju OF ter za dela na topografiji NOB. Takih in podobnih uslug in storitev je veliko in so tekoče na programu.

Adaptacija muzejskih objektov na Stari Savi je trenutno ustavljena, pripravljajo pa se načrti za njeno nadaljevanje, kar pa je odvisno predvsem od finančnih možnosti.

ODDELEK SPLOŠNE ADMINISTRACIJE

Sprejemna pisarna je prevzela skupno 37.292 poslovnih pism, pošt-nih paketov in brzojavk. Registrirala in odposlala pa je skupno 74.579 poslovnih pism, pošt-nih paketov, brzojavk in teleprinter-skih obvestil.

Razmnoževalnica je porabila 3.500 matric, skupno 4.100 kg papirja. Na razmnoževalnih in kopirnih strojih je bilo izvršenih za potrebe TOZD in DS Skupne službe Železarn 1.362 naročil.

Ekonomat je dodatno opremil pisarniške prostore v SEO, FRS, prodajnem sektorju, v RO, kadrov-skem sektorju in v TOZD Hladna predelava — profilarna.

V teku je še nameščanje seznamov sobnega inventarja. Za letošje je programiranih 1.600.000 din za opremo, nabavilo se je izključno najnujnejše, če pa bodo v drugem polletju finančna sredstva na razpolago, bo oprema nabavljena po programu, ki je izdelan na predlog TOZD in DS Skupne službe. V sodelovanju s TOZD in sektorji se sporazumno uveljavlja pokrivanje realnih potreb po pisarniškem in administrativno-tehničnem materialu. Znižali smo koristnike direktnih telefonskih priključkov na omrežje PTT, ugotavlja se postopni trend zniževanja stroškov za telefonske pogovore in storitve teleprinterja, kar pa še vedno ni zadovoljivo.

Po veljavnem navodilu je bilo v končni fazi urejanja arhivskega gradiva in prostorov, z odobrenjem arhivskega zavoda pa je bilo izločeno za 13.730 kg dokumentacije.

Tekoče se vzdržujejo notranje in zunanje zelene žive meje, za praznovanje so bile izvedene dekoracije. Tekoče se vzdržujejo in čistijo upravno poslovni prostori.

SPLOŠNO VARNOSTNA SLUŽBA

Delavci splošno varnostne službe so bili v tem polletju močno angažirani pri preventivnem in operativnem delu varovanja družbenega premoženja. V sodelovanju s transportom se tekoče izvaja kontrola tehta-nja na Beli, nadzorujejo se med-obratni prevozi in izvoz blaga — materiala. Kontrolira se tudi uvoz in izvoz vagonovskih pošilk. Vse ugotovljene in registrirane nepravilnosti, kršitve in napake se tekoče obdelujejo in odstranjujejo v sode-lovanju z obratovodstvi in drugimi delavci, vsa protipravna dejanja, ki predstavljajo kazniva dejanja, so bila odstopljena pristojnim organom za pregon izven Železarn. Pri tem je treba poudariti tesno sodelovanje z delavci PM in UJV. Zaradi obsežne investicije HV na Beli je bilo nujno povečati čuvajsko službo (pogod-beno delo), ograja na Beli bo v drugem polletju dograjena, pristopiti bo potrebno še k tovrstnemu zavarovanju objektov tudi na območju aglomeracije in HVZ ter severoza-hodnih delov obratov Javornik.

Zaradi vinjenosti je bilo z delovnega mesta odstranjenih v TOZD in delovni skupnosti Skupne službe 15 delavcev, registriranih je bilo 32 primerov predčasnih izhodov na nedo-voljenih mestih, 12 primerov vlomov in tatvin, nadalje 11 primerov fizičnega obračunavanja in poizkusa napadov ter več drugovrstnih pri-

merov dejanj, povzročenih zaradi malomarnosti in podobno, obravna-valo se je štiri primere šarž, dva pri-mera eksplozij, dva primera pisanja sovražnih parol in več primerov okvar na agregatih in strojih.

REFERAT ZA LJUDSKI ODPOR

Izvedena je bila mobilizacijsko taktična vaja oboroženih enot in enot civilne zaštite Železarn. Vse ugotovljene pomanjkljivosti so bile analizirane na seji odbora za LO Železarn in so predvsem organizacijsko operativnega značaja. Predhodno so posamezni deli enot ali enote v celoti izvedle vaje po programu. V glasilu Železar tekoče iz-hajajo članki o LO in družbeni samozasčitni.

V materialnem pogledu enote še niso v celoti zadovoljivo opremljene, ker se programsko glede na razpo-ložljiva sredstva oprema še dopol-njuje. Na potresno območje je bilo poslanih šest šotorov. Precejšnja skrb se posveča vzdrževanju celotne opreme in zaklonišč. Obnovljeni so bili spiski enot in tistih, ki so na CZ v Železarni. Izdelan in sprejet je bil normativni akt o varovanju tajnih podatkov. Med drugim se je na sejah odbora za LO tovarne analiziralo priprave za zakonitev in nadalje-vanje dela na zakloniščih. Admini-strativna dela in operativna dela referata se tekoče opravljajo ter vsi programi na področju LO azurirajo. Redno se sodeluje s pristojnimi organi LO občine. Tekoče se dela na usposabljanju komandnega kadra in ostalih pripadnikov oboroženih enot in enot CZ.

ZAKLJUČEK

Vse službe in oddelki sekretariata svoje delo prilagajajo vsebini akcijskega programa z upoštevanjem pro-grama dela sekretariata za leto 1976. Kot primarna naloga se smatra delo na gradivu in pripravi nove orga-niziranosti v Železarni. Glede na vlogo in pristojnosti se tekoče sezna-nja odbor za splošne zadeve in infor-miranje ter samoupravna delavska kontrola ter sprejeta stališča ozi-roma sklepe teh odborov izvršujejo. Programirani in ustvarjeni stroški so razvidni iz stroškovnega pregleda poslovnega poročila za prvo polletje Železarn.

Opravljen je bilo skupno 1.426 službenih potovanj in v 462 primerih uporabljeno službeno vozilo, v 17 primerih zasebno vozilo, v 132 primerih pa avion kot prevozno sred-stvo. V inozemstvo je bilo opravljenih 39 potovanj, 15 z rednimi pre-voznimi sredstvi, 24 pa z avionom. Rahel porast potovanja je pripisati izgradnji HV Bela.

Tekoče sodelujemo in opravljamo posle na zahtevo ali po potrebi z zunanji inštitucijami, zavodi in dru-gimi delovnimi organizacijami, na-dalje beležimo 173 ekskurzij s 4.266 udeleženci — ogled Železarn. Teh-niški muzej pa je obiskalo skupno 2.867 oseb, oziroma 22 inozemskih delegacij, sedem domačih, 42 skupin iz šol ter 415 posameznikov. Kadrovske težave imamo v tehniškem mu-zeju, centru za proučevanje samo-upravljanja in informiranje, pravni službi ter splošni varnostni službi. V letu 1976 ni izgledov, da bi bilo v celoti to vprašanje rešeno.

DELO SEKTORJA ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO V I. POLLETJU

V današnjem tretjem nadaljevanju povzemamo iz polletnega po-slovnega poročila Železarn poročilo sektorja za ekonomiko in orga-nizacijo ter sekretariata.

Oddelek za nagrajevanje je so-deloval pri sprejemanju samouprav-nega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov v TOZD. Pripravljen je predlog prekatégorizacije delovnih mest ter sodeloval pri samouprav-nem sporazumu panoge. Izvajal je začrtano politiko nagrajevanja, pri-pravljaj vsakomesečno gradivo od-boru za nagrajevanje, izdelal vrsto manjših analiz s področja osebnih dohodkov in podobno.

Oddelek za sisteme je delal na naslednjih nalogah: priprava infor-macijskega sistema HV Bela, zaklju-ček naloge na informacijskem siste-mu plavž, zaključek naloge na sald-a-kontih kupcev, pripravah na nov — s srednjeročnim planom — predvi-den računalnik, pričetku naloge strojne obdelave proizvodnje v val-jarni žici in pričetku naloge na strojni obdelavi kadrovske evidence.

V oddelku za študij dela in časa je bilo porabljeno 8,35 % delov-nega časa za nagrajevanje in kon-trolo doseganja normativov merlj-ivih kriterijev nagrajevanja; 8,30 % za splošna dela, 6,54 % za normira-nje; 76,81 % pa za IE naloge.

Izdelane so bile še naslednje pomembnejše naloge:

Analiza dela čistilk v glavni pisar-ni, analiza zaposlenosti na delovnih mestih in normativ v aglomeraciji, MTO analiza izkoristka strojev in hladni valjarni, izkoristek opreme in delovnega časa v Kovinoservisu, ekvivalenca asortimenta proizvo-dnje v jeklovleku, normativ v skladišču na plavžu, normiranje v delav-nicah OTK, normiranje na peskar-skem stroju jeklovleka, na pletilnih strojih in trapezni žici v žičarni, vtične hitrosti štetila, obdelava Sack filinje v 2400, razrez betonskih pro-filov in valjarni žice, normiranje v strugarni valjev itd.

Center za obdelavo podatkov je v prvem polletju delal predvsem na saldakontih kupcev, vzdrževanju obdelave osnovnih sredstev, vzdrže-vanju obdelav izračuna stroškov in

osebnih dohodkov, vzdrževanju ob-delav prodaje, obdelavo kreditov in na nalogi za Verigo. Pravočasno je izvajal redne strojne obdelave; raču-nalnik je v prvem polletju delal povprečno 491 ur (od 420—536).

Oddelek za ekonomske analize in planiranje je delal na rednih na-logah analize naročil, proizvodnje in stroškov. Pravočasno je izdelal raz-ne analize za notranje in zunanje naročnike. Pomembnejše naloge v prvem polletju pa so bile:

- srednjeročni plan Železarn,
- možnost bluminga za valjanje slabov,
- vpliv uvoza na postopek pro-izvodnje jekla,
- analiza zaloga itd.

Oddelek je pripravil tudi predlog ekonomskih odnosov delavcev v združenem delu.

Oddelek za zaščito industrijske lastnine redno opravlja delo na obdelavi racionalizatorskih predlo-gov, katerih število in vrednost ka-žeta na najboljše rezultate doslej.

Oddelek je urejal tudi na patentni zaščiti, sodeloval na posvetovanjih in organiziranju inventivne dejavnosti na občinski in republiški ravni ter v okviru SZ in ZJZ. Svojo dejavnost prilagaja v lanskem letu sprejemu samoupravnemu sporazumu.

Oddelek za organizacijo dela je delal na vrsti nalog. Omenimo le ne-katere pomembnejše:

- izdelava postopka poslovanja za izdelavo vojaških naročil na osno-vi posebne pogodbe,
- organizacije centralnega skladišča na Beli,
- izdelave navodil za poslovanje in organiziranje skladišča gotovih izdelkov itd.

Oddelek je delal na rednih nalogah organiziranja delovnih mest in od-delkov, postavljanju normativov zaposlenih in podobno. Med najpo-membnejšimi nalogami pa je bila tudi priprava organizacijskih spre-memb v Železarni ob uvajanju no-vih odnosov, začrtanih v ustavi in osnutku zakona o združenem delu.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

LIVARNA

V torek, 17. avgusta, je bila deveta seja izvršnega odbora osnovne orga-nizacije sindikata. Največ pozor-nosti so na seji posvetili organizaciji izleta. Ker niso imeli na razpolago dovolj denarja, predlog za organiza-cijo dvodnevnega izleta v Prekmurje ni bil sprejet. Odločili so se za orga-nizacijo dvodnevnega izleta v Crik-venico in izlet ali piknik, ki naj bi ga organizirali v Bohinju. Sindikalna organizacija bo prispevala po 100 di-narjev za vsakega udeleženca izleta.

Denarno pomoč so dodelili sode-lavcu Francu Jordanu, ki je dalj časa bolan.

RAZŠIRJENA SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA ŽELEZARNE

V sredo, 18. avgusta, je bila v de-lavskem domu pri Jelenju razširjena seja izvršnega odbora sindikata Že-lezarn. Člani izvršnega odbora so razpravljali o samoupravnih organi-ziranosti. Seznanjeni so bili s potekom razprave na zborih delavcev. Iz raz-prave je razvidno, da bomo imeli v Železarni 22 TOZD in tri delovne skupnosti. Prav tako naj bi v delav-skem svetu temeljne organizacije združenega dela imela po enega delegata vsaka samoupravna delov-na skupina. Svojega delegata naj bi imele v delavskem svetu Železarn tudi vsaka TOZD. Precej pozornosti so na seji posvetili oblikovanju sa-moupravnih organov ter odgovor-nosti strokovnih služb. Izvršni odbor sindikata Železarn ugotavlja, da je sedanjim samoupravnim organom v Železarni mandatna doba že po-tekla, zato naj bi koordinacijski odbori v obratih evidentirali čimveč možnih kandidatov za nove samo-upravne organe.

Izvršnemu odboru je posredovana še informacija o vpisovanju posojila za modernizacijo cest. Do 14. avgu-sta je posojilo za ceste vpisalo 84 % zaposlenih delavcev, medtem ko 1005 delavcev posojila za ceste še ni vpisalo. Nadalje je iz informacije razvidno, da je vpisanih 65,7 % pred-vide ne vsote posojila za ceste. Izvršni odbor tudi meni, da je treba z akcijo vpisovanja posojila nade-ljevati tako, kot je dogovorjeno.

Na dnevnem redu razširjene seje izvršnega odbora je bila tudi raz-prava o akcijskem programu. Izvršni odbor se zavzema za dosledno izpol-njevanje tega programa in zahteva odgovorno delo strokovnih služb.

Ob sklepu seje so člani izvršnega odbora sindikata Železarn razpravljali še o predlogu za dodelitev na-grade novator leta ter o predlogu za podelitev letošnje Kraigherjeve na-grade.

Tudi v letošnjem letu naj bi osnovne organizacije sindikata v obratih predlagale sodelavce, kate-rim bi odobrili pomoč pri nabavi ozimnice.

**DOPISUJTE
V ŽELEZARJA**

NARODNOOSVOBODILNI BOJ – VIR IZKUŠENJ KONCEPCIJE VSELJDSKE OBRAMBE IN ZAŠČITE

Izkušnje in tradicije, ki so jih naši narodi pridobili v zgodovini boja za obstanek dokazujejo, da je narod, ki ve zakaj se bori, nepremagljiv na svojem ozemlju, ne glede na to kako dolgo agresija traja, kako pretkan in tehnično močan je sovražnik. Te tradicije in visoke moralne vrednote so prišle do popolnega izraza v času herojske NOV, katere izkušnje so vtakane v našo sedanjo koncepcijo SLO, kot izraz kontinuitete čuvanja in razvijanja revolucionarno osvobodilnih tradicij naših narodov in narodnosti.

Ko je govoril o koncepciji SLO in uporabljanju bogatih izkušenj NOV, je tovariš Tito na jubilejni proslavi 50-letnice slovenske univerze v Ljubljani dejal: »Mi smo v času NOV delali stvari, ki so v vseh vojnih doktrinah označene kot nemogoče, nerazumljive. Tako rekoč smo se goloroki uprli najmočnejši svetovni vojaški sili. Bili smo popolnoma sami. To je bil boj, ki so ga naši narodi pod vodstvom KPJ vodili organizirani v splošno jugoslovansko osvobodilno gibanje. Današnja koncepcija SLO ni nič drugega, kot dosledno in odločno upoštevanje teh izkušenj iz NOV v sedanjih pogojih.«

Katastrofalni poraz bivše jugoslovanske vojske in kapitulacija države, je posledica veleizdaje in strahu vladajoče buržoazije. Dolgoletno nacionalno tlačanje, izkoriščanje delavcev, dušenje političnih pravic in svobode, preganjanje in ubijanje najboljših sinov progresivnega proletariata in KPJ, korupcije, razne afe in ustvarjanje sebičnih interesov za izdajstvo države, vse to se je končalo z neslavno dvanajst-dnevno vojno in kapitulacijo. Na okupiranem ozemlju so Nemci in izdajalci ustvarili razne marionetne tvorbe, uvedli so strahovit teror, bratomorno vojno, masovne pokole in se zatekali k zyerinskemu mučenju v koncentracijskih taboriščih, kjer so se znašli nad nedolžnim prebivalstvom.

Komunistična partija Jugoslavije je bila v teh hudih trenutkih edina politična organizacija, ki je organizirano prevzemala v svoje roke boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Ko so desetega aprila 1941 nemške oklepne enote korakale po zagrebških ulicah, je CK KPJ na svoji seji sklenil, da nadaljuje brez-kompromisen boj, čeprav bo prišlo do propada države, s tem da ljudstvo pozove in organizira v vseljudsko vstajo. 15. aprila je CK KPJ že izdal razglas vsem narodom Jugoslavije, v katerem opozarja na izredno težko stanje v državi, zaradi napada fašističnih sil. Razglas poudarja, da je edini izhod iz take situacije, le srdit boj proti okupatorju in njegovim slugam.

Na majskem posvetovanju KPJ v Zagrebu je tovariš Tito podal izčrpno analizo dogodkov, ki so se dogodili v mesecu maju in aprilu 1941 in analizo dela KPJ. Na posvetovanju so zavzeli odločno smer in razdelili komunistom konkretne naloge za pripravo splošne oborožene vstaje, z združevanjem ljudskih množic v enotno fronto proti okupatorju in izdajalcem. Po očitni splošni vojaško politični situaciji na svetu, posebno po napadu Nemčije na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941. leta, je centralni komite KPJ izdal razglas, v katerem je odločno rečeno, da je konec političnih priprav in da je napočil čas za odločen oborožen boj. Začela se je partizanska vojna. V tej odločitvi je bil tudi jasno začrtan politični program, v boju proti tujcem. Osnovni cilj narodno-osvobodilnega boja je bila svoboda,

socialna in nacionalna. Ljudstvo je to sprejelo, razumelo in podprlo.

Tovariš Tito je o tem boju dejal: »Beseda narodnoosvobodilna borba bi bila samo fraza, ali celo prevara, če ne bi imela vsejugoslovanskega značaja, poleg tega pa še nacionalni smisel za vsak narod posebej, torej je pomenila osvoboditev Jugoslavije tudi osvoboditev Hrvatov, Srbov, Črnogorcev in drugih narodov, ki živijo na našem ozemlju. NOB je jamčil, da prinaša enakopravnost in bratstvo vsem narodom Jugoslavije, v tem pa je bistvo narodnoosvobodilne vojne.«

Ceprav so naši narodi ostali po polomu 1941. leta brez organiziranih oboroženih sil, sta KPJ s svojim daljnosežnim ciljem in vodstvo NOV izbrala tako taktiko, da je v vseh predelih države nevtralizirala sovražnikovo premoč v tehniki in oboroženi sili, tako da je za nekaj časa spremenilo vse ozemlje v eno samo bojišče, s tem pa si je ustvarilo osnovo za organiziranje lastnih, hitro se gibajočih oboroženih sil. Od gverilskih skupin, partizanskih odredov, do brigad in divizij ter korpusov in armad, so se naše oborožene sile razvile v ognju, v enakovredno oboroženo moč, ki je dala velik prispevek skupno z zavezniki pri uničevanju Hitlerjeve soldateske v drugi svetovni vojni.

Poleg operativnih enot, ki so bile ustanovljene od prve proletarske brigade do največjih enot, so se v drugi svetovni na okupiranem ozemlju oblikovale in razvile tudi teritorialne komponente NOV – diverzantske skupine, partizanski odredi, borbene in udarne skupine po vaseh in mestih, podprte od vseh ljudi, kot sestavni del vseljudskega odpora, ki je v resnici uresničevanje ideje o oborožitvi ljudstva. Na drugem zasedanju AVNOJ, ko je tovariš Tito govoril o ustanavljanju naših oboroženih sil v času NOV je med drugim poudaril: »Lahko mirno trdim, da je ustvarjanje ljudske vojske v takih pogojih, v kakršnih smo ustanavljali našo armado, edinstven primer v zgodovini. Iz golorokih partizanskih odredov, brez tovarn orožja in municije, brez skladišč in rezerv, brez vsakršne pomoči, je bila ustanovljena četrtmilijunska armada, ampak ne v miru, marveč v obdobju najburnejšega, najbolj krvavega boja, ki so ga jugoslovanski narodi kdajkoli vodili.«

Z vseljudsko splošno vstajo, so bile ustanovljene enote različnega sestava in moči. Ljudske množice so bile vključene v oboroženi boj in so se kmalu preprčale v možnost uspešnega boja proti okupatorjem in njegovim slugam. Vse to se je takoj pokazalo v hitri menjavi odnosov moči, v korist narodnoosvobodilne vojske ter v preraščanju NOB v posebno fronto, ki je že konec leta 1941 obsegala nad 100.000 kvadratnih metrov jugoslovanskega ozemlja, ki je bilo zajeto s plamenom vstaje in z oboroženimi akcijami partizanov.

Vzporedno z razplamtevanjem vstaje, je vrhovni štab NOV posve-

čal vedno večjo pozornost tudi kvaliteti oboroženih sil, da bi se le-te čim bolj uspešno kosale s sovražnikovimi izvežbanimi in do zob oboroženimi enotami. Sovražnik je stopnjeval število akcij in ofenziv, da bi na ta način paraliziral in uničil narodnoosvobodilno gibanje pri nas.

Z ustanovitvijo gibljivih enot – brigad, divizij in korpusov, je NOV prerasla v času vojne v višjo obliko vojaške organizacije, toda kljub temu se je z razvojem borbe in odpora razvijala teritorialna komponenta. V času NOV so obstojale operativne enote, partizanski odredi in vojaški organi, ki so delovali v zaledju fronte. Enote NOV so v teku vojne prerasle v moderne vojaške formacije, kot v vseh taktičnih armadah, partizanske formacije pa so vseskozi tesno sodelovale z operativnimi enotami, lahko pa so delovale tudi samostojno, kot teritorialna komponenta oboroženega boja.

Taka struktura naših oboroženih sil, z manjšimi spremembami, se je zadržala vse do konca vojne. Prvega marca leta 1945 se je NOV in narodnoosvobodilno gibanje preimenovalo v Jugoslovansko armado, vrhovni štab pa v generalštab JA. To se pravi, da ima današnja koncepcija splošnega ljudskega odpora globoke korenine v naši NOV, o kateri meni tovariš Tito takole:

»Narodnoosvobodilna vojna je bila permanentna vojna, vojna do iztrebljanja okupatorja in izdajalcev. To je bila vseljudska vojna, dobro organizirana in vodena iz enega samega centra, vrhovnega štaba, s kombinacijo partizanskega in frontalnega bojevanja, kar je omogočalo svobodno partizansko ozemlje in formiranje večjih vojaških enot, divizij in korpusov. Mi vsi moramo pridno delati in izpopolnjevati sistem naše SLO, na osnovi trajnih izkušenj iz NOV, zaradi nadaljnega razširjanja in krepitve samoupravnih pravic naših delovnih ljudi.«

Minilo je že enaindeset let, odkar se je končala druga svetovna vojna, vojna, ki po svojih grozodejstvih in zločinih prekaša vse dotedanje vojne. Zato se je takrat uprlo okupatorju in njegovim slugam vse prebivalstvo, z vsemi sredstvi, v vsakem kraju in ob vsakem času. Ta surova in težka borba za socialno in nacionalno osvoboditev, v kateri je dalo svoja življenja milijon in 700 tisoč Jugoslovancev, je bila in ostala trajen svetilnik, izvor vseh izkušenj v skupni izgradnji SLO in v krepitvi obrambne moči naše države.

Svetislav Nikolić

OB LETOŠNJI KRVODAJALSKI AKCIJI

Potreba po krvi se stalno veča in kljub krvodajalskim akcijam, ki se vrstijo v Sloveniji vse leto, ne uspemo vedno zbrati dovolj krvi za posamezne kraje. Tako tudi v jeseniški bolnici ne zberejo vedno dovolj krvi za svoje potrebe. Lani so jo v bolnici porabili približno 444 litrov in pol, od tega samo na kirurškem oddelku več kot 119 litrov, na oddelku za intenzivno terapijo 186 litrov in na internem oddelku približno 64 litrov.

Letošnja krvodajalska akcija bo v jeseniški občini potekala 31. avgusta, 1., 2., 3., 7. in 8. septembra v prostorih Delavskega doma na Jesenicah od 6. do 14. ure. Akcijo pripravlja občinski odbor Rdečega križa Jesenice, kri pa bo odvezal zavod za transfuzijo krvi iz Ljubljane.

Občinski odbor Rdečega križa je poslal dopise vsem organizacijam združenega dela, ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim v občini, naj začno z zbiranjem krvodajalcev, hkrati pa jih tudi pozivajo, naj krvodajalcem omogočijo odvzem krvi tudi med delovnim časom in jim v ta namen odobrijo nekaj ur plačanega dopusta.

Leta 1974 je v jeseniški občini darovalo kri 1.390 krvodajalcev, lani pa že 1.534 delovnih ljudi in občanov, od tega je skoraj vsako leto več kot polovica krvodajalcev iz železarn. Da bi izvedeli kaj več o darovanju krvi, o pomembnosti te življenjsko pomembne tekočine, smo zaprosili dr. Staneta Čeboklija, predstojnika oddelka za anestezijo, reanimacijo in intenzivno terapijo v splošni bolnici na Jesenicah, ki nam je rad odgovoril na nekaj vprašanj.

Kako poteka darovanje krvi in ali je škodljivo?

Dr. Čebokli: Darovanje krvi nikakor ni škodljivo za zdravega človeka. Pred vsakim darovanjem krvi posameznika temeljito pregledajo, kri, srce, pljuča, zmerijo krvni pritisk in se potem zdravnik odloči, ali je sposoben darovati kri ali ne. Če je posameznik sposoben, zdrav, da daruje kri, potem mu lahko odvzamejo od 250 do 500 ccm, največ pa jemljejo po 380 ccm krvi. Dr. Čebokli je poudaril, da so letos porabili največ krvi prav pri žrtvah prometnih nesreč. Nekomu so dali celo 36 litrov krvi. »Prav zato bi bilo prav, da bi bili prav vozniki tisti, ki se bodo najbolj množično udeležili letošnje krvodajalske akcije.«

Poleg prometnih nesreč pa potrebujejo kri pri nesrečah v go-rah ter pri nesrečah v železarni, na primer pri raznih opeklinah. »Kri je prav gotovo najboljša zdravilo, ki je že marsikoga rešilo, zato je krvodajalstvo tudi izredno humana akcija, kjer se vsak človek, ki daruje kri, zaveda, kako pomembna je in da s tem pomaga sočloveku.«

Darovanje je priporočljivo predvsem za ljudi z visokim krvnim pritiskom.

Starost pri darovanju krvi ni omejena, zgornja meja je neke okrog 60 let. Vsak, ki je pripravljen dati kri, naj se udeleži akcije, predhodno zdravniški pregled pa potem odloči, komu lahko odvzamejo kri. Veliko mladih ljudi, tudi srednješolcev, se že odloča za darovanje krvi, saj darovanje krvi sploh ne škoduje.«

Dr. Čebokli pa je ob koncu našega pogovora dejal, »da ima vsak, ki je daroval kri, zadoščenje, da je res pomagal sočloveku.«

Darovalci krvi za večkratno darovanje krvi prejmejo značke za svoje izredno humano dejanje. Naj še opozorimo, da po darovanju krvi ni priporočljiva vožnja z avtom, potreben je nekajurni počitek.

Prav gotovo se bo letošnje akcije udeležilo še več krvodajalcev kot lani, saj s tem rešujemo življenja soljudi v najbolj kritičnih trenutkih življenja, ko si človek sam ne more pomagati, hitra in učinkovita pomoč pa je najboljša. Če se namreč zgodi kakšna huda nesreča in je potreba po krvi velika, traja najmanj ura in pol, da dobijo kri iz Ljubljane. Včasih pa je še ta čas lahko predolg.

R.

KADROVANJE, IZOBRAŽEVANJE ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

osnovah lahko organizirali in pozneje kontrolirali dosežene rezultate v primerjavi z zastavljenimi cilji. Seveda pa smo morali tudi že v samem začetku usposabljanja delavcev oziroma vso organizacijo priučevanja, izobraževanja in uvajanja na delovna mesta, bolj ali manj spreminjati in prilagajati spreminjajoči situaciji. Vsled adaptacijskega procesa oziroma sprememba smo naleteli na velike organizacijske težave.

KADROVANJE IN SPREJEM PRVIH DELAVCEV

Rešiti prvi krog dotoka novih kadrov v novi hladni valjarni Bela je bila prva faza v samem organizacijskem procesu. Posluževali smo se pri tem dveh virov, in sicer v prvi vrsti internega vira, s katerim smo hoteli pokriti potrebe po kvalificiranih, odgovornih in vodilnih, strokovnih delovnih mestih. Seveda je bilo pri tem potrebno paziti, da bistveno ne okrnimo ostale TOZD, oziroma, da zadovoljimo njihovi interni prekvilifikaciji. Med poglavitnimi notranjimi viri so bili vsekakor prvi delavci iz sedanje hladne valjarne. Vzporedno s tem pa je bilo izvedeno tudi kadrovanje vzdrževalcev.

Po drugi strani pa je bilo potrebno bolj ali manj dobro prikazati vsem zaposlenim v Železarni privlačne in motivirane dejavnike kot so: statusno in materialno privlačnost nove hladne valjarne Bela, uspešnost poslovanja in možnosti razvoja nove TOZD in s tem pravilom tudi posameznikov, ter prikazati vse socialne in ekonomske dejavnike okolišne nove TOZD, da bi s tem pritegnili res primerne kadre za delo na novih delovnih mestih. Velik del dela je pri tem odpadel na psihološko službo Železarne, ki je s testiranjem kandidatov postavila okvirne norme za pravilno zasedanje posameznih delovnih mest. Vendar pa za prvo fazo, oziroma za prvi krog ni zadostoval samo interni vir kadrov, zato se je bilo potrebno poslužiti tudi zunanjega vira, kar je bilo potrebno izvršiti z razpisom in vabili ter prav tako pri tem prikazati vse privlačnosti nove hladne valjarne Bela.

ANALIZA DELOVNIH MEST

Za realizacijo realnega plana potrebo po kadrih v času od uvajanja do začetka obratovanja nove hladne

valjarne Bela bi morali najprej izdelati realno sistematizacijo delovnih mest na osnovi primernih opisov. Seveda je sistematizacija delovnih mest dokaj podroben opis delovnega mesta, ki nam potem služi za razne selekcije in uvajalno izobraževalne potrebe. Vendar pa takšne sistematizacije ni bilo mogoče izvesti predvsem, ker ni bilo možno opazovati dela na delovnih mestih in zato so bili opisi izvršeni le na osnovi predhodno izdelane organizacijske obratovanja posameznih linij. S tega vidika so bili opisi delovnih mest izdelani le za potrebe planiranja kadrov, to je, da se da iz njih izluščiti strokovni profil delovnega mesta in izobrazbene zahteve oziroma:

- organizacijska enota, kamor bo spadalo delovno mesto,
- funkcija delovnega mesta,
- osnovni poklic – formalna šolska izobrazba,
- funkcionalna znanja,
- praksa – dolžina in predhodna delovna mesta,
- osebnostne zadeve,
- posebne zahteve: spol, starost.

POTREBE PO IZOBRAŽEVANJU

Ob upoštevanju vseh nakazanih potreb, ki vplivajo na formiranje ustreznih kadrovskih profilov ter časovno dinamiko potreb, nam je bilo jasno, da je potrebno izdelati tudi časovni plan izobraževanja, ker je potrebno tudi kadre za posamezno delovno mesto različno dolgo usposabljanje in izobraževati.

Ze ob snovanju kadrovske dejavnosti za hladno valjarno Bela smo si zastavili jasen cilj, usposabljanje kadra mora biti zaradi novosti in zahtevnosti naprav čim bolj kvalitetno. Avtorji učbenikov so morali poleg čiste strokovnosti upoštevati tudi pedagoška oziroma andragoška in psihološka načela. Vneseno pa je bilo tudi veliko slikovnega in grafičnega dela za čim večjo nazornost. Za boljše delo pa smo ločili proizvodne delavce od vzdrževalcev oziroma tudi splošni del od strokovnega in nato strokovni del ločili (razdelili) še na posamezne grupe kot: priprava tople valjarnih trakov in luženje, valjanje, žarjenje, adjustiranje in odprema.

Metode strokovnega izobraževanja smo kombinirali z izobraževanjem na samih delovnih mestih. To se

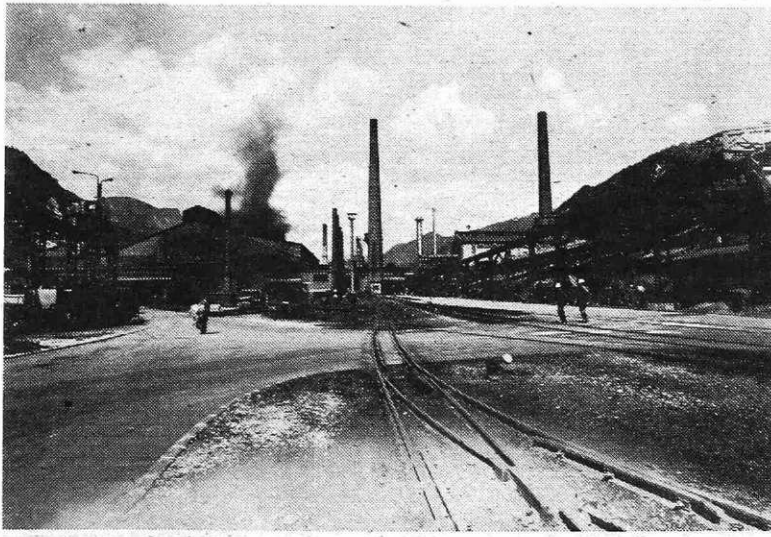
pravi, da smo v celoti menjali stare metode učenja nove tehnologije, in sicer tako, da smo se iz sistema predavanja »ex cathedra« ušmerili na sistem grupne diskusije, kjer smo bili in še bomo bolj mentorji in usmerjevalci z obravnavanjem praktičnih prikazovanj in z nakazovanjem ustreznih rešitvenih variant. Seveda pa pri tem ne gre zanemariti tudi obširnega predhodnega dela pri izdelovanju skript oziroma tehnoloških regulativov za posamezne faze izdelovanja hladno valjarnih trakov oziroma za posamezne linije. Kajti menimo, da skripta oziroma učbeniki niso le nujen pripomoček za usposabljanje delavcev, ampak so dragocen vir znanja o novi tehnologiji v novi hladni valjarni, kate-rega bi kazalo tudi postopno vključiti v redni program izobraževanja v ŽIC.

Zaradi hitrega razvoja tehnologije na vseh področjih pa se bodo morali bodoči delavci še nadalje izobraževati in s tega vidika vsaj enkrat letno osvežiti svoje znanje z najnovejšimi teoretičnimi in praktičnimi dosežki.

KADROVSKA EVIDENCA

Evidentiranje kadra se vrši in se bo vršilo na ustaljen način preko personalne službe kot v ostalih TOZD. Seveda pa bo tudi v to delo potrebno vnesti določene spremembe in specialnosti. Najprej bo pri tem potrebno izdelati vzdrževalne in druge motivacijske činitelje dela. (Vzdrževalni činitelji: varnost dela, delovni pogoji, medsebojni odnosi; motivacijski činitelji: elementi dela, uspeh, napredovanje, priznanja, nagrajevanje idr.) V prvi vrsti pa bomo morali izdelati nadaljnji sistem izobraževanja in napredovanja na delovnem mestu oziroma možnost napredovanja v TOZD in pri tem opredeliti pogoje, katerim mora posamezen delavec zadostiti, da lahko napreduje. Kajti smatramo, da bo moral vsak delavec vedeti, na katero delovna mesta lahko napreduje in pod kakšnimi pogoji, z delovnega mesta, ki ga zaseda. Pri tem pa se zavedamo tudi, kolikšnega pomena so motivi, ki se nanašajo na indirektno spodbujanje dela, da bi s tem vzbudili zavest delavcev, kjer naj bi imele prednost vrednote kot so delo, sodelovanje, itd.

Oto Pestotnik

Del železarskih obratov na Jesenicah

Neko-ga mora zaščiti. Najbrž — izda-jalca? Ampak ni ga omenil, namig-nil. Precej je zamljanih. Tako ne more uganiti. Edino Suzani preti nevarnost. Ko bi jo lahko posvaril. Kako je zvedel za Jožka, Cica, Ve-bleta. Zakaj upleta Zoro? Kaj bi ona lahko napravila? Bila je spretna, podjetna, vendar Zora ni želela preveliko tvegati.

Podpisal je zapisnik, da taji, noče priznati ničesar. Zakaj je vse zapi-sano tako na kratko, ni omenjena Suzana, le Stanka, tega ni mogel razumeti.

Začel je upati, da bo zlomil pre-pričanje gestapovcev, ki bi od njega radi zvedeli imena sodelavcev. Za-zdelo se mu je, da ga niso več mučili s tolikšno vneto, ker je nakrhal nji-hovo upanje, da bodo uspeli.

S tem bo dosegel le to, da bodo s tepežem v kleti kmalu prenehali in da bo organizacija za njim ostala. Ampak kako se bo obnovila? Pri tem ni mogel pomagati. Velika škoda. Kdorkoli ga bo nasledil, ne bo vedel, s kom je sodeloval, kdo so njegovi najboljši sodelavci. Kako bi to lahko sporočil?

Veliko časa je porabil, ko si je hotel dopovedati, da neka možnost mora biti. Le spomniti se jo mora. Ni hotel verjeti, da te možnosti ni, ampak se je obupan tolažil, da pre-mišlja napak, da se mu bo slejkoprej posrečilo najti rešitev.

Z Majdo bi se lahko sestajal. Zanj ne bi bilo nevarnosti, kot so varni drugi, s katerimi je pletel or-ganizacijo. Trepečejo pa, ga je spre-leto. Vsi se bojijo, da bo naposled klonil in izdal. Ne vedo, koliko zdrži. Saj ni tako močan, zaradi bolečin bi že morda klonil, a ne klone zaradi prepričanja, vere, ki jo ima, cilja, ki ga je želel doseči.

Kako bo Majda sprejela njegovo smrt? Ime na rdečem lepaku? Hudo jo bo prizadelo. Imela ga je rada. Ni pa bila dovolj pogumna, da bi se prej odločila. Ali pa premlada. Saj je napravila vse, kar je mogla. Vsak lahko napravi le toliko kot zmora. On je zmagal strah pred smrtjo. Kljub bistrosti in želji, da bi Nem-cem veliko škodoval, so ga kmalu dobili. Zaradi napake, ki jo je na-pravil. Bila je napakica, ne na-ključje.

Eh, lepo bo, v svobodi. Kakšna bo Mirjava brez Nemcev? In potlej, ko se bodo odprle vse možnosti?

Prebil je še eno strahotno muče-nje, ko so bile bolečine, zlasti proti koncu pošastne, a je držal.

Zaslišanje podobno zadnjemu. Reichmann je bil hudo potr. Kot bi ga osebno prizadel, užalil, ker ni hotel priznati. Ni se hotel slepiti, da občuti pred njim nekakšno zadrego ali tiho spoštovanje. Tako zadr gestapovec, pred banditom? Seveda, nadrejeni mu tega ne morejo šteti v uspeh. Ampak tudi v Mariboru so imeli Slavo Klavoro in še druge.

Upanje, da ga bodo slejkoprej zaprli v celico z drugimi zaporniki, se mu ni izpolnilo. Ostal je sam, ko je postalo premišljanje že mučno. Predvsem pa nemoč, ujetost v pro-stor, ko ni mogel napraviti ničesar, kar bi rad.

Stanka se mu je zasmilila. Ni mogla skriti, da so jo mučili, čeprav se je upričo njega junaško držala. Gledala sta se, toliko bi si rada povedala, a sta se bala vsake be-sede.

»Stanka Laščan, kako ste sodelo-vali s sekretarjem Miranom. Kaj vse ste napravili?«

»Kar je ukazal in sem lahko,« je ponosna rekla Stanka. A precej so jo polile solze.

»Ničesar nisem izdal in ne bom,« je togotno skrtnil Miran.

Zaman je bilo Reichmannovo pri-zadevanje, da bi spregovorila. Gle-dala sta se, Stanka je jokala, a ne zaradi cmeravosti. Bilo ji je hudo, da sta skupaj, a vesta, da zadnjič. Nekaj dni, nekaj tednov in ju bodo ustrelili.

Škoda dekleta, tako imenitno dekle. Zdaj je vedel, da ga je bolj ljubila kot je slutil. Veliko je napra-vila tudi zaradi njega. Niti enkrat jo ni poljubil, ker je bil zvest svoji lju-bezni. Pa bi ji morda ta poljub pomenil najsrečnejši trenutek pred smrtjo.

Ko je Reichmann naposled togo-ten zavpil, naj ju spravijo iz pisarne, je Miran zaklical Stanki:

»Ne zameri, če se je tako zgo-dilo...«

»Miran, ni mi žal. Za nobeno stvar. Le to, da nisem mogla napra-viti več, jim bolj škodovati.«

Prevajalec jo je udaril v obraz, Stanka pa je zavpila: »Saj jih boš dobil. Vse nas bodo maščevali!«

Novi udarci, tokrat s pestjo. Ločili so ju in Miran se ni mogel načuditi Stankinemu pogumu. In tako mirna, skoraj zaprta vase, je bila videti. Nikoli ne več. Ne, ljudi še ni znal prav presojati.

Sporočili so mu, da ga bodo pre-stavili v Celje. Samo nekaj minut je trajalo, pa so ga prišli iskat. Natak-nili so mu lisice, ga na dvorišču strpali v osebni avtomobil in odpe-ljali. Gledal je skozi okno in si želel zapomniti slednjo podrobnost iz Mirjave. Zadnjič vse to vidim. Ne bo dolgo in bom zadnjič občutil dnevno svetlobo. Potem bo konec.

Škoda, zakaj nisem napravil več. Prehitro so me dobili, prelahko...

V.

Strmel je v njen drobni, ljubki obraz in premišljal, če je v resnici tako trdna, kot se kaže pred njim. Odkar ji je pred tremi dnevi omenil, da čaka na zvezo in bo spet parti-zan, je Polonca izkoristila vsak tre-nutek, da se je lahko z njim pogo-varjala. Oče se je ob tem le smehljaj. Ampak tak je bil zmerom. Dobrota, želja pomagati, smeh. Mama je sla-bo skrivala, kako si želi, da bi mu bila Polonca všeč. Danči pa se je čudil, kako mama sploh pomisli na takšno možnost. Nekajkrat jim je povedal, da ima dekle, Polonca je bila stara komaj šestnajst let, po rasti pa jo je marsikatera štirinajst-letnica prekašala. Saj je bila izjem-no bistra, živahna, za svoja leta ne-navadno razsodna, vendar — de-klč. Šele čez nekaj let bo pravo dekle.

»Se boš pogosto oglašil?« je okle-vaje vprašala Polonca. Potem je na-

lahko zardela. »Mi te bomo zelo pogrešali.«

»Po vojni, če jo preživim, se bom pogosto oglašil,« je spreobrnul njeno vprašanje.

Z grozo se je zazrla vanj. Rada bi odvozljala, če je nalašč preslišal njeno namigovanje ali res ne razu-me njene ljubezni.

»Misliš, da bo vojna kmalu kon-čana?«

»Bo, bo. Kmalu,« je odvrnil Dan-či, čeprav ni imel nobene predstave, kdaj bi se utegnila vojna končati. »Tako čudno je vse, da se vojna la-hko zavleče.«

»Koliko morajo biti stara dekleta, da jih vzamete k partizanom,« je vprašala Polonca in lovila njegov pogled.

»Zdaj, ko je hudo, je najbolje, če dekleta niso z nami. Pozneje, ko bomo imeli veliko bataljonov, se nam ne bo treba bati vsake nemške čete, potlej bodo pri nas tudi parti-zanke. Tja pa lahko traja tudi še leto dni.«

»Potlej vojna ne bo tako kmalu končana,« se je prestrašila Polonca. »Ja, če računaš le nekaj mesecev, tako kmalu se Nemci ne bodo vdali. Drugo leto pa že.«

Ni kazala prevelike potrnosti. Slut-il je, da napeto premišlja, kako ga bo spet presenetila z vprašanjem.

»Tvoja mama je pa odločna, po-nosna ženska. Ni videti prav gospo-ska, kot so nekatere druge,« je rekla Polonca in se trudila, da bi obdrža-la miren obraz.

Tega ni povedala brez premisle-ka. Tudi lagala ni. Premišljal je, kako bi lahko to vedela. Če bi zve-dela od sošolcev ali je bil v Mirjavi? »Si mamo videla in govorila z njo?« je razburjen vprašal.

»Videla, govorila pa nisem. V trgovini sem ji spustila listek v ce-kar. Danči je bil lažje ranjen. Zdravi se in je na varnem.«

»Pa veš, kaj si tvegala?« je raz-burjen planil, ker je sama napra-vila, kar je že večkrat premišljal. Ampak ji ni upal predlagati.

»Spustila sem listek v cekar in se pobrala. Mama še opazila ni. Drugi tudi niso,« je rekla tako mirno, kot da je to najpreprostejša stvar na svetu.

Zježila ga je. Preveč se je trudila, da bi mu ustregla. Saj je še otrok. Za to se ne splača tvegati. Lahko bi jo dobili, prišli na dom. Vse zaradi sporočila mami, ki je trdno verjela, da je živ. Tako dolgo, dokler ji ne bodo pokazali njegovega trupla, bo mama verjela, da ga ni zadelo.

»Takah otročarij partizani ne počnemo,« je rekel s sekantnim glas-om. Razburjen je mahal z rokami. »Zaradi sporočila, ki ničesar ne odloča, bi te lahko dobili. Kaj če mamo opazujejo? Misliš, da gestapo ne poskuša priti do mene? Kako bi lažje našel sled kot prejkone mame.«

Šele zdaj je došla, kako nepre-mišljeno je ravnala. Ni se hotela opravičevati. S sklonjeno glavo je odbrzela iz podstrešne sobe.

Srečno se je končalo in mama je bila vesela. Kako se je začudila, ko je povlekla listek iz cekarja. More-biti ni verjela? Mama bi lahko pomi-slila, kako ji je nekdo sporočilo pod-taknil. Kaj če se na gestapo domi-slijo in ji sporočijo lažno mesto, kjer bi se sestrila. Nekaj trenutkov je trepetal v tesnobi. Potem si je začel dopovedovati, da bi prišla mama na tak sestanek, le če bi dobila njegovo pismo. Prepoznati bi morala pisavo, šele potlej bi se odločila. Ne, mame zlahka ne bodo ujeli. Prej očeta, ker je prestrašen. Oče bi prej nasedel verjetni laži.

Tedaj se je šele spomnila, da ji je Filip prav tako kakor gesta-povec naročil, v kakšni tajnosti mora ostati njen obisk.

Zabolelo jo je pri srcu, da je komaj še obstala na nogah.

Sem res ujeta? Je mogoča tudi hudobija? Filip če si tak... potem... Ne, poprej moram govoriti z njim!

Zdaj se je pognala proti domu. Še vedno je ključevalo v njej opo-zorilo, naj pobeogne, naj izgine v hosto, pa ji je izgovor, da mora še govoriti s Filipom, bil v opravičilo, da tega ni storila. Kar zahteva Aleš, je preveč...! A resnica se je kljub vsemu kazala takšna, kakršna je bila.

Aleš je v mislih spremljal vsak njen korak. Sledil ji je, jo priga-njal in ji pokazal več krajev, kjer naj bi izginila v gozd. Čutil je, kako jo spremlja več oči in hkrati upal, da jim bo ušla. Bal se je tudi pomisliti, kako se je bila odločila za obisk v tem brlogu in kako je dobila dovoljenje gestapa, ko so vendar vedeli, kdo je! Bo zbrala toliko moči in se iztrgala nevarnim kremljem? Kaže, da kri ni voda? Tisto noč ni zadel niti za trenutek...

Po Aleševem zajetju in aretacijah v dolini je nastala huda vrzel. Posebno Goloba je bilo škoda.

Med uporabnimi in neznanimi zaupniki je ostal doma delavec Peter, mož, ki sicer ni kazal kakih posebnih nagnenj, toda človek, na katerega si se tudi v najhujšem lahko zanesel in tako prikrit, da ni padel v mrežo, ki jo je bil gestapo široko Razpel. Alešev delo je prevzel drzni Jesen, ki je prišel iz bataljona. Ta je bil za Aleševga naslednika še najprimernejši. Sodeloval je z Alešem in poznal razmere pa tudi po značaju mu je bil podoben. Aleš ga je že poprej polagoma vpeljeval v delo, ker ni izključeval možnosti nenadnih sprememb. Zato je Jesen vedel za Petra in navezal stike z njim. Tudi bataljon je bil zdaj zelo previden, skoraj vsak dan so taborili drugod. Filip je le slutil, kaj se godi brez njega, a moral je zvedeti, kdo je Peter. Zato je sledil vsakemu njegovemu koraku, kajti z Jesenom še ni našel stika in tudi ni vedel, da je prevzel Alešev delo. Večkrat je našel kaj vzrok, da je stopil k Petru, a se ta z njim ni hotel spuščati v resne pogovore. Čeprav je Filip zaradi počasnosti in zunanje nepomembnosti imel Petra za manj uporabnega človeka, ga vendar ni spustil z oči. Ta se mu je — slutel, kaj Filip hoče — izmikal in mu kazal vsakdanji obraz, vendar še ni bil zadosti prevejan. Filip ga je kar naprej prepirčeval, kako rad bi posebno zdaj, ko so jih toliko zaprli, ko so zaprli Aleša, in so bili drugi še bolj pre-strašeni in nezaupljivi, pomagal pri oživljanju stvari. Če on kaj ve, ali potrebuje, mu je pripravljen priskočiti na pomoč.

Peter se ni spremenil. Vedel se je tako, kakor da o tem nič ne ve. Začel je dvomiti o Filipovi pripravljenosti? Drugi, ki so imeli kaj nad

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

64

sabo, so se v teh dneh potuhneli in odtegovali, on pa je kazal narav-nost občudovanja vreden pogum?

Take tihe vode so nevarne. Z njim bo treba opraviti naglo! je sklenil Peter.

Nekaj dni ga je še pustil in vohljajal za Petrom ter čakal na pri-meren trenutek. Čakal je tudi na obersturmführerjevo soglasje, da ne bo spet kaj narobe.

Gorskega pa se je ogibal. Nič kaj prijetno se ne bi počutil z njim v tem trenutku. Pa je bilo nepotrebno, kajti Gorski ga ni iskal. A tudi s tem ni bil zadovoljen; za tem je čutil Wernerjev prst.

Potem je zmajal tudi nad Wernerjevim sporočilom. »Ne izpo-stavljajte se zaradi malenkosti. Imenovanega je treba dobiti pri delu...«

Sledili so še nadrobnejši napotki in spoznal je, da bo še vedno v nevarnosti, v domači vasi. A naročilo je bilo jasno...

Kmalu je Peter padel v nemško zasedo!

Zdaj je tudi Peter odšel po Aleševih stopinjah. Filip pa je napeto čakal, da bo dal Werner poloviti še druge, vendar razen Petra niso vzeli nikogar drugega. Obersturmführer je le od njega zahteval vedno več.

»Navežite stike z bataljonom! Navodila slede!«

Filipu ni šlo v račun, zakaj ga pošilja v nevarnost. Wernerjeva počasnost se mu je zdelo škodljiva in vedno pogostejše se je zalotil, kako skrbno in boječe se ozira okoli sebe! Kaj če ga čaka kaka parti-zanska zaseda, če ga morda lovi kako skrito oko? Ko se je bližal stanovanju, je vselej pazil na vsako malenkost in vsaka sprememba mu je bila odveč! Vse ga je plašilo. Zato je pogosto menjaval sta-novanje. In kako navezati stike z bataljonom? Zdaj? Ena skrb večja od druge. Vse skupaj se je pomešalo tudi z vrnitvijo Golobove žene Roze. Saj je vedel, da bo z njo in Golobom poskusil Werner nekaj novega, vendar bi se po njegovih računih morala vrniti oba hkrati in nekoliko pozneje. Zdaj ni vedel, kaj hoče Werner. Karkoli že, poslal mu jo je o pravem času!

Poslej ji ni dal miru. Golobova hiša je bila spet polna Rozinega žgolenja. Moža še ni bilo iz zaporov in nemara ga bodo celo ustrelili. Roza je preveč rada živela, da bi kar naprej mislila na smrt in na svojega postaraneža moža, čeravno mu ni želela slabega. To je Wer-ner vedel, in zaprli so ju vsakega posebej.

OKTOBER V TUNIZIJI

Namesto v višino je grajen v polkrožno širino z bleščeče belim pročeljem in sinjemodrimi ograjami, kakršno je tudi pohištvo. Nasploh v Tuniziji prevladuje bela in svetlo modra barva. Razen lepo urejenega hotela ima v središčnem delu prostrano restavracijo, dnevni in nočni bar, široko sončno teraso, kot posebnost pa še prijetno mavrsko kavarno. V hotelu so tudi prodajalne spominkov in najnujnejše opreme za kopanje, ribolov in šport. Sredi parka je na voljo gostom, ki se boje mörja, čudovit bazen z urejeno okolico. Le nekaj metrov od tod je kristalno peščeno obrežje in plitvo, čisto morje. Plaža je ure-jena s slamanatimi senčniki, na voljo pa so vselej tudi platnени ležalniki. Več kot smo pričakovali, smo našli tu.

TUDI TUNIZIJCI IMAJO DINARJE

Najbolj žejni smo se hitro podali v recepcijo, kjer smo zamenjali denar. Tuniški dinar, ki sicer ni konvertibilen, men-jajmo le za konvertibilno valuto, najraje za dolarje in marke. Vrednost njihovih dinarja je bila 42 naših novih dinarjev. Deli se na tisoč milimov po kovancih od 5, 10, 50, 100 in 200 mili-mov. Človek pa kmalu dobi vtis, da povsod v deželi primanjkuje drobiža. Vodnik nas je že vnaprej opozoril, da naj ne menjamo preveč denarja, kajti tunizijskega dinarja nimamo kje porabiti razen v Tuniziji. Za deset nemških mark smo dobili 1.600 dinar-ja, za ameriški dolar pa 425 milimov. Najslabše so prišli skozi tisti, ki so menjali italijanske lire. Denar menjajo po enotnem tečaju v vseh hotelskih menjalnicah kot v bankah, kar gre v prid turistom, ker se jim ni bati, da bodo oškodovani za svoje devize.

ŽELEZAR

PIJAČA LE ZA TUJCE

Po vodnikovem nasvetu smo v hotelskem dnevnem baru najprej poskusili žganje bucho, ki ga pridobivajo iz kuhanih fig. Za silce smo morali odšteti kar 250 milimov, kar je več kot bi pri nas plačali uvozno vodko ali viski. Vina, zlasti črna in rdeča, ki sodijo med najbolj kakovostna na Sredozemlju in v Evropi, so razmeroma poceni. Prodajajo samo steklenična vina v hote-lih od 500 do 600 milimov, v trgovini pa je moč kupiti steklenico tudi po 350 milimov. Bela vina so slabša, zato gredo slabo v promet. Čeprav Tunizijci pridelajo ogromno vina in ga tudi veliko izvažajo, ga sami niti ne pokušijo. To jim brani njihova islamska vera, res pa imajo tudi prav, ko trdijo, da jim v tej vročini škoduje. Ker je njihova voda takorekoč neužitna, pijejo v glavem mineralno, ki pa se še zdaleč ne more primerjati z našo, čeprav je še enkrat dražja. Zaloge vinskih steklenic na policah so hitro kopnele, toda skrbni natakariji so spričo izkušenj z jugoslovanskimi turisti, našimi predhodniki, vselej pravočasno nabavili nove.

MAVRSKA KAVARNA

Ko smo odkrili pod teraso v parku mavrsko kavarno, smo kajpak takoj vsi pohiteli še tja. V prostorni nizki sobi smo se posedli na z rogoznicami pokrite odre ob stenah ter si privoščili pravo turško kavo, ki smo jo že ves dan pogrešali. Majhen, droben temnopolti strežnik v beli srjaci in s smešnimi širokimi belimi hlačami, kot junak iz Tisoč in ene noči, nam je hitro prinašal skodelice na nizke lesene mizice in nagajivo mežikal z iskričami, kot oglje temnimi očmi. Posebno pozoren je bil do deklet, zato se ga je kar hitro prijel, namesto njegovega ne-razumljivega imena, novo ime Casanova. To mu je močno godilo. V nekakšni francosko-nemški mešanici je jel zatrjevati, da ni lepših žena kot so jugoslovanske madam. Kljub temu pa svojih uspehov in priljubljenosti ni skrival tudi pri drugih na-radnostih. Vse police in stene je okrasil s fotografijami, kjer se razkazuje v objemu nemških, francoskih in kdo ve še katerih lepotic. Svoje goste je nenehno spravljaval v dobro voljo, razka-zujoč obseg svojih hlač spredaj in zadaj, kar je izzivalo burno krohotanje kot na kakšni cirkuški predstavi dobrega klovna.

(se nadaljuje)

AKTUALNOSTI Z JESENIŠKE OBČINE

SEJA IZVRŠNEGA SVETA

Na seji izvršnega sveta občinske skupščine Jesenice, ki je bila v sredo, 18. avgusta, so precej časa posvetili razpravi o izvajanju politike cen v prvih petih mesecih letošnjega leta, kjer so ugotovili, da ni bilo večjih kršitev na tem področju. Govorili so tudi o programu aktivnosti za sprejem samoupravnih sporazumov družbenih dejavnosti, kjer so med drugim sprejeli sklep, da morajo samoupravne interesne skupnosti pri oblikovanju predlogov samoupravnih sporazumov upoštevati pripombe temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti.

Razpravljali so tudi o predlogu dogovora o temeljnih politiki splošne porabe v letih od 1976 do leta 1980 ter o dogovoru o splošni porabi v prihodnjem letu, ki pa je še premalo dodelan, da bi o njem lahko razpravljali delegati občinske skupščine.

Na koncu pa so še pregledali realizacijo dohodkov proračuna občine Jesenice, nekaterih samoupravnih interesnih skupnosti ter skladov in računov od začetka letošnjega leta do konca julija. Planirana realizacija proračuna v prvih sedmih mesecih letos je 58,33 odstotka, dosežena pa nekaj nad 51 odstotki.

R.

REALIZACIJA DOHODKOV PRORAČUNA JESENIŠKE OBČINE

Od realizacije dohodkov proračuna jeseniške občine je odvisna poraba teh sredstev. Do 31. julija letos je bila načrtovana realizacija dohodkov 58,33 odstotka, dejanska pa 51 odstotkov. To je približno sedem odstotkov pod planom. Še najbolj je realiziran davek na dohodek in davek iz osebnih dohodkov, ki je skoraj 58 odstotkov in pol, najslabše pa dohodki v upravnih organih in drugi dohodki ter predvidena sredstva iz solidarnosti.

Med samoupravnimi interesnimi skupnostmi ima najvišjo realizacijo raziskovalna skupnost, več kot 80 odstotkov, sledijo pa izobraževalna skupnost Jesenice, skupnost socialnega skrbstva, telesnokulturna skupnost, skupnost otroškega varstva in pa kulturna skupnost Jesenice.

Prispevek za uporabo mestnega zemljišča je realiziran z 92 odstotki, prispevek za solidarnostno stanovanjsko gradnjo 67 odstotno, cestna pristojbina pa 62 odstotno.

V jeseniški občini plačujejo tudi samoprispevek. Po planu bi morali do konca julija zbrati 44 odstotkov, dejansko pa je zbranih dobrih 36 odstotkov ali 3 milijone 311 tisoč 439 dinarjev, od 9 milijonov 80 tisoč dinarjev, kolikor naj bi zbrali letos.

R.

FINANCIRANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Krajevne skupnosti so se doslej financirale iz občinskih proračunov, z delom prispevka za uporabo mestnega zemljišča, s turističnimi taksumi in podobno. Sedaj pa se vedno bolj uveljavlja še samoupravno sporazumevanje med temeljnimi organizacijami združenega dela in krajevnimi skupnostmi. V občini Jesenice s tem kasnimo, saj je bil osnutek predloga samoupravnega sporazuma o financiranju krajevnih skupnosti posredovan vsem organizacijam združenega dela v občini februarja letos, medtem ko so mnoge občine v Sloveniji sprejele sporazum že lani ali še prej.

S tem sporazumom se delavci v temeljnih organizacijah združenega dela zavezujejo, da namenijo 300 dinarjev na zaposlenega za potrebe krajevnih skupnosti. K sporazumu je doslej pristopilo približno polovica organizacij združenega dela v občini, med njimi tudi železnica Jesenice, ki je že pred pozivom k pristopu k sporazumu razdelila iz ostanka dohodka mnogo višja sredstva, kot so predvidena s sporazumom. Nekaj organizacij združenega dela je pripravljeno pristopiti k samoupravnemu sporazumu le z določenimi pogoji (zahtevajo program dela krajevnih skupnosti, sredstva bi lahko prispevale šele prihodnje leto, oziroma manj kot 300 dinarjev na zaposlenega in podobno). Le štiri organizacije združenega dela so izrecno izjavile, da ne žele pristopiti k sporazumu. Med tistimi, ki pa sploh niso odgovorile na poziv za sprejem sporazuma, so verjetno tudi take, pri katerih je morda ta sporazum pomotoma izpadel v množici samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, ki smo jih sprejeli spomlad. Tako se je za samoupravni sporazum o financir-

ranju krajevnih skupnosti izreklo najmanj 85 % zaposlenih. Sindikat in socialistična zveza pa bosta s politično akcijo še pripomogla, da bodo k sporazumu pristopile še vse ostale temeljne organizacije združenega dela.

Kriterije za način delitve zbranih sredstev med krajevnimi skupnostmi, bo izdelala skupna komisija podpisnikov sporazuma. V to komisijo delegirajo svojega delegata vsaka krajevna skupnost v občini Jesenice, občinska konferenca SZDL, občinski sindikalni svet ter skupščina občine Jesenice.

Nada Dejak

GRADNJA ŠOLSKEGA CENTRA NA PLAVŽU

Ker občane nedvomno zanima, v kakšni fazi so priprave za izgradnjo šolskega centra na Plavžu in kako se stekajo sredstva samopriskevka, bomo skušali povedati najosnovnejše probleme, s katerimi se ta čas ubadajo organi izobraževalne skupnosti in gradbeni odbor za izgradnjo šolskega centra. V septembru bodo izdelani trije idejni načrti za center. Izdelujejo jih: Inženiring SGP Sava Jesenice, Projekt Kranj in Zavod za urbanizem Bled. Ko bodo izdelani vsi trije idejni načrti, ki bodo stali približno 400.000 dinarjev, bo za to določena komisija izbrala najustreznejšega in na osnovi izbora se bo lahko začelo načrtovanje glavnega projekta.

V tem mesecu pa je gradbeni odbor predlagal Izobraževalni skupnosti, naj od treh predloženih ponudb za izvajanje inženiringa za izgradnjo šolskega centra, sklene pogodbo z Biorjem za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, ki je predložil najugodnejšo ponudbo. Če bo izobraževalna skupnost skle-

nila pogodbo za izvajanje inženiringa z Biorjem za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, bo slednji opravljal usluge pri celotni izgradnji in pri tem zaračunal 2,1 odstotka za svoje delo od vseh gradbenih, zemeljskih in instalacijskih del, 0,3 odstotka za opravljanje vseh računovodskih poslov v zvezi z izvajanjem gradnje in 1,8 odstotka od nabavljenih opreme, ki se ne izdeluje serijsko.

Idejni načrti, ki bodo tudi javno razgrnjeni in bo lahko najširši krog občanov dajal nanje svoje pripombe, ter pogodba z Biorjem za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice bodo osnova za nadaljnjo organizacijo gradnje.

Izdelava glavnega projekta traja 5 do 6 mesecev in na ta rok je treba računati potem ko bo izbran najustreznejši idejni projekt. Na ta način se bo gradnja šolskega centra Plavž lahko začela v prihodnjem letu in bo predvidoma končana v letu 1979. Seveda pa gradnja in dotok sredstev na ta način ne bosta usklajena, saj bodo sredstva samopriskevka dotečala do leta 1981 in bo zato v teku gradnje treba najeti znatne premostitvene kredite in zagotoviti sofinansiranje ostalih interesnih skupnosti ter druge vire sredstev. Kljub temu, da bo gradnja potekala postopno, morajo biti za začetek vsake etape sredstva zagotovljena vnaprej.

Do začetka avgusta se je zbralo iz samopriskevka 3.480.690 dinarjev sredstev, ki doslej niso izkoriščena.

Da bi se čim lažje odločali o funkcionalnosti, racionalnosti, prilagojenosti pedagoškim normativom in o drugih pomembnih kvalitetah idejnih projektov, so si člani gradbenega odbora ogledali vrsto šol in proučevali njih zasnove. Zato so bili v osnovnih šolah v Ljubljani, Domžalah, Pivnicah, v Kranju, na Bledu in v Bohinju.

SOLIDARNOST NA IZPITU

Da bi pomagali krajem, ki jih je prizadejal potres maja letos predvsem v Posočju, so slovenski sindikati pozvali vse delovne ljudi, naj prispevajo poleg sredstev solidarnosti za odpravo naravnih nesreč še dodatna sredstva v višini enodnevnega zaslužka, to pa lahko storijo bodisi z dodatnim delom ali iz svojih sredstev. V ta namen so v vseh občinah odpravili zbirne račune, s katerih se sredstva sprti stekajo na skupni zbirni račun pri Rdečem križu Slovenije. Na ta zbirni račun so po zadnjih podatkih, ki so bili na voljo, z jeseniške občine prispevali slabih 14 odstotkov in pol vsote, kolikor naj bi jo zbrali, če bi zaposleni vpisali enodnevni zaslužek. Doslej so krajem v Posočju, kjer se ljudje še vedno trudijo, da bi do zime spravili pod streho čimveč, Jesenice prispevale 338.539 din. V radovljiški občini pa so delovni ljudje prispevali 12 odstotkov in pol ali 211.465 dinarjev.

V tej solidarnostni akciji, kjer bi se morali izkazati vsi, prednjači občina Grosuplje, kjer so presegli vsoto, ki naj bi jo prispevali.

Od skupne vsote, kolikor naj bi jo zbrali pa so delovni ljudje v naši republiki že prispevali skoraj 43 odstotkov enodnevnega zaslužka zaposlenih ali skoraj 46 milijonov 852 tisoč 500 dinarjev.

R.

KRAJEVNI PRAZNIK NA BLEJSKI DOBRAVI

Na Blejski Dobravi 28. avgusta vsako leto praznujejo svoj krajevni praznik v spomin na akcijo prvoborcev: Staneta Kersnika, Franca Konoblja, Jožeta Finžgarja in Janeza Žvana, ko so tega dne leta 1941 uspešno minirali železni drog visokonapetostnega omrežja v Lipcah pri Dobravi. Obrati železarnice na Javorniku so ostali brez elektrike in proizvodnja okupatorju prepotrebne jekla je zastala za tri dni.

Letos na Dobravi že med tednom aktiv ZSMS in TVD Partizan pripravljata turnir v malem nogometu in druga športna srečanja. V soboto, 28. avgusta, bo zvečer gasilsko reševalna vaja članov gasilskega društva in ekipe civilne zaštite. V nedeljo bo osrednja proslava po sprejemu pobratenih krajanov iz Grgarskih Ra-

ven in gostov-gasilcev iz sosednjih krajevnih skupnosti. Ob 10.30 bo sprejem gostov, čemur bo sledila razprava. K spomenikom NOB bodo mladinci položili vence. Kulturni program pa bo izvajal moški pevski zbor Vintgar in pionirski šole ter cimbani vrtca iz Dobrave. Ob 11.30 bosta po izvedeni gasilski paradi izročeni v uporabo novo vgrajeni cisterni, ki bosta služili kot požarnovarnostni bazen ali v slučaju požarov vodovoda kot rezervoar za pitno vodo.

Svet KS in konferenca SZDL vabita krajanke, da se praznovanja in popoldanskega srečanja borcev in pobratenih krajanov udeležijo v čim večjem številu in pozivata, da izobesijo zastave in okrasijo vas.

AL.

PROGRAM KRAJEVNEGA PRAZNIKA NA JAVORNIKU

Ob 35-letnici vstaje in obletnici streljanja talcev na Koroški Beli so na Javorniku ob krajevnem prazniku pripravili naslednji

PROGRAM PRIREDITEV

2. septembra ob 19. uri: v delavskem domu na Javorniku **spominsko srečanje ob obletnici stavkovnih gibanj in 70-letnici ustanovitve SMRJ**.

Petek, 3. septembra, ob 19. uri: **slavnostna seja skupščine delegatov krajevnih skupnosti v delavskem domu na Javorniku**.

Sobota, 4. septembra, ob 17. uri: komemoracija v parku talcev. Sodelujejo: recitatorji dramskega odseka DPD Svoboda Javornik - Koroška Bela, pihalni orkester Jeseniških železarjev in moški pevski zbor Vintgar - Blejska Dobrava.

Istega dne ob 18. uri: **otvoritev rekreacijskega centra na Kresu:**

- tekmovalen balinarskih ekip,
- prikaz delovanja snežnega topa,
- prikaz smučanja na travi (gostje iz Italije),
- ognjemet.

Nedelja, 5. septembra:

- gasilska vaja na Potokih,
- tekmovalen streljanju.

Vabi

krajevna skupnost in
družbenopolitične organizacije
na Javorniku

NOVICE

IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

V vseh delovnih kolektivih radovljiške občine so se od 16. do 18. avgusta zvrstila protestna zborovanja, na katerih so delavci sprejeli protestne izjave zoper protimanjšinsko politiko Avstrije, zlasti pa zoper nedavno brutalno ravnanje avstrijske žandarmerije s pripadniki koroških Slovencev. Izjave, v katerih izražajo ogorčenje nad takšnim početjem ter z izrazi odločne solidarnosti naši manjšini, so poslali zveznemu izvršnemu svetu, zveznemu odboru ZSJ, republiškem odboru ZSS, RK SZDL, avstrijskim sindikatom in avstrijskemu konzulatu v Ljubljani. Pismo avstrijskim sindikatom je poslalo tudi predsedstvo občinskega sveta ZS.

Na 58. seji izvršnega sveta OS 19. avgusta so obravnavali osnutek poslovnika o delu izvršnega sveta, spremembe odloka o urbanističnem programu občine, poročilo o realizaciji občinskega proračuna za čas od 1. januarja do 31. julija ter izrekli soglasje k pogojno odobrenim investicijam za LIP Bled, Elan Begunje, Veriga Lesce in KS Mošnje. Proučili in sklepali so tudi o prošnjah za dodelitev stavbnih zemljišč v Radovljici, izrekli soglasje za zaposlitev do sedem delavcev obrtniku Tomažu Svetini z Bleda ter potrdili pravilnik o ukrepih in postopku za zavarovanje tajnih podatkov ljudske obrambe.

Na 27. seji komiteja OK ZK, ki bo v četrtek, 27. avgusta, bodo sprejeli program dela do konca leta, ocenili akcije in prireditve ob letošnjem tednu Komunistov v občini ter izvajanje sklepov 12. in 13. seje OK ZK, ki se nanašajo na problematiko prostorskega načrtovanja, stanovanjsko gradnjo, črno gradnjo in varstvo okolja v občini. Spregovorili bodo tudi o nekaterih vprašanih ljudske obrambe, družbene samozaščite in drugih tekočih zadevah.

V petek, 20. avgusta, je bila sedma seja komisije za kulturo pri občinskem svetu zveze sindikatov Radovljica, na kateri so obravnavali poročilo o izvajanju programa kulturne akcije za delovne kolektive v I. polletju 1976, ter poročilo o izpolnjevanju obveznosti, predvsem finančnih, v OZD in TOZD, v zvezi z družbenim dogovorom določenih prispevkov za kulturno akcijo. Ugotovili so, da je še precej podpisnikov dogovora, ki svojih obveznosti niso poravnali niti za lansko leto, zato so priporočili, da se vsem prizadetim pošljejo opozorila. Na seji so razen tega tudi sprejeli predlog programa kulturne akcije v II. polletju.

Prejšnji četrtek, 19. avgusta, je bila 23. seja predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov Radovljica. Osrednja točka dnevnega reda je bila namenjena oceni javnih razprav v OZD, TOZD, SIS in v KS o osnutku zakona o združenem delu. Sklenili so, da se morajo v vseh skupnostih v gospodarstvu in družbenih službah, kjer se niso organizirali razprave, ali pa so bile vsebinsko neustrezne in formalne, te organizirati čimprej. Razprave morajo oceniti tudi vsi odbori občinskih sindikatov za svoje osnovne organizacije. Na seji so tudi potrdili polletni obračun dohodkov in izdatkov občinskih odborov in občinskega sveta ZSS.

Izvršni svet OS je v dogovoru z DPO in občinskim štabom za vpis posojila za ceste sklical ta teden bazenska posvetovanja z zasebnimi obrtniki o vključevanju obrtnišva v srednjeročni načrt razvoja občine, o davčni politiki in o akciji vpisa posojila za ceste med obrtniki. V ponedeljek, 23. avgusta, je bilo posvetovanje v Radovljici, v torek, 24., na Bledu in v sredo, 25. avgusta, v Bohinju.

Ne glede na to, da so tudi v radovljiški občini že precej presegli predvideno vsoto vpisanega posojila za ceste, bodo akcijo z nezmanjšano prizadevnostjo nadaljevali tudi v naslednjem obdobju do oktobra. Zdaj bodo posebno pozornost posvetili okoli 30 manjšim delovnim skupnostim, ki imajo sedeže izven občin, a se v akcijo vpisa posojila še vedno niso vključile. To so predvsem prodajalne, kioski in nekatera zastopništva podjetij.

V srednjeročnem obdobju do 1980. leta kmetijsko zemljiška skupnost načrtuje z agromelioracijskimi posegi urediti okoli 500 ha pašniških in travniških površin. Skupnost bo ta načrt sofinancirala z lastno udeležbo pri najetju kreditov. Agromelioracija bo izvedena postopoma po načrtih kmetijskih organizacij za dolinske in višinske pašnike. V ta namen je v srednjeročnem načrtu predvideno milijon din.

Iniciativni odbor OK SZDL za ustanovitev INDOK centra bo na 4. seji 27. avgusta obravnaval poročilo strokovne službe o opravljenih nalogah za ustanovitev, pripombe podpisnikov dogovora o ustanovitvi centra na osnutke programa in finančnega načrta, dogovora o ustanovitvi in poslovnik INDOK centra. Celotno gradivo je bilo v javni razpravi do 25. avgusta.

Priprave za sklic občinske volilne konference ZSMS Radovljica so v polnem teku. Komisija, ki jo je imenovalo predsedstvo OK ZSMS obiskuje OO ZSMS v KS, kjer obravnavajo mladinsko problematiko in potek evidentiranja kandidatov za nova vodstva OO, OK in RK ZSMS. V razpravi je tudi predlog, da se za bodočega profesionalnega predsednika izvoli na OK ZSMS Radovljica Janez Goli iz Krobe za neprofesionalnega sekretarja pa Jaka Por iz Gorji. O pripravah na oktobrsko konferenco bodo spregovorili na seji predsedstva OK ZSMS ob koncu tega meseca.

Komisija za komunalne in gradbene zadeve pri svetu KS Radovljica je na seji 10. avgusta pregledala predloge izvršnega sveta OS za dodelitev zazidalnih parcel na območju mesta Radovljica. Od 81 posilcev je do roka poslalo izvršnemu svetu pismena soglasja za prispevek v višini 1000 din, ki bo namenjen komunalni ureditvi teh zemljišč, le 43 interesentov. Komisija je predlagala, da se najprej dodeli zemljišča 18 posilcem, ki žive ali delajo na območju radovljiške KS, za ostale pa naj se odloči izvršni svet OS po sprejetih merilih.

Vzgojno varstveni zavod, ki združuje osem vrtcev, ima letos prijavljenih 630 otrok. Ekonomska mesečna oskrbnina znaša 1000 din, k tej pa občinska izobraževalna skupnost prispeva 350 din in še dodatek 6,5 %. Starši plačujejo razliko glede na povprečni mesečni dohodek na člana družine najmanj 340 in največ 720 din. 24 otrok najbolj socialno šibkih staršev obiskuje vrtcev brezplačno.

Čeprav podrobna ocena letošnjih mladinskih delovnih akcij, na katerih so sodelovali brigadirji iz radovljiške občine, še ni izdelana, predsedstvo OK ZSMS je ugotovilo, da se je od prijavljenih teh akcij udeležilo le 70 % mladincev. Vzrok je iskati v neodgovornosti mladih, ki so se prijavili, potem pa niso izpolnili obveznosti, slabo delo štaba za mladinske akcije (predsednik je odšel na orožne vaje) ter nerazumevanje nekaterih delovnih organizacij za udeležbo svojih mladincev.

V vseh osnovnih šolah radovljiške občine je v šolskem 1975/76 letu obiskovalo osme razrede 394 učencev. V šolskem letu 1976/77 pa bo po dosedanjih podatkih izobraževalne skupnosti vpisanih v prve razrede osnovnih šol 409 otrok, od katerih je 244 hodilo v malo šolo, 156 pa jih je bilo v otroških vrtcih.

Zbor samoupravne enote za gospodarjenje s stanovanjskim skladom je sprejel sklep, da se začnejo dela na postavitvi naprav za centralno gretje v stanovanjskem bloku na Prečni ul. 1 v Bohinjski Bistrici. Iz stanovanjskega sklada bodo za dela namenili 256.405 din, stroške preureditve drvarnic pa bodo poravnali sami stanovalci.

V spomin na prvih pet talcev, ki so jih 24. avgusta 1941, leta v Ljubnem ustrelili Nemci, praznujejo občani KS Ljubno ta dan svoj krajevni praznik. Letošnje prireditve, na katerih sodelujejo člani KUD, TVD Partizan, gasilci in drugi krajanji so se pričele v četrtek, 19., in bile sklenjene v nedeljo, 22. avgusta. Svečana seja skupščine KS je bila v soboto, 21. avgusta, ko so položili tudi vence k spomenikom talcev.

URESNIČEVANJE DELEGATSKEGA SISTEMA IN DELEGATSKIH ODNOSOV V OBČINI

Občinska konferenca SZDL Jesenice je na seji 1. julija razpravljala o stanju in razvoju delegatskega sistema in delegatskih odnosov v občini Jesenice. Na osnovi analize in razprave na seji je sprejela naslednja stališča in sklepe:

I.

Temeljna listina samoupravljanja — ustava — po svojih načelih in normah zagotavlja delovnemu človeku, da kot samoupravljalec enakopravno z drugimi v združenem delu odloča o pogojih in rezultatih dela ter o zadovoljevanju lastnih in skupnih interesov in potreb, zato mora prevzeti samoupravno in politično organizirano odgovornost za reševanje vseh vprašanih družbeno ekonomskega in političnega položaja in razvoja družbe. Pomembno sredstvo za razvoj in uveljavljanje takih odnosov je delegatski sistem.

Z uvajanjem delegatskega sistema si bomo zagotovili, da bo delavski razred in vsi delovni ljudje uresničevali oblast in upravljali druge zadeve, ker delegatski sistem uresničuje izvrševanje politične oblasti kot funkcije samoupravno združenega dela. V ta namen so v vseh temeljnih samoupravnih skupnostih oblikovane delegacije kot temeljne oblike organiziranja in povezovanja in svobodne menjave dela.

II.

Analize in razprave kažejo, da smo v praksi napravili šele prve korake pri uresničevanju ustavnih določil o izpeljavi delegatskih odnosov. Ponekod delegacije še niso postale temeljna oblika neposrednega vpliva delavskega razreda in delovnih ljudi na vsa dogajanja v naši družbi. V veliki meri se opaža ozkost pri povezovanju in zaprtost delegacij, ki tako brez prave povezave s svojo bazo ne morejo v širšo družbeno skupnost prenašati resničnih hotenj, interese in potrebe delovnih ljudi.

III.

Občinska konferenca SZDL Jesenice ugotavlja:

- da je treba s celotnim in usklajenim družbenopolitičnim delovanjem dosledno zagotoviti pogoje in možnosti, da bodo delavci lahko dejansko vplivali na programe, razvoj, ustvarjanje, pridobivanje, razporejanje, delitev in združevanje dohodkov;
- da morajo biti programi skupščin družbenopolitične skupnosti in v skupščinah družbenopolitične skupnosti in samoupravnih interesnih skupnostih;
- da so bili s samoupravnim oblikovanjem oziroma preoblikovanjem SIS ustvarjeni temeljni pogoji za uresničevanje ustavnih pravic in odgovornosti delovnih ljudi in občanov, vendar praksa zahteva, da jih kritično ocenimo in analiziramo ter dopolnimo.

IV.

Za realizacijo gornjih ugotovitev sprejema občinska konferenca SZDL Jesenice naslednje sklepe in zadolžitve:

1. Vse družbenopolitične organizacije v občini Jesenice so glede na svojo ustavno in družbenopolitično vlogo odgovorne zlasti za temeljno družbenopolitično usmeritev v delovanju delegatskih odnosov. Zato se v vseh sredinah vključijo v analiziranje stanja in prizadevanja za usmeritev in izpolnitev delegatskih odnosov in razmerij. Sedanje oblike odvajanja odločanja delovnim ljudem z neposrednim dogovarjanjem vodstev posameznih DPO z odgovornimi delavci skupščin DPS in SIS je potrebno preusmeriti na vpliv delovnih ljudi v DPO v baze, kjer se oblikujejo in usmerjajo stališča. (Nosilec naloge izvršilni organi družbenopolitičnih organizacij — stalna naloga.)

2. Vse temeljne samoupravne skupnosti izdelajo analizo delegatskih odnosov in razmerij znotraj svoje skupnosti. Ob analiziranju delovanja delegatskega sistema naj predvsem ugotovijo:

- razvoj, organiziranost in stanje v samoupravnih organih,
- oblikovanje in delovanje delegatskih odnosov,
- nastopanje delegacij v širši družbeni skupnosti,
- povezovanje z delegacijami v drugih TSS (odnos med delegacijami KS — ZD),
- potek informacij med zbori delavcev, samoupravnimi organi in delegacijami ter delovanje in razvitost povratnih informacij,
- sistem informiranja znotraj temeljne samoupravne skupnosti.

Na osnovi tako izdelane analize so samoupravni organi dolžni skupaj

z ostalimi političnimi dejavniki in delegacijami odstraniti ovire in izpolniti možnosti za delovanje delegatskega sistema. (Nosilec naloge: DPO, samoupravni organi, strokovne službe v TSS — do oktobra). Rok: oktober 1976.

3. Vsi samoupravni organi TSS, kjer se je zmanjšalo število delegatov, razpišejo v skladu z zakonom o volitvah delegacij nadomestne volitve. Koordinacijo pri organizaciji nadomestnih volitev volilna komisija OBS Jesenice, kandidacijski postopek volilna komisija pri občinski konferenci SZDL in koordinacijski odbori v TSS.

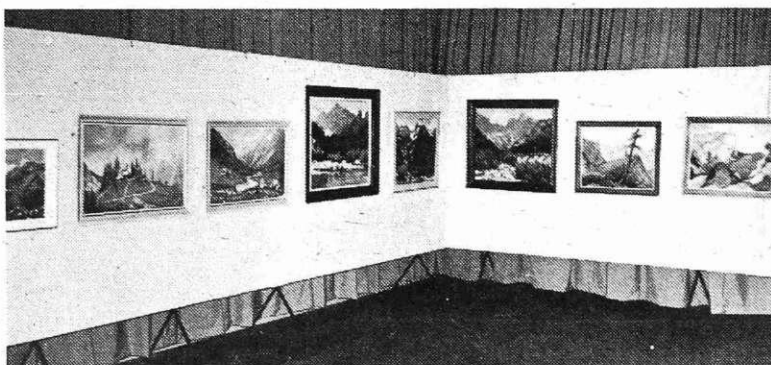
Volitve izvedejo tudi tiste delovne skupnosti, v katerih se je povečalo število zaposlenih nad 30 delavcev.

Odgovorni za izvedbo: samoupravni organi DPO do konca leta 1976 odnosno ob volitvah samoupravnih organov.

4. Strokovne službe skupščine DPS in SIS naj proučijo dosedanje organizacijske in strokovne pristope za pripravo materialov delegacijam ter ugotovijo možnosti, da bodo v bodoče pripravljali materiale v povzetkih z variantnimi predlogi. Na vsak način pa morajo zagotoviti, da bodo najmanj en izvod materiala prejeli vse delegacije in to v takem roku, da bodo delegacije lahko izvedle tudi usklajevalni postopek.

5. Vse skupščine SIS in DPS izdelajo analizo delovanja delegatskega sistema znotraj skupščine. Te naj predvsem ugotovijo:

- razvitost in funkcioniranje samoupravne organiziranosti skupščin in njihovih organov,
- delovanje delegatskega sistema s poudarkom na možnostih delovanja delegacij in konferenc delegacij,
- delovanje delegatskega sistema v odnosu občinska SIS — regijska SIS,
- republiška SIS,
- vključevanje skupščin v celovit skupščinski sistem,
- delovanje, organiziranost in usposobljenost strokovnih služb,
- obdelava in priprava materialov za delegacije,
- koordinacijska dela z ostalimi skupščinami,

Del razstavnega prostora v delavskem domu pri Jelenju

NOVI VPLAČNIKI PRISPEVKOV ZA IZGRADNJO MRLIŠKIH VEŽIC

V času od 9. julija do 13. avgusta je bilo vplačanih 24.400 din novih prispevkov za gradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi.

Iz vrst zasebnega sektorja sta vplačala namenski prispevek Franc Košir — Jesenice — 1.000 din in Stane Vovk — Jesenice — 1.200 din, dočim iz vrst delovnih organizacij v tem obdobju ni bilo novih vplačnikov.

Znatnejša pa so bila v tem času vplačila krajevnih skupnosti od prodanih vrednostnih bonov, in sicer

— odnos skupščine — izvršilni organ, odgovornost izvršilnih organov, povezovanje strokovnih služb s strokovnimi službami ostalih skupnosti. (Nosilec naloge: skupščine DPS in SIS; odgovoren za izvedbo: izvršilni organi; rok: november 1976.)

6. Izvršilni organi SIS skupaj z volilno komisijo pri Obs in volilno komisijo pri ObK SZDL Jesenice ugotovijo možnosti poenotenja delovanja delegatskega sistema, kjer posebej pripravijo možnosti za funkcionalnejše oblikovanje in delovanje konferenc delegacij.

Nosilec naloge: volilna komisija ObK SZDL; rok: november 1976.)

7. Izvršilni organi SIS skupaj z odborom za oblikovanje skupnih služb SIS ugotovijo dosedanja prizadevanja in pripravijo predlog možnosti in posledic oblikovanja skupnih služb SIS, s tem da v predlogu o oblikovanju skupnih služb opredelijo, kaj bodo skupne službe pomenile v primerjavi s sedanjim načinom organiziranja strokovnih služb.

(Rok: september 1976; nosilec akcije: odbor za oblikovanje skupnih služb SIS.)

8. Vodstva družbenopolitičnih organizacij v bazi in občini pregledajo sestav delegacij, ocenijo uspešnost delovanja in prizadevanja delegatov. Ob tem posebej ocenijo aktivnost posameznih struktur v delegaciji — člani ZK, borci, mladi, žene. Pri tem tudi ugotovijo, kako organizacije s svojim članstvom sodelujejo in preko njih prenašajo svoja stališča v delegacije in preko teh v delegatske skupščine.

(Nosilec naloge: izvršilni organi DPO v občini in bazi; rok do konca leta 1976.)

9. Vodstva družbenopolitičnih organizacij občine Jesenice izvedejo z delegati družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice razgovor z namenom, da se skupno dogovorijo o nadaljnjih oblikah in načinih delovanja DPZ ter o odnosih ter pretoku informacij med delegati DPZ in družbenopolitičnimi organizacijami.

(Nosilec naloge: predsedniki DPO; rok september 1976.)

10. Občinska konferenca SZDL Jesenice bo vnaprej redno vabila na svoje seje tudi delegate družbenopolitičnega zbora občine Jesenice.

(Nosilec naloge: ObK Jesenice — stalna naloga.)

Stanovanjsko naselje Plavž

IZVRŠNI ODBOR SKUPŠČINE KULTURNE SKUPNOSTI O AKTUALNIH NALOGAH

Pretekli petek, 20. avgusta je predsednik Joža Varl sklical 15. sejo izvršnega odbora skupščine kulturne skupnosti Jesenice, kateri so prisostvovali tudi predstavniki samoupravnih organov in delovne skupnosti amaterskega gledališča Tone Čufar in predsednik skupščine KS Miroslav Noč ter predsednika zbora izvajalcev in uporabnikov Stanko Čop in Peter Sitar. Poleg pregleda sklepov zadnje seje izvršnega odbora in skupščine, so obravnavali še stanje in delovne pogoje v amaterskem gledališču Tone Čufar, govorili o izhodiščnih osnovah za združitev nekaterih delovnih organizacij s področja kulture v občini, pregledali polletno finančno poročilo kulturne skupnosti ter obravnavali več tekočih problemov in nalog.

Osrednje vprašanje na seji, katerega korenita rešitev se vleče že nekaj let, je vsekakor obravnava stanja in pogojev dela v amaterskem gledališču Tone Čufar na Jesenicah. Obravnava tega vprašanja, ki je zelo občutljiva, je bilo rečeno na seji, saj se ob njem srečujemo z različnimi interesi in pojavi, ki se razpenjajo med iskrene amaterske želje po delu in napredku gledališča, do individualnih ambicij, zapiranja v ozke kroge in ne dovolj zaposlenih poklicnih delavcev, mora biti dovolj celovita. V zadnjem času ni bilo narejenega nobenega premika, seveda, če pri tem gledamo na celovitost razvoja amaterskega gledališča, to je od pomlajevanja oziroma pridobivanja novih kadrov, kontinuitete delovanja, kvalitete, servisno svetovalec službe za vso amatersko gledališko dejavnost v občini in podobno. Ob vsem tem pa je s 1. julijem pretekel mandat honorarnemu vršilcu dolžnosti upravnika gledališča Bratku Škrliju in tako je gledališče od tega dne dalje brez vodstva. Nikakor pa ob vsem tem ni mogoče mimo dejstva, da bo ta amaterska ustanova letos veljala družbo 580.425 din in da ena predstava, od 26, kolikor so jih v prvem polletju imeli, velja kar 15.000,00 dinarjev. Vse to seveda zahteva trajno kadrovsko rešitev amaterskega gledališča.

V razpravi, ki je sledila, so bile povedane številne slabosti in pomanjkljivosti v dosedanjem delu gledališča ter odločno postavljena zahteva, da gledališče dobi profesionalnega upravnika. Seveda bo to formalno zahtevalo nekoliko več denarja za gledališče, vendar pa bo ta denar z boljšim gospodarjenjem, organizacijo prireditvev in kvaliteto predstav kmalu obrestovan. O tem se bodo seveda morali še izreči samoupravni organi in delovna skupnost gledališča, dejstvo pa je, da brez vodstva gledališče ne more prosperirati.

Drugo stališče, ki se je izoblikovalo vzporedno s tem pa je, da se mora pričeti z aktivnostjo za združitev občinske knjižnice in amaterskega gledališča v skupno delovno organizacijo. Poleg racionalizacije administrativno knjigovodskega in računskega poslovanja, mora taka združitev pomeniti boljše gospodarjenje, ki bo slonelo na čvrstejši delovni skupnosti, ki bo lahko razvila ves svoj samoupravni mehanizem. Seveda pa bi z združitvijo morali

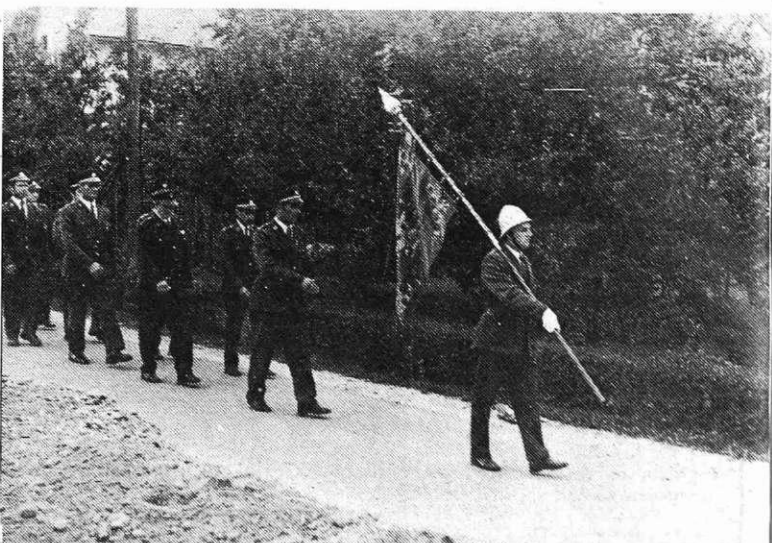
reševati tudi celotno prireditveno problematiko na področju Jesenic, s katero se sedaj ukvarjamo v glavnem amatersko.

V nadaljevanju je bila izvršnemu odboru podana informacija o polletnem finančnem rezultatu kulturne skupnosti. Polletno poročilo o dohodkih in izdatkih kulturne skupnosti Jesenice izkazuje, da se je v prvem polletju doteklo iz prispevkov delavcev 43,7 odstotka planiranih sredstev in sicer 49,9 odstotka za kulturno skupnost Jesenice in 38,7 odstotka za vzajemne in skupne naloge kulturne skupnosti SR Slovenije. To v znesku za kulturno skupnost Jesenice predstavlja 1.732.534,50 din, za kulturno skupnost SR Slovenije pa 1.648.558,00 din. Skladno s tem so bili financirani tudi A, B in C programi, ki jih je sprejela skupščina kulturne skupnosti Jesenice za letošnje leto.

Na seji izvršnega odbora so obravnavali tudi finančno problematiko knjižnice, usklajevanje in zadnje korekture družbenega načrta razvoja kulture v občini v obdobju 1976—1980, pripravo stališč za usklajevanje prispevnih stopenj za družbeno dejavnost v občini za prihodnje leto, nadaljevanje akcije za postavitev pretvornikov za sprejem drugega TV programa v občini, priprave za dogovarjanje z organizacijami združenega dela o združevanju sredstev za izgradnjo osrednjega delavskega doma kulture, skupne akcije gorenjskih občin, sprejeli pa so tudi nekaj pripomb k smernicam za urbanistično planiranje in načrtovanje v občini Jesenice, ki so do konca tega meseca v javni razpravi.

Večina teh vprašanj bo še predmet podrobne obravnave na prihodnjih sejah izvršnega odbora, kakor tudi skupščine kulturne skupnosti Jesenice.

Vsa ta pisana in obsežna paleta problemov in nalog bo lahko uspešno rešena le z dovolj doslednim in odgovornim delom izvršnega odbora in vseh delegatov, ki delujejo v kulturni skupnosti. Samo ena nesklepčna seja izvršnega odbora, zaradi dopustov večine delegatov, je v bistvu podvojila število obravnavanih problemov in nalog in ne samo to, skoraj za mesec dni odložila tudi njihovo reševanje. Seveda pa bo to delo tudi veliko bolj učinkovito in kvalitetno, če bodo delegati ustvarjalno sodelovali in če bodo izražali interese, mnenja in predloge svojih volilcev.

Gasilci — slavljenici na gasilski paradi v Zasipu

LEP JUBILEJ GASILCEV V ZASIPU

V nedeljo, 15. avgusta, so gasilci iz Zasipa slavili 70-letnico svojega obstoja, z njim pa tudi lepe delovne uspehe. V Zasipu, kjer so imeli majhen in zastarel gasilski dom, so pred nekaj leti tega podrli in se lotili izgradnje novega. Tej požrtvovalni gasilski enoti je uspelo, da je nov dom skorajda že dograjen, manjka mu le še zunanji in notranji ometi. Ker pa imajo tudi zastarelo motorno črpalko (stara je 38 let), že sedaj mislijo na nabavo nove in na sodobno gasilsko vozilo z moderno opremo. Z družbeno pomočjo in z marljivim delom, kot so ga zasipski gasilci vajeni, jim bo to v bodoče prav gotovo tudi uspelo.

Ob tem svojem priznaku so že v petek, 13. avgusta, imeli v Zasipu petersko vajo vseh področnih gasilskih enot sektorja Bled, v soboto, 14. avgusta, je bila slavnostna seja, kateri so prisostvovali tudi pred-

stavniki družbenopolitičnega življenja kraja.

Zaključna slovesnost pa je bila v nedeljo popoldan s slavnostno povorko, v kateri je sodelovalo dvajset gasilskih društev iz občine Radovljica. Vse navzoče je v imenu gasilske zveze Slovenije pozdravil Viktor Pogačar, v imenu občinske gasilske zveze občine Radovljica pa njen predsednik Matija Klinar. Oba govornika sta poudarila važnost in cilje gasilstva v naši samoupravni družbi, kajti gasilci niso več samo »požarobrambovc«, leti so danes usposobljeni tudi za pomoč ob vsaki elementarni nesreči in ne nazadnje, gasilci so vključeni in usposobljeni za splošni ljudski odpor, če bo to potrebno. Tovariš Pogačar je v svojem govoru poudaril, da se je do danes vojni park in oprema v gasilstvu izboljšala za več kot 100 %.

Jože Ambrožič

OB KRAJEVNEM PRAZNIKU BLEJSKE DOBRAVE

Ko krajanje Blejske Dobrave, Lipc in Kočne praznujemo svoj krajevni praznik, svoj dan vstaje 28. avgust, se spominjamo toplega avgustovskega jutra 1941. leta, ko je zgodaj zjutraj, še v mraku odjeknila močna detonacija v Lipcah. Uspešno je bil miniran in uničen železni drog visokonapetostnega voda, po katerem je železarna dobivala elektriko. Med bliskanjem so se trgale močne žice, zrušil se je drog in valjarne na Javorniku so obstale. Več dni ni bilo toka in tudi ne valjanih jeklenih plošč za nemško vojsko, za nemške tanke. Vsekakor je bil to lep uspeh prvoborcev — domačinov železarjev tov. Staneta Kersnika, Franca Konobla in pokojnih Jožeta Finžgarja ter Janeza Zvana, ki so že pred tem uspešno uničili mostove v Mostah in poglali v beg Nemce na Obranci, kjer je četa taborila.

Tako so jeseniški železarji — Cankarjevci prižigali baklo upora po gorenjskih vaseh. S takimi budnicami so vlivali zaupanje ljudstvu, da je pot, po kateri so stopali, edino pravilna in da vodi v svobodo. Začutili smo, da je boj uspešen, da se je za svobodo treba boriti z orožjem, da je okupator ranljiv, da je program OF naš narodni program.

In res je naša krajevna skupnost dala med vojno v boj prek 150 aktivnih borcev. Od teh se jih 41 ni vrnilo domov — ostali so po gorenjskih in primorskih gozdovih, ostali so povsod tam, kjer se je sledil okupatorski škorenj in je pokala partizanska puška. V spomin nanje smo postavili spomenik na Blejski Dobravi in na Kočni, postavili smo spominska obeležja in plošče, da jih tudi bodoči rodovi ne bodo pozabili. Prav to nam tudi danes obogatuje spoznanje, kako potrebno in nujno je utrjevanje SLO in družbene samozavednosti. Pri vsem tem pa niso pozabljene napori in delo aktivistov OF in takratne mladine, pri katerih izstopajo s posebnimi uspehi in dosežki padla sekretarja okrajnega komiteta SKOJ-a Gorje — Bled Janko Rekelj-Špič in Milan Kalan-Klek ter takrat komaj 15-letni Bobi — Smolnikarjev Edo. Ob tej priliki bi prav o njegovem delu rad povedal nekaj več zato, da bi današnja mladina videla, kako se je treba žrtvovati ter na kakšen način lahko koristi v SLO in varovanju naših pridobitev.

Edo, s partizanskim imenom Bobi, ki mu ga je dal prvoborec Lado Kersnik, je izhajal iz sedemčlanske revne družine delavca v železarni. Imeli so majhno hišico na polju, nasproti Potokov, skoraj kilometer od Dobrave. S težavo so se prebijali ob skromni očetovi plači. Oče Franc, ki je bil kasneje tudi borec NOV, je umrl prve dni v svobodi, kajti bil je težje bolan.

Že v letu 1941 so se pri njem pričeli oglašati prvoborci, katerim je popravljalo orožje. Prav tam, v bližini

njihove domačije je vodila kurirska pot z Mežaklje pod Stol na levi breg Save. Večkrat je bil za vodilca, pregledoval je okolico, posebno ob takratnem mostu na Potokih. Te naloge in delo je kmalu prevzel sin Bobi, ki je bil v svoji mladostni vne- mi neugnan in je sovražil okupatorja; kajti bil je že organiziran mladinec in je poznal cilje NOB. V organizirano delo ga je vključil sekretar SKOJA tov. Špič in ga tudi v juniju 1943. leta sprejel v SKOJ. Ponašal se je s skojevsko legitimacijo, na kateri je bilo napisano ime »Bobi« in v svoji mladostni vne- mi je z napisnimi akcijami na raznih mestih marsikatero zagodel Nemcem, tako pred žandarmerijo kot na postaji.

Končal je šolo, doma kruha ni bilo dovolj, zato ga je za pastirja in hišnega pomočnika vzel kmet Tiseglav — Anton Bernard iz Zasipa, ki je bil naš sodelavec in aktivist od prvih dni vstaje. Do konca vojne nam je v mnogočem pomagal, nas bodril, dajal zatočišče in hrano. Bil je tudi član odbora OF in član gospodarske komisije, skratka vsa hiša je bila partizanska. Fantu je iz dneva v dan zaupal nove in nove naloge, tako da je delal večinoma le za NOB. Bil je kurir, obveščevalec, raznašal je takratno literaturo in bil vedno na uslugo gospodarju in partizanom, terenskim delavcem in Vosovcem. Nosil je razna obvestila prek Save v Moste in Zirovnico, v Vintgar in Gorje ter po Zasipu aktivistom OF. Vzdrževal je stalno zvezo s kurirji na kurirski postaji G-25, ki je bila na Homu, s člani gospodarske komisije in obveščevalci VOS-a. Bil je toliko zaupljiv, previden in molčeč, da je edini od vseh mladincev vedel za vse lokacije partizanskih taborišč na Homu in nas sproti obveščal, če je pretila nevarnost in so se v gozd napotile okupatorske patrole. Redno nas je obveščal o gibanju Nemcev in belogardistov z Bleda. Nosil nam je tudi hrano, ali pa sta jo z gospodarjem pripeljala kar s konjem, ker so bile na Homu njegove parcele in senožeti. Ker je večkrat obiskoval starše doma, je čez Radovno na skritem mestu zgradil zasilni most, ki smo ga koristno uporabljali partizani, kajti bresti hladno Radovno ni bilo nič kaj prijetno.

Tako je izvrševal svoje skojevske naloge pod mentorstvom borbi predanega Trsoglavočevega ata. Redno je bil tudi predhodnik raznim članom Okrajnega odbora OF, posebno pa ga je cenil prvoborec in takratni sekretar okrajnega odbora OF tov. Janez Zvan-Dravski. Kadar je bila na javki čez Savo zaseda, je pošto nesel on in je vedno uspešno ukanil Nemce, ki se niso menili za malega fantiča, oboroženega z grabljami ali koso na rami. Naloge je izvrševal točno in ni mu manjkalo samoiniciative in previdnosti.

(SE NADALJUJE)

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 28. avgusta, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA ZARJA NA PLAVŽU — Kašta, Tavčarjeva 4

V Kranjski gori bo v soboto, 28. avgusta, od 15. do 19. ure in v nedeljo, 29. avgusta, od 7. do 10.30 odprta

ŽIVILA KRANJ — trgovina Škrlatica

V Gozd Martuljku bo v soboto, 28. avgusta, od 15. do 19. ure in v nedeljo, 29. avgusta, odprta od 7. do 10.30

TP ROŽCA samopostrežna Gozd Martuljk

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi drage žene in mame

LJUDMILE URANIČ

se zahvaljujemo prav posebno njeni sestri Mari za nesebično in požrtvovalno pomoč v času njene dolge in težke bolezni. Zahvala dr. Sajevcu in osebju bolniškega oddelka doma dr. Franceta Berglja za vso pozornost in pomoč. Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam stali ob strani in lajšali bolečino, vsem darovalcem cvetja, godbi, pevcem in družbenim organizacijam ter obema govornikoma, skratka vsem, ki so pokojnico spemili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI: mož in hčerka z družino

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta in starega očeta

JAKOBA NOVAKA

se najtopleje zahvaljujemo osebju splošne bolnice Jesenice za nego in vsem, ki so ga tako številno spemili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje in z nami sočustvovali. Iskrena zahvala vsem darovalcem cvetja, govornikom za iskrene in tople besede, slovesa, pevcem za zapete žalostinke, predvsem pa njegovim prijateljem godbenikom za častno stražo in zadnje slovo od svojega dolgoletnega sodelavca.

Žalujoča družina NOVAK

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame, prababice, tašče in tete

ANGELE ŠUBIC roj. Justin

se zahvaljujemo dr. Rojčevi za večletno zdravljenje na domu. Prav tako se zahvaljujemo družini Hvala za pomoč v najtežjih trenutkih, sosedom za podarjeni venec, pevcem za žalostinke, kolektivu podjetja Vodovod Jesenice za venec in vsem, ki ste jo spemili na zadnji poti, počastili njen spomin in nam izrekli sožalje. Hvala vsem za venco in cvetje.

ŽALUJOČI: hčerka Simona z družino, vnukinja Sinja z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sodelavcem iz obrata podhojarna se iskreno zahvaljujemo za zbrano denarno pomoč, ki mi je bila med dolgotrajno boleznijo zelo dobrodošla. Obenem se zahvaljujem Anici Likovič in Franciju Paplerju za obisk na domu.

Maks Noč

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru martinarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je v boleznijo prišla zelo prav.

Stefan Horvat

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodne obrata se najlepše zahvaljujem za brezplačno letovanje v Crikvenici.

Franca Košir, elektrodni obrat

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

28. in 29. avgusta angl. barvni film CALLANOV DOSJE, režija Don Sharp, v gl. vlogi Edward Woodward, ob 19. uri.

30. in 31. avgusta italij. barvni film POSLEDNJI SNEG POMLADI, režija Raimondo Del Balzo, v gl. vlogi Bekim Fehmiu, ob 19. uri.

1. septembra italij. CS barvni film TA PROKLETI OBRACUN, režija Vili S. Regan, v gl. vlogi Bruno Korazori, ob 19. uri.

2. septembra zaprto!
3. septembra hongkongski barvni film MEČ ZLATEGA ZMAJA, režija Chiao Chuang, v gl. vlogi Cheng Sze Sze, ob 19. uri.

4. in 5. septembra amer. barvni film ŠERIF IZ DRŽAVE TENESI, režija Fil Karlson, v gl. vlogi Joe Don Becker, ob 19. uri.

Kino PLAVŽ

28. in 29. avgusta italij. barvni film POSLEDNJI SNEG POMLADI, ob 20. uri.

30. in 31. avgusta CALLANOV DOSJE, ob 20. uri.

1. septembra zaprto!

2. septembra hongkongski barvni film MEČ ZLATEGA ZMAJA, ob 20. uri.

3. septembra italij. CS barvni film TA PROKLETI OBRACUN, ob 20. uri.

4. in 5. septembra franc. italij. barvni film ROP NA AZURNI OBALI, ob 20. uri.

Dino DOVJE-MOJSTRANA

28. avgusta amer. barvni film KITAJSKA ČETRT, ob 19.30.

29. avgusta franc. barvni film KAM S TRUPLOM, ob 19.30.

4. septembra italij. barvni film POSLEDNJI SNEG POMLADI, ob 19.30.

Kino KRANJSKA GORA

28. avgusta franc. barvni film KAM S TRUPLOM, ob 20. uri.

29. avgusta amer. barvni film NEKOČ JE BIL MALOPRIDNEŽ, ob 20. uri.

1. septembra italij. barvni film POSLEDNJI SNEG POMLADI, ob 20. uri.

4. septembra angl. barvni film CALLANOV DOSJE, ob 20. uri.

OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV JESENICE — KOMISIJA ZA ŠPORT IN REKREACIJO

RAZPISUJE

ČETRTO SINDIKALNO PRVENSTVO OBČINE JESENICE V ŠAHU ZA LETO 1976

Izvajalec prvenstva je šahovsko društvo Jesenice, vodja tekmovanja Rudi Makra.

Tekmovanje bo v petek, 8. oktobra, s pričetkom ob 15.30 v šahovskem domu na Jesenicah (za Jelenom). Zrebanje bo takoj ob prihodu ekip.

Tekmovanje je ekipno, ekipo sestavljajo štirje igralci.

Pravico nastopa na tekmovanju imajo vsi redno zaposleni člani sindikata iz OZD in TOZD, zavodov in ustanov s področja občine Jesenice.

Pismene prijave pošljite na občinski svet ZSS Jesenice, cesta maršala Tita 86. NAJPOZNEJE DO PETKA, 1. OKTOBRA. Naknadnih prijav ne bomo upoštevali!

Tri prvouvrščene ekipe prejmejo pokale v trajno last. Štirje najboljši posamezniki na posameznih deskah pa prejmejo častna darila.

ČETRTO SINDIKALNO PRVENSTVO OBČINE JESENICE V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO ZA LETO 1976

Izvajalec prvenstva bo strelska družina Matija Verdnik Jesenice, vodja tekmovanja pa Andrej Pirman.

Tekmovanje bo v soboto, 16. oktobra, s pričetkom ob 10. uri dopoldne v strelskem domu Matija Verdnik v Podmežaklju.

Tekmuje se v ženski in moški konkurenci — ekipno in posamezno.

Ekipa pri moških in ženskah šteje štiri tekmovalce-ke. Vsak tekmovalac ima po pet strel v konkurenci in tri poizkusne strele. Natančen razpored tekmovanja bo objavljen na podlagi prijav naknadno.

Na tekmovanju imajo pravico nastopa redno zaposleni člani sindikata iz OZD, TOZD, zavodov in ustanov na območju občine Jesenice.

Pismene prijave ekip pošljite najpozneje do petka, 1. oktobra, na občinski svet ZSS Jesenice, cesta maršala Tita 86. Naknadnih prijav ne bomo upoštevali!

Tri prvouvrščene ekipe v obeh konkurencah prejmejo pokale v trajno last. Prvi trije posamezniki pa prejmejo častna darila.

ČETRTO SINDIKALNO PRVENSTVO OBČINE JESENICE V KEGLJANJU NA ASFALTU ZA LETO 1976

Izvajalec tekmovanja je klub za kegljanje na asfaltu, vodja tekmovanja Jože Kralj.

Tekmovanje bo v soboto, 9. oktobra, s pričetkom ob 9. uri dopoldne za člane in v soboto, 16. oktobra, s pričetkom ob 9. uri dopoldne za članice na kegljišču v Podmežaklju.

Natančen razpored tekmovanja bo objavljen naknadno.

Tekmuje se v ženski in moški konkurenci ekipno in posamezno. Ekipa pri moških šteje štiri člane, pri ženskah pa tri članice.

Tekmuje se na 50 lučajev (25 na polno in 25 na čiščenje).

Na tekmovanju imajo pravico nastopa redno zaposleni člani OZD, TOZD, zavodov, ustanov ter drugih organizacij z območja občine Jesenice, ki so člani sindikata.

Pismene prijave ekip in posameznikov pošljite najpozneje do petka, 1. oktobra, na občinski svet ZSS Jesenice, cesta maršala Tita 86. Pri registriranih tekmovalcih označite s črko »R«. Naknadnih prijav ne bomo upoštevali.

Tri prvouvrščene ekipe v obeh konkurencah prejmejo pokal v trajno last. Prvi trije posamezniki pa prejmejo častna darila (pri moških ločeno za registrirane in neregistrirane tekmovalce).

Za ekipno uvrstitev lahko nastopajo tudi registrirani tekmovalci.

OBJAVA

Osnovna šola »Tone Čufar« in osnovna šola »Prežihov Voranc« Jesenice obveščata učence, da je začetek rednega pouka v novem šolskem letu v sredo, 1. septembra 1976.

Učenci od 1. do 4. razreda pridejo v šolo ob 9.00 uri, učenci od 5. do 8. razreda pa ob 8.00 uri.

Učenci osnovne šole »Tone Čufar« se zberejo pred šolskim poslopjem, učenci osnovne šole »Prežihov Voranc« pa na šolskem dvorišču.

Učenci 1. in 2. razreda s Hrušice se zberejo v osnovni šoli Hrušica.

Vljudno prosimo starše šolskih novincev, spremljajte svoje otroke prvi šolski dan v šolo.

GRADNJA VROČEVODA NA JESENICAH

Poročali smo o potrebi gradnje vročevoda na Jesenicah ter o začetku te zares zahtevne in potrebne pridobitve. V zadnjem času je bilo precej narejenega. Delavci Komunalnega podjetja Kovinar z Jesenic, ki opravljajo zemeljska dela ter delavci IMP-eja iz Ljubljane, ki postavljajo cevi in jih preizkušajo, so na Plavžu skoraj končali večino del. Tako je na tem območju vročevod v dolžini 700 metrov že pripravljen za obratovanje, potrebno pa je urediti še okolico in odpraviti ostanke izkopavanja in zemeljskih del. V zaključni fazi so tudi dela na trasi vročevoda od spominskega parka na Plavžu do sedeža carinarnice na Jesenicah. Najobsežnejša dela pa potekajo od jeseniške gimnazije do igrišča za mini golf. To bo tudi najzahtevnejši del, kajti delavci delovne organizacije Kovinar morajo kopati po pločnikih in s tem zmanjšujejo sprejemalne možnosti pešev. Prav zaradi tega v zadnjem času prihaja do negotovanja občanov, kar je v morda redkih primerih odveč.

Gre namreč za dejstvo, da gradnja vročevoda zahteva takšno traso, zato so izkopi in začasno odstranjevanje pločnikov nujno potrebni. Ob tem vsekakor ne moremo prezreti prizadevnosti vseh delavcev, tako Kovinarja kot tudi IMP-eja, da bi z deli čimprej končali. Trenutno na

trasi vročevoda dela okoli 50 delavcev Kovinarja ter okoli 10 delavcev IMP-ja, treba pa je poudariti, da dela potekajo po načrtih.

Po predvidevanjih naj bi bil vročevod pripravljen za obratovanje v drugi polovici oktobra, vse pa bo odvisno od dovoljenja, ki ga morajo dobiti za dvakratno prečkanje ceste Maršala Tita — pri poslovalnici Kompas ter pri igriščih za mini-golf. Prav tako čakajo na privoljenje železnice, kajti trasa vročevoda, ki pri igriščih za mini-golf prečka glavno cesto, bo do Dolinarjeve hiše potekala med železniškim tirom in levim pločnikom Titove ceste v smeri proti Plavžu. To bo hkrati tudi zadnja etapa okoli 2.300 metrov dolgega vročevoda, ki pa je morda najbolj problematična.

Naj še pomenimo, da so delavci Kovinarja imeli že precej težav pri odkopih, kajti morali so paziti na različne instalacije, vodovodne cevi, predvsem pa telefonske kable, med katerimi je tudi mednarodni telefonski kabel. Vse to jim je oteževalo delo, precejšnji tovrstni problemi pa jih čakajo v nadaljevanju izkopov. Kljub vsemu pa, kot smo povedali, dela potekajo po načrtih in je pričakovati, da se bodo delovni ljudje in občani Jesenic prvič ogreli po novem zares nekje v drugi polovici oktobra.

D.

OBJAVA

Gobarska družina Jesenice prireja v nedeljo, 5. septembra, gobarski izlet na Dolenjsko z namenom spoznavanja in nabiranja gob. Pravico do udeležbe na gobarskem izletu imajo samo člani gobarske družine. Cena izleta je 50 din, v ceno je vstet prevoz in gobji golaž. Odhod bo z avtobusom v nedeljo, 5. septembra, ob 6. uri izpred poslovalnice KOMPAS. Prijave sprejema poslovalnica KOMPAS Jesenice — nasproti železniške postaje.

Odbor GDJ

Na pričetek nove prvenstvene sezone 1976/77, ki se bo pričela praktično že 28. avgusta s prvim kolom predtekmovanja za jugoslovanski pokal na področju Gorenjske, so se jeseniški nogometaši pričeli zgodaj pripravljati. Zavedajo se, da bo prav

od uvrstitve v jesenskem delu prvenstva odvisna tudi končna uvrstitev, kajti v zadnjih treh prvenstvenih sezonah je praksa pokazala, da zaradi slabe uvrstitve v jesenskem delu prvenstva v nadaljevanju zamujenega niso mogli več nadokna-

di. Zato so takoj po končani prvenstveni sezoni 1975/76, v kateri so osvojili peto mesto, pričeli s pripravami na novo sezono. Odigrali so šest tekem, ki so pokazale, da so za jeseniške nogometaše zaradi večinskega dela najboljša oblika priprav.

Trener Frelj in njegov pomočnik Marjan Žurman, ki se je po vrnitvi iz JLA z vso vmeno lotil dela v nogometnem klubu, bosta imela na razpolago v novem prvenstvu starejši in že izkušene nogometaše kot so: Komel, Kupljenik, Radič, Troha, Jereb, Enes Rakovič, Vukalič, Mlakar, Kocjan, D. Ilič, Smid, Zoran Kramar, M. Kramar in Ljušič, ter mlajše igralce Kokošarja, Samardžija, S. Cataka, Skafarja, Smitrana in Sulejmanovića. Igralcev je torej dovolj in če bo trenerjem uspelo med njimi izbrati najboljše in ustvariti predvsem dobre odnose na relaciji igralec – trener oziroma trener – igralec uspeh ne bo izostal, kajti zavedati se moramo, da so uspehi predvsem v amaterskem športu odvisni od medsebojnih odnosov med športniki in njihovimi vaditelji.

Mladinsko moštvo se prav tako kot člansko moštvo pripravlja pod strokovnim vodstvom trenerja Radovića na novo prvenstveno sezono, ki se bo pričela v nedeljo, 29. avgusta s tekmo za mladinski pokal ZSMS na področju Gorenjske. Priprave mladinskega moštva, zaradi poletnih šolskih počitnic, niso mogle biti tako temeljite kot članske, toda prizadevanjem trenerju Radoviću je uspelo kljub vsem težavam obdržati mlade nogometaše skupaj, razen tistih nekaj dni, ki so jih preživeli s starši na počitnicah. V okviru sklepnih priprav na pričetek nove prvenstvene sezone so odigrali doma dve prijateljski tekmi. V prvi so premagali mladinsko moštvo Bohinja z rezultatom 1 : 0, v drugi tekmi pa moštvo Bleda z rezultatom 5 : 1.

Po teh dveh tekmah je težko karkoli napovedovati pred pričetkom nove sezone, toda sodeč po prejšnjih prvenstvenih sezonah upamo, da bodo naši mladinci častno zastopali barve jeseniškega nogometa v enotni gorenjski ligi in se enakovredno borili z moštvoma Triglava, Korotana, Nakla, Tržiča, Bleda ter Senčurja za naslov najboljšega mladinske enajsterice na Gorenjskem.

V soboto, 28. avgusta gostuje člansko moštvo v Kropi, kjer bo odigralo pokalno tekmo z moštvom Plamena.

V nedeljo, 29. avgusta gostuje mladinsko moštvo v Lescah, kjer bo odigralo prav tako pokalno tekmo z moštvom Lesc.

Hokej na ledu

»BRUŠENJE« V BRNU

Kot smo že poročali, se bodo jeseniški hokejisti letos manj pripravljali v inozemstvu, kot v prejšnjih sezonah. Po navadi so bili na pripravah tudi po mesec dni, tokrat pa se bodo na ledeni ploskvi pripravljali v Brnu le deset dni. Res je, da bodo na Češkoslovaškem nastopili tudi na močnem turnirju v Čeških Budjevicah in tako bivanje ter priprave podaljšali za nekaj dni, toda to bo vse skupaj precej manj kot v prejšnjih sezonah. Kot nam je trener Bubnik pred odhodom v Brno povedal, smatra, da krajše priprave v inozemstvu ne bodo odločilno vplivale na kvaliteto in intenziteto priprav ter v končni fazi na samo pripravljenost prvega moštva Jesenic, ki v letošnji sezoni želi vrniti naslov državnega prvaka v dvorano Podmežakljo.

Trener Bubnik je še enkrat poudaril, da je z dosedanjimi treningi in disciplino večine igralcev prvega moštva kot tudi ostalih ekip jeseniških hokejistov povsem zadovoljen. Prav zato smatra da krajše priprave na ledu ne bodo negativno

vplivale, ker bodo Jeseničani po vrnitvi iz Češkoslovaške takoj nadaljevali treninge na ledeni ploskvi v dvorani Podmežakljo.

V petek, 20. avgusta so jeseniški hokejisti odpotovali v Brno. Na pot je krenilo 25 igralcev, in sicer sedemnajst igralcev lanskoletnega prvaka moštva Jesenic ter osem igralcev Kranjske gore. Med igralci Kranjske gore je nekaj resnih kandidatov za uvrstitev v prvo moštvo Jesenic. Seveda pa bodo o pomladitvi moštva odločale priprave v Brnu, turnir v Čeških Budjevicah in nazadnje še nadaljevanje treningov doma.

Naj še enkrat ponovimo, da bo uradna otvoritev sezone na Jesenicah v sredo, 8. septembra, ko bo v dvorani Podmežakljo gostoval drugoligaš iz Češkoslovaške moštvo Kolin. To bo tudi zadnja preizkušnja jeseniških hokejistov pred štartom v letošnjem tekmovanju za Pokal Karavank. Prva tekma v tem tekmovanju bo v soboto, 11. septembra na Jesenicah, ko bodo gostovali hokejisti ATSE iz Gradca.

UDELEŽENCEM POHODA NA TRIGLAV

Autobusi bodo za razliko od prejšnjih let vozili izpred železniške postaje in Supermarketa (zaradi rekonstrukcije ceste). Zato še posebej opozarjamo udeležence pohoda, da pravočasno pridejo na mesto odhoda avtobusa.

Zaradi izredno hladnega vremena v avgustu priporočamo, da udeleženci vzamejo s seboj topla volnena oblačila in to: tople planinske hlače, nogavice, pulover, kapo in volnene rokavice ter vetrovko, ki odlično ščiti pred vetrom. Čevlji naj bodo uhojeni! S seboj je potrebno vzeti še rezervno perilo, sončna očala in kremo.

Vse udeležence pohoda opozarjam, da naj bodo pri pohodu disciplinirani in naj obvezno poslušajo navodila gorskih vodnikov, saj bo le tako zagotovljena varnost pri vzponu na vrh Triglava. Nedisциплиnirane bomo na njihovo odgovornost odslavili s pohoda.

Kaže, da nam bo vreme naklonjeno. Udeležence našega sedmega pohoda želim veliko lepih trenutkov pri vzponu na našega očaka. — Vodja pohoda Pavel Dimitrov

40 LET LETALSTVA NA GORENJSKEM — 20 LET ALPSKEGA LETALSKEGA CENTRA LESCE

Začetki segajo v leto 1935, ko so manjše skupine letalskih zanesenjakov z doma narejenimi jadralnimi letali začele s poletji na pobočjih Blat pri Poljčah, s Petra nad Begunjami in Poljanah nad Jesenicami.

To so bili prvi začetki gorenjskega letalstva, ki si je za domicil izbralo travnik pri Lescah, kjer je sedaj sodobno in urejeno športno letališče in kjer se je razvila in zrasla vrsta odličnih športnikov letalcev in padalcev, državnih prvakov v jadralnem letenju in državnih reprezentantov, državnih padalskih prvakov in reprezentantov; najboljših v spretnostih akrobatskega letenja in zmagovalcev mednarodnih tekmovanj.

Mnoge med piloti, ki so z letenjem pričeli prav na travniku leskega letališča, danes srečamo za krmili sodobnih letal jugoslovanskega vojnega letalstva, jugoslovanskega aerotransporta, Ineks Adrije avio-prometa in drugih letalskih družb. Alpski letalski center Lesce je leta 1956 ustanovil takratni okrajni ljudski odbor Radovljica in tako s sodobnejšo organizacijsko obliko dal gorenjskim letalcem novega poleta. Poleg športne aktivnosti je takrat center prvi v naši državi pričel z letalskim turizmom, po zaslugi centra je JAT uvedel redno letalsko progo Beograd — Bled in Bled — Dubrovnik, ki jo je kasneje prevzelo mednarodno letališče Ljubljana.

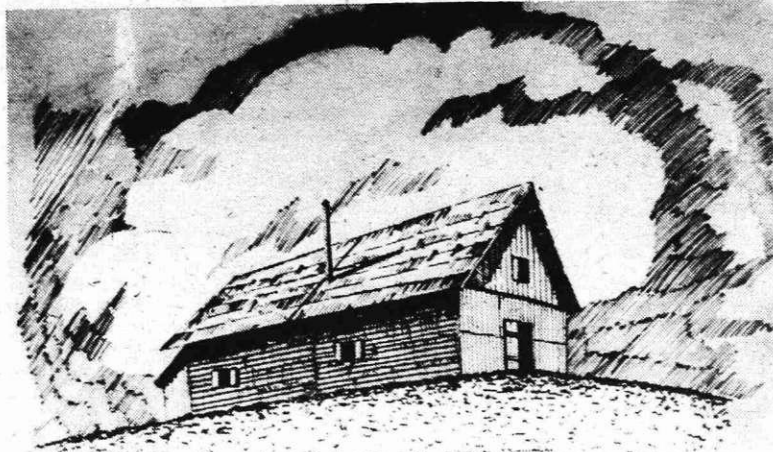
Center je razvil močno in sodobno turistično dejavnost, saj je letenje z aerotaksi letali nad Gorenjsko postalo tradicionalen in nepogrešljiv del turistične ponudbe Bleda in okolice.

S štirimi svetovnimi prvenstvi v padalstvu in letalskem modelarstvu, mednarodnimi tekmovanji in motornem letenju in s celo vrsto državnih prvenstev, so si člani centra utrdili mednarodni ugled, hkrati pa na svoj način prispevali k še večjemu mednarodnemu ugledu turističnega Bleda, Gorenjske, Slovenije in Jugoslavije.

V treh enakomerno močno razvitih panogah letalskega športa, so se izsolale in strokovno usposobile stotine jadralcev, motornih pilotov ter padalcev, ki v enotah splošnega ljudskega odpora zavzemajo pomembno mesto visoko specializiranih in vedno pripravljanih kadrov.

Dosedanji uspehi, izkušnje in uspehi določajo smernice dela centra tudi v naprej. Zato je na prvem mestu šolanje in izpopolnjevanje kadrov v vseh panogah letalskega športa in nadaljnje razvijanje letalskega turizma na Gorenjskem.

80-LET TRIGLAVSKEGA DOMA KREDARICA

Koča na Kredarici (1896)

Minito je moralo skoraj sto let (92) po prvem pristopu na Triglav, predno so v bohinski Srednji vasi narodno zavedni ljubitelji in obiskovalci gora ustanovili prvo, sicer skromno slovensko planinsko organizacijo. Triglavski prijatelji iz Bohinja so že leta 1870 začeli na Ledinah (2400 m) na južni strani Triglava graditi prvo slovensko planinsko postojanko. Triglavski tempelj je bil dograjen sredi poletja 1872. leta. Od tedaj dalje ni več zamrla misel na ustanovitev slovenske planinske organizacije. Starosta slovenskih planincev, France Kadilnik je sicer že leta 1866 po svojem prvem pristopu na Triglav, z besedo in dejanjem začel nakazovati željo in potrebo po ustanovitvi slovenske planinske organizacije.

Triglavski kralj Matjaž, župnik z Dovjega Aljaža, je bil za Francetom Kadilnikom, Triglavskimi prijatelji in številnimi drugimi navdušenimi planinci med prvimi, ki je vložil vse sile za slovensko podobo Triglava in njegove sosesčine, po kateri so s pohlepno in grabežljivo roko segali tujci.

Prvi nasledniki Triglavskih prijateljev so bili Piparji, ki so 23. julija leta 1892 zaključili z vrha Stola slovenskim planincem: »Vzdramimo se!«

Povsod po naših gorah so tedaj že stale tuje, nemške in italijanske planinske postojanke, na Golici, Vršču, pod Črno prstjo, v Trenti in neposredni bližini Triglava.

Na planini Lisec, pod Črno prstjo, so slovenski planinci 17. julija 1894 slovesno odprli svojo prvo planinsko postojanko Orožnovo kočo, gorniki iz Radovljice so leta 1895 na Velem polju zgradili Vodnikovo kočo. Jakob Aljaž pa je istega leta kupil na samem vrhu Triglava za en goldinar svet, na katerega je 7. avgusta 1895 postavil Aljažev stolp. Za pet goldinarjev pa je kupil planinski

svet na Kredarici, kamor je pred 80 leti postavil kočo vseh koč Kredarico, triglavski dom (10. avgusta 1896). To je bilo veliko planinsko slavje ne samo za Aljaža, temveč vsega slovenskega planinstva. To planinsko postojanko je moral Jakob Aljaž leta 1909 povečati in modernizirati. Ob šestdesetletnici slovenskega planinstva (1893–1953) je bila Kredarica že drugič povečana in modernizirana.

Slovenski planinci pa so pred leti začeli z veliko akcijo, da se v počastitev 200 letnice prvega pristopa na Triglav (1778–1978) triglavski dom ponovno poveča in modernizira, da bo lahko služil in koristil potrebam naglega razvoja množičnega razvoja rekreativnega ljudskega planinstva in vzponu plezalnega in visokogorskega smučarskega športa in vrhunškega alpinizma naših delovnih ljudi in mladih pokolenj. Pripravljalna gradbena dela so se že začela in so zajela preko 90.000 organiziranih planincev, plezalcev, alpinistov in gorskih reševalcev iz 140 planinskih društev.

TRIGLAV OSVOJEN IN PREMAGAN OSEM LET PRED MONT BLANCOM

Vzpon na Mont Blanc (1760)

da je že bil na »očaku kranjskem sivmu poglavarju«.

Saussure in Hacquet sta posvetila vse svoje znanje in sposobnosti enemu edinemu življenjskemu cilju, osvojitvi, premagati in ukrotiti višine in strmine Bele gore in Triglava.

Hacquet je dobil v Bohinju velikega mecena, leta 1777 je bil srčni in neustrašeni raziskovalec in naskakovalec dvakrat v višinah Triglava, sam vrh pa je bil mnogo previsoko. Šele naslednje leto, 25. avgusta 1778, so stopili na njegovo teme »štirje srčni možje« iz Bohinja s »ta velikim Jurjevcem«, Lukom Korošcem iz Koprivnika na čelu. Ti »štirje srčni možje« iz Bohinja so postavili rojstno letnico klasičnega, ne samo našega, temveč tudi svetovnega planinstva in alpinizma polnih osem let prej, predno je 8. avgusta 1786 pred 180 leti Jacques Balmat pripeljal dr. Gabriela Paccarda na streho Evrope, Mont Blanc.

Boj za Mont Blanc je leta 1760 začel dvajsetletni Saussure, prvi poizkusi pa so se začeli že v letih

1761 in 1762. Leta 1775 so pogumni naskakovalci že dosegli višino 3000 metrov, leta 1784 poseže v boj z drznimi naskakovalci in vodniki tudi chamoniški zdravnik dr. Paccard, naslednje leto 1786 pa iskalec kristalov iz Chamonixa Jacques Balmat, ki izsledil »edini prehod« med zvezjočimi ledeniški razpokami. Osem let po veliki in pomembni zmagi »ta vel-ka Jurjevca« in njegovih na Triglavu, je Balmat pripeljal dr. Paccarda na Mont Blanc. Zmaga nad »goro gora« Matterhornom, ki je bila zavita v črn žalni trak, je bila izvojevana šele 14. julija leta 1865, torej polnih 87 let po Triglavu.

Slovenci smo torej s »štirimi srčnimi možmi« iz Bohinja prvi stopili v svetovno planinsko alpinistično zgodovino.

Kmalu, čez dve leti bomo slavili 200-letnico tega pomembnega dogodka. To bo veliki planinski praznik ljubiteljev in obiskovalcev naših gor.